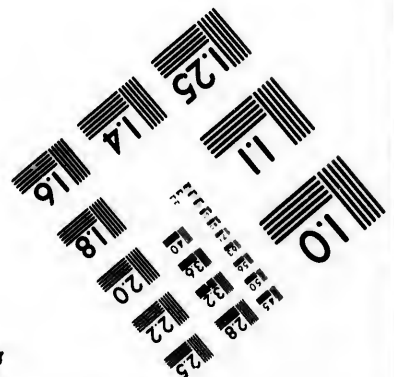
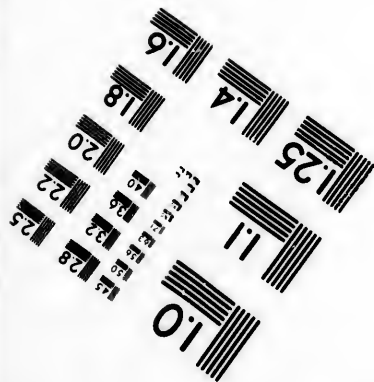
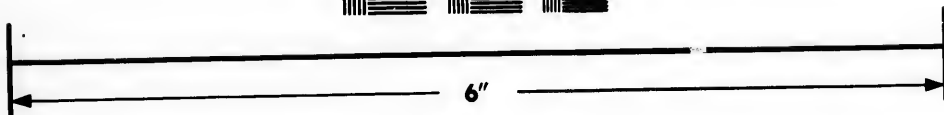
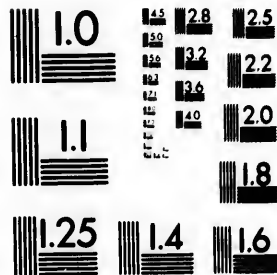

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4993

14 28
16 32
18 36
20 40
22 45

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

© 1984

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

☐ Coloured covers/
Couverture de couleur	☐ Coloured pages/
Pages de couleur
☐ Covers damaged/
Couverture endommagée	☐ Pages damaged/
Pages endommagées
☐ Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée	☐ Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
☐ Cover title missing/
Le titre de couverture manque	☒ Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
☐ Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur	☐ Pages detached/
Pages détachées
☐ Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)	☒ Showthrough/
Transparence
☐ Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur	☐ Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
☐ Bound with other material/
Relié avec d'autres documents	☐ Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
☒ Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure	☐ Only edition available/
Seule édition disponible
☐ Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.	☐ Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.
☐ Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:	

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	12X	14X	16X	18X	20X	22X	24X	26X	28X	30X	32X
					✓						

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

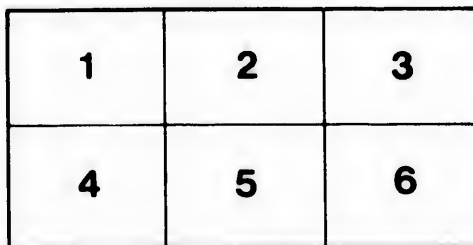
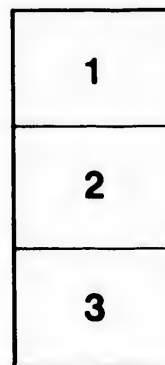
Vancouver Public Library

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▼ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Vancouver Public Library

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▼ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

ails
du
difier
ne
age

ata

elure,
à

32X

TH

So

M

LU

TEL KAIMINTIS KOLINZUTEN

KUITLT SMIIMII.

Some Narratives, From the Holy Bible, in Kalispel.

COMPILED BY THE

MISSIONARIES OF THE SOCIETY OF JESUS.

St. Ignatius Print, Montana.

1879.

NW
970.8
G49l

**
** PART I. **
**

WORLD BOOK
ENCLOSURE

Entered according to Act of Congress, in the year 1879,
By REV. J. M. CATALDO, S. J.,
In the office of the Librarian of Congress, at Washington.

100216

PREFACE OF THE PUBLISHERS.

These extracts and narratives of the Bible were originally intended by the author solely for his own private use. Being urged by his friends and fellow Missionaries to publish them, in view of the benefit which would accrue from them, not only to those who are engaged in the work of instructing and christianizing these tribes, but also to all others interested in the study of the Kahspel language, of whose great beauty of diction these pages are a fair exponent, the author at last, though reluctantly, consented. The reason of his objection is found mainly in the fact that he had not aimed at as scrupulous a conformity to the inspired text as he would have done, had he intended them for the public. As an apology for the want of perfection in the dress and external appearance of the work, we beg the reader to bear in mind that its publication was undertaken and completed with no other resources except the ordinary limited means at the disposal of this Indian Mission.

St. Ignatius Mission, Nov. 1st, 1879.

T-Ko
ichoölog
ti : Ksk
ëus tu s
ligu. E
u kstig
spikalk
Ishei u
u lskuk
u esgoë
tu s'chi

Eu ui
kaezagë
tmalt k
(gustell
kagësti
shiszuti
ts t-At
Atam u
gol sgu

SMIIMII

LU TEL SKASPLKAIMINTIS

KOLINZUTEN.

I. LU SKOLILS LU STOLIGU.

T-KOLINZÜTEN kólis lu s'ebchemáskat, u lu stóligu. U lu stóligu ichoólegu. Itákanehstáskat uistés esiá. Lu lesshiiti sgalgált zúti: Kskol'li lu spaáka; u kolil lu spaáka. Lu lksasláskat gokuéus lu séluku, u che ls'ebchemáskat u epltkontés, u ché iè lstóligu. Lu lks'ehatáskat zúti: Kskualemi tel stóliga ikuissopólegu u kstigu sukéini tesniáksem, kuemt kskualemi lu zolzil kaep spiikáلكui kaep snehiteité kaestogtiguli lesnagaláksem lu spiikáلك. Ishei u ezagéil. Lu moskatilsh zúti: Ks kól'li lu spakani lsgalgalt u lskukuéz. Lu zilchstaskatilsh zúti: Tel séluku kskol'lems suéul, u esgoégoéé kaesgoégoééi lnuist, u zuis: Goetilshui u nkuézkuskui lu s'chíptlemétiku.

II. LU SKOLILS LU SKELIGU.

Lu uiskólis Kolinzáten esiá teestém zúti: Kaekskólem lu skéligu kaezagéili tkaempilé, kchéltichs esiá lu suéul u lu guigneiá. U tmalt kólis lu skaltmigu, u chpúgusis lu skutlústs, u shé esguilguilt (gustelluis). Isiz tkontém ilgesúlegu u zúntom t-Kolinzáten: Ta ksgésti (tasió) ne ichinake lu skaltmigu: kaekskol'item lu kolkshiszutis kaezagéili tzuilz. U iamstés esiá guigneiá chAtam, u áu-hts t-Atam lu kskuésts, per ts ep lu ezagéili tzuilz. U itshimsts lu Atam u pótu esitshi, nkútlités akósgutips, u koekt'ls t'skéllich lu gol sgutips: u tel sgutips kólentem lu smeém, u guíassentem ch-

Atám u zúntem lu Atám : Shé szóm tel iszóm, skéltich tel iskéltich, u nem goélsz t'skéligu lu leús, lu skois, u nem s'chaáz lu lnógonogs u nem es'chesélem linkó skéltich. U zúntem t-Kolinzúten : Nem pílen tesniáksem lu spiikálk lié ilgesólegu, itnkó eshite t'spiikálk, taksiten. Ne kuilen t'shèi, msiz kutelil, kuemt esia askusigult m telil. Es'chiszúnems : ne koessémemestep nem eskusigultlemen. Ne ta kossémementep m guéltemen.

III. LU SKULTEIES LESKELIGU.

A. M. I.

ESCHESÉLEM u ichitemélgu, u tas zeésh. Pen chilingtemis t'sguélemen lu sgespiéuts u nuicitemésemis lu Atám u lu skusigults. Gol shei inálgu lu ls'cheuile, u zúis lu smeém : Golstém u geihulems t-Kolinzúten taksiteni tesniáksem spiikálk? Kolkuénguzis t'Eve : T'esniáksem spiikálk u kaesiteni, ituko u kaesgeilálils, gei kaetelil. Zuti lu sguélemen : Ta pkstelil, pen esmistés t-Kolinzúten lu ne ílentgu ié spiikálk nem pes'ehgalgásem, m mipenántep esia lu gest u lu téie. " nichis t'smeém gest lu spiikálk u zehitoukantés, u ílis u guize! " Isgéluis. U siz es'chsélem u ehgalgásem, u mipenúis ichitemélgu : kuéis t'pizehl tlakat, u ntkoséusz u kóllis klinkuè, u nekúist luskualálko. U galítis t-Kolinzúten lu Atám, u zúis : Atám kulchén? Zuti : Eéshinemenzin u ehmuékni, neli ichinchitemélgu. Elzántem : T'suet u zúnz ikuchitemélgu? Tamá neli kuilen lu tiszchgaenépilé? Zuti : T'smeém u koguizeltgu u koguizelts u chin íten. U zúis lu smeém : Golstem lshèi u kuagéilem? Zuti : T'sguélemen u kotkakanúis. U zúis lu s'cheuile : Néli lshèi u kuagéilem nem es'chestshitémit lu lstoligu tel esia tel asinkulguiguéiál. Nem lu titièsh, nem t'skoól inkúilen. Kuemt t Koie m amisteulemèu, (or, nem ko témea kusguélemen u su em pkaeshemeneusi) askusigult u skusigults nem amistéussen. T' zúilz t'smeém, nem t'ozkánz, u nem ehgalémentgu lu ls'ehmépshis. U zúis lu smeém : Nem goélt m éhestshitémit no ku ntkakuélt, nem essonúntemstgu lu skaltémgu, u nem aklehshiepilé. U zúis lu Atám : Néli ta koessémemestgu, pen sémmementgu lu amógonog,

m ku es'chskunlt gól aksitení t'opólegu m kuilen, u nukuelgúi tu tel shei u kólenzin, neli kuskool u nem kuelskool. U kollts t-Kolinzáten t'sipi kszazelkét, u gazuántis, u she meemintem itelgesélegu.

IV. KAIN U APEL.

A. M. 128. — A. C. 3876.

CHESÈL tu stiguskúsigults Atám, ántem tu skuests Káin u Apel. Apel sguchit'skágae lgólgoál, Káin sgukólka. T-Káin sguizelts l-Kolinzáten tu spiikálk ié lstóligu, u t-Apel kaelgolgoál-tu esguizelts. T-Kolinzáten léttemelts tu sguizshis, u tipemistès t-solshizten ié lkaelkolgoál, u tas chkaèsemists tu sguizshis Káin. U áint Káin, u tigulemús. Zuntem t-Kolinzáten: Golstém, u kuáint? Golstém u kutigulemús? Ne gest eskólstgu nem kuespguizsh, ne téie eskólstgu nem kuespupusench. Itamí, m kutgomenzút: ánuí tu kuchéltichis t'aspúús: t'ánuí m kuesgeenzút. Káin záis tu sinzes: Gu kaeksózkai. Lu ehilehém u kuéis, kolzipzis tu sinzes, tkomstès u polsts. T-Kolinzáten zántem: Chen tu asinze? Zuti tu Kain: Tas mistèn ú kochitenzútis a? T-Kolinzáten záis: U kuezs'chèni? Tu sigumtgu singúls asinze koeznuéems tel stoligu, nem inehésèsemenzt nem inaimèsemenzt ié lstóligu, neli zú stoligu hnguknáuskanem, u sustis singúls asinze. Nem kutelkolluis lesmilko lstoligu. Káin záis: Tu téie tu iszkuèn mí kutánt tu kokae-kołgnèhtem, komeemintgu itelgoá: shè ne it'zii m kouichtem, m shè kospeluisentem, mkopólstem. Zuntem: Ta ishè m kaezageit, u tkóltém tu is'ehilehemésshis gólshéi ne nichtem tu t'skèligu, m shè takspólstem.

V. NOE.

A. M. 1656 — A. C. 2348.

Lú skèligu pgomilsh, goetilsh ié t'stóligu. Tu kuankot it'shei u ntéls she kolimónogonog. Kolinzátn zúti: Tu ispagnágt tu ikslzii tu lskèligu neli mí téie. Tu skèligu shè hóí tu kaes schiziz ukokèim essel open chspentich. Kolinzáten tu nichists esíá tu skèligu tsku-

kunnántem t'teie, elpupusénch kólis lu skeligu. Chizittem lu spu-
 usz tkutunt t'spupusénch, zúti : Ikaesueushilshem lu skéligu lu isz-
 kól tel stóligu. U tel esia tel skeligu ichinaks Noe lu nkonnemis.
 Zuntem t-Kolinzúten : Pótu skolchiz lu lshai u hói esia lu skéligu ié
 Istoligu kuez tesa lu t'teie. Kólis t'tié, m lshéi kólentgu akzi-
 tgu. Kolentgu ngoeélze lu kázitgu, minentgu tel zitgu itpik u tel
 chólzka. I tel s'chut m kólentgu lu kkolinchmép. Hói ksmelp-
 emi, ks'chilmelpene lu stóligu. Kuieslagtem : nem kunnatgnm lan-
 tlic, nem nálguustu esniáksem lu guigueiul. Esniáksem lu aksihen
 m kuéntgu. Tel esniáksem m'esél smeem, skálmigu, tel shéi m
 kuepl guilguilt. Ne she t'spelcháskat m tkoie m tipéis muslopen-
 chstáskat skukuez, u sglalt, m zspenún esia teé stem. Nóe esia u
 kolis lu eszútem. Nóe tákanchukokéin u chilmelpene lu stoligu:
 lu potu spelcháskat u nálgu négu esia lu guigueiul tel esniáksem
 u esel. T-Kolinzúten kolishnépis, kolizenemápis tel cholzkae.
 Isiz tipéis muslopenchstáskat, u técht lu séulku, u chizkakétiku
 lu tié. Tastál lu seulku. Ezemilko lu esmkomóko es'chilmelp-
 éne. Open chsgoé ei zil lu chgoézt tel esmkomóko. Nkokéin ei
 zilch ópenchstáskat lzii u ezagéil lu séulku, u kuemt u elzuám lu
 séulku, n lu tiés Noe ilchtogkéin u zkáka. U potu lopenspakani
 u eluáko lu esmóko. Muslopenchstaskatilsh, u máuis lu nshilshé-
 lguis, ózkaests melákalks. Ozkue, kuemt ta elzgui. Ozkaests lu
 gozgzem u tas nictem itgamlégu, lshai m tákshilsh u pelchúsem,
 ltié u elgui. Noé lu éltuichis, u étknéis u efnúlgusts. Tel zi ul-
 elspelcháskat uelózkaests lu gozgzem, u t'shéi ełkolchiz eskoéus-
 em ichkuilp. U mipenús t-Nóe ku tle elgampólegu, u máuis lu ga-
 lkéintis ié tié, u tlutluússem ku tle elgampólegu. T'shéi zuntem
 t-Kolinzúten : Elozkeiui pesia. Tagui m uel kschilmelpene lu
 stoligu : ázagunt lu zi zkomútshin shéi lu kłchmiitis lu nkuíem-
 tuégumenzin.

ESR
 telmi,
 t's'cho
 zúti k
 lu nu
 lu nk
 skélig
 stolig

CH
 em : L
 gu kol
 zitgus
 Zzuéte
 Tu ma
 stiiche
 chenu
 inchm
 lu Lot
 tptepi
 mehél
 mente
 golshe
 lu stor
 kei. U
 Gutúls
 ems t-
 úti Lo
 tem G

VI. LU SNTOGTIGULZINUÍLSH LU SKÉLIGU.

A. M. 1800.

ESIÁ lu skéligu, u inkozin lu nkolkuéltis. U es zntuégni : kaeks telmi, u kaeks kolépem lu kaessztéttí; mkaekólelgu kaezagalsnuist t's'chechemáskat, msiz mkaepgomezút. Es teltelemi, es kóoli. U zúti lu Kolinzúten : Iks kuisázgam zi skéligu, u lu sniapkéintis, u lu nuist lu kízitgus : goa taks hóisz muiéchstem. Iks nmetlitem lu nkolkuéltis takae'nsgunemenuégu. U shée té kolkolstuégu lu skéligu she tas nsgunemenuégu. U pgomezút, melkomúlegu telstohgu ; u tel shei u zntogtigulzinuúsh, u ngeezinuúsh lu skeligu.

VII. SÓDOMA.

A. M. 2107. — A. C. 1897.

CHESÉL Ange gúi ch-Sódoma. Lu chelúg uichtem t-Lót u zúntem : Lkoié m'pnzizilshi. Zúti : Kaestagólúsi. U aízis t-Lot u inúlgu kolsinzút Lot, u tlé ksitshi u tesiá lu t'skéligu shitenzintem lu zítgus, galitentem Lot u zuntem : Lchen lu tituit lanuú u nzizilshi? Zzuéttent kaeks'chechemszútem. Zúis t-Lot : Ta lshei m'pksagéilem. Ta ma chessél lu istomchéelt she tas mipenúis lu skaltemigu, che stiichemish? Tkuénti, pen tas chés'chestementep ié lu tituit lu kochenúlgumis. Pen tamsts lu t'skéligu, aízist, u tlé ksmaum lu kolinchmep. Pen lu Ange kólúachstem, zchinágeis, zkuntés lzitgus lu Lot, u otkolnizenmápis kuemt chinemnemkéists lu lchólzka u tptepiéut. Zuti lu Ange : A kuep sinkusigu, snéhelgu, skussé, stomchéelt? Esiá tée stem ózkaèsku ié tel eskéikei : nem uéushilshe-mentem ié eskeikei : sissiuú lu skoéus, u kolchiz lkae-Kolinzuten ; golshéi u kaekullils. Ozkae Lot, u zúis lu snéhelgus, lu ksgéluis lu stomchéelts : Gutilsh, ózkaeish nem uéushilsnémentem lu eskéikei. U ntésemis esposzáni, emskéin Lot. Lu galip zúntem t-Ange : Gutilsh Lot kuént annogonog u lu astomchéelt, néfi esnkonnemistems t-Kolinzúten : mku ozkae gei ku telil. U pen chenchenemeszúti Lot u chinchinágantem u ózkaestem tel eskéikéi, u t-shéi zuntem Gutipsh, ta kuksnazagachenzúti, ta ks'chkaèlsementgu lu asgú-

itu. Tam ieleé m ku eleé, pen chesmóko m kuełguilguilszút. U potu st'łéeh, u tipéis t'solschizten tel nuist u ulentém lu eskéikéj, lu skéligu lu gnignoiúł, snkólkatis esiá chamús kólsilchentém u elehizeeshéus, u shítiteséus u chamús u nboilégu. Pen nazagachenzút lu nógonogs Lot, u kólıł tehtguzin.

VIII. APLAÁM U ISAÁK.

A. M. 1235.—A. C. 1869.

KOÉNIS t-Kolinzáten lu Aplaám, u zuis : Aplaám. Kolkuénguzis, u zúti : Koié ieléé u chím eleé. Zúti : Kuént lu ichináks lu askussé lu angaménch Isaák u gúish koakskółłinuimistemeltem lu lesmoko lu nem zúłzin. Gutılsh Aplaám łz skukuéz, ntchochiskágae, nkłłgáimis Isaák, kuemt chesél skulskulstéłts. Łu nıshelım tlúku gúist. Łu chałaskatılsh nzkós u nichıs lu esmóko lu zúłtem t-Kolinzáten lu e lu, zı el zıı, u zúıs lu skullkulstéłts : Eleé mkueleé : koié iskussé zı chıi mkaenámist, u ne kacuischáum mkaelzpelchús. Nehzełkétis Isaák tlúku, u zúıłz t'skotéehists solchizten u cholólégu t'skotéehists. Pótu estkoóti, u zúti Isaák : Leéu. Elzúti : Stém ? Isaák zúti : Shé lu cholólégu u t'solschizten, u tlúku, pěn stém lu askółłinuimistem ? Zúti Aplaám : T-Kolinzáten nem kulpagém lu t-kakłkółłinuimisten. U tkoóti : kolechiz lu lshéi u zúłtem t-Kolinzáten, u chgóigantem lu lúku, lehutés lu skussé, u chtkuéussentem : Nzokantés lu cholólégu u pótu kėłuúms lu skussés kolkuéłt lu Ange u zúıs : Aplaám. U zúti : Koié. Zúti : Takspółstgu lu askussé tá tee kses'chéstgu. Ietelgoá mipenún asngéilem Kolinzáten, u tás iekomıłtgu lu ichináks askussé. Nzkós Aplaám u nichısts sgotłéi znáp : konnúnntem u kolłinuimistementem gol lu skusıgults. Zúntem t-Ange lu nmızınzútıs Kolinzáten : Kuieszúncm : néłi ta koiekomıłtgu lu askussé, nem esnkonnemistemem : nem goectılsh lu asgusıgult ezagéıł t'skapéno łsgazıs lu s'chılptlemétıku. Nem tél annı m'ózkae lu kłguilguiltszútıs lu skéligu.

T-JAKO
kogamén
kusıgus t
lehelısi t
koié lısz
ıgus u z
nkó. Cł
teems.
gusıgn ku
mentem,
kusgusıg
néushılsh
áz'gant e
zúti lzı
lıátkuıt
emıpenún
chs lu es
ehelshem
go m'kae
shılshemé
ezagéıł tu
mıstem; g
lıszóblıgn
kıkuséłł
kémels;
ılımıgn
ıaguléłs.
lıhınágún
em t-Sus
u Kolin
nısh nóg

IX. **LU GUTZSHEMENTEM LU SUSÉP.**

A. M. 2276 — A. C. 1728.

T-IAKOP chópen el chesèl lu skusigults. Susép lu stéuti, lu spal-kogaménchis, u itshimilgasélgu u estkuállkastem, u gol shèi lu sin-kusigus tás niuáls. Nkoáskat méieis lu snpsápsz: Chunspsá; kaes-lehélisi t'spkéin, lu iszlehlehéus shítitemilsh, u lu empilé zgúí ié l-koie lizlehéus u kamkammin. U nehgut'télsémentem t'sinkusgu-sigus u zántem: U anní lu kuklèh'shiépile? U ehúzieltém négu nkò. Chimspsù: niehten spakaní, kukássem ópen el nkò koespò-teems. U fémómshitem tléús, zántem: A tkoie, taskói, tusinkus-gusigu kukspóteems ié lstòligu? T'sinkusgusigus pen koleemisté-mentem, u lu tléús es'chshifims. Kuém t-Susép nemiépis lu sin-kusgusigus lu lleús, eskueumísti lguigueiúl. Éu sinkusgusigu eh-ueushilsh u chitentès lu golgoá). Zántem Susép lu tléús: Kuis-áz'gant ez's'chéni lu asinkasigu. Éu t'sinkusigus tuichtem elkét u zuáti lznlz: Zéués lu kaesguspsá kaekspóstem, u melec mkaene-luátkuntem: nem kaezántem lu léús, tguigueiúl u í'entem nem ka-empipenúntem stém lu nem chéltichestem suspsápsz. Rúpen kè'z-ehs lu esentépeimis zúis: 'Ta ishèi m'agéistep: takstlámentep lu chélshep lsgúlssin zémp. Ta téé kes'chéstem: ichmish lu lesatló-go m'kaénelontém. Iúdis zúti: Kaestomistem, kaesguizshem. Chì-shilshémentem lu testomísti u kamkamilsh. Uiskamkamilsh tzi t-ézagéil tululim m'néiltém guiz'shtem. Zkoáko lu Susép, u ímsh-mstém; guéntém. U kuéé'ts lu snazelkéitis lu sinzes u nkúéé'ls lszóoligu singúls, u ofguiússis lu eh'éús u zúis; Az'gant, tamá as-kukusélt snazelkéitis? Éu niehtem lu tléús snazelkéitis tus u-éémels, u tás ehóóp t'sz'koákos. Éu t'sgutómist tel zà guizshemis ílimígum, u gól gést lu zuú's, lu ílimígum pléchstemis lu l'í u es-aguléls, u ezagéil. Nkoáskat ichináks u lehólkae, u esagalúsi: u chináguntem u zuúntem tnógonogs lu ílimígums: Kaekserítshi. Zán-tem t-Susép: Lehèn m'kaezagéil m'kuèn lu shéi téie ísmíehméls u Kolinzúten? Tásgélui kochitéleméls esíá luteé stém, ehé ich-mish nógonogs lu tá. U ehpléchsteméls u guíst. U lu nichis t-

smeém mił esnguzguzméchstems u gáltúmsh u zúti : Ieleé zkuéntem ié tituit koks'choinzútemis. Łu t'sgéluis noninguenémentem, kue-ntem, nelontém, ilnchim łu Susép. Łu sguchitim isznłoo uichis mił gést tituit u tchináks ełkolsguchtim. Chináks ié tel sznłoo sgunkolpòlegums łu Palaò, chináks sgunmùlems. Ié t'sgunkolpòlegums mimishit t'anspsùpsts łu Susép : Chinnspsù lesiéi u esnkamini esnz-káuskanemstem, iesùkultem łu ilimigum, u t'sgoegoée kouizine-mełtem. T-Susép zúntem : T'anspsù kueszúnems, che tchaláskat mchazéusenz łu tilimigum u t'sgoegoée nem zgui nem teléilits łu askéltich.

Tchináks zúti : Uichten chilialálko u chechełéchst chkualéchst u tel shéi u ózkae spiiakalk ; chkömę, u ipen t'shéi kóliten kszsústs łu ilimigum. Zúti Susép : Kueszúnems łu t'shéi che tchaláskat łu tilimigum nem ełnkokomintz u nem ełkuéńz m'łu lasnilzúten nem ełtkonizis nem kukaelt'sgunmùlems. Ne ilimigum mkuerizai nem koesłnkokomistgu, něi kosznáko łu tel istóligu, u igoł tenemús u kónelontém, ielnchim. Esia u ipótu ezagéił łu t'sz'zúis. Tel zi e-sél spéntich u Palaò npsù echsushenétiku, uichis łu stama kózt u ichtás : sispel icht'stás, sispel łu kozkózt. Łu kozkózt zntëshisa, u itentem esia łu icht'stás. Něgu uichis spkéini, spelchaiakan, gést : uichis něgu nkò spelchaiakan tás gést, łie łu ttás gést itentem łu kuitł. U łu tilimigum iaastés esia łu iopiéut ksméiełtem łu snsp-sùpsz, u ta epl łkonzút. U ełnkokomis ié t'sgunmùlems łu Susép u zúis łu ilimigum : Nmipemistmełzin, chináks tituit shéi ilnchim u elzii nem łkontés ksméiełts. Łu ilimigum kuémt kultúmsh kszgalitem ; ózkaestem gamzúsentem, kolisálkasentem, u guiússentem chilimigum. Łu ilimigum méiełtem łu snsp-sùpsz, u zúis : Koméie t ezinti ? Zúntem t-Susép : Tám tkoie, t-Kolinzúten nem méiełts goł ksgésti. Łu ksesélem łu asnspsùp u ipótu ezgagéił. Ié sispel kozkóztstamá, eszúti nem spelchspéntich nem goeit łu spkém ; łu ié sispel icht'stás stamá eszúti nem spelchspéntich m'konemszút m'łapzinem. Tłutluássish tmsłshútem, u guzoitgu tznilz mestigusts łu spkéin ié spelchspéntich ié łsgoeits : ne esia szsip łu spkéis, nem tomistementgu nem goeit aklululim. Palaò npiéls u zúti : A nem goá

kaeuichm tehnáks tel zi mselshútem tel anni? chitélemełzin esia
 łu inzitgu nem esséunemstems łu tesia. łu tilimigum ptłntés łu
 ehmpkéinchez u hgrpté; l-Susép ehelshs, u nřgupertés tesnshiižin
 gést nkalépsntem tkualit teskalguélis, u chtkuéusz łu lnshiižin gést
 gatziis u zúis łu sguSIGULTS: Kuesmúmp eskólem ksgguchzoguěpi-
 lem es'milko lřtóligu; nem koléiktem łu sknésts; iesáułtem łu sku-
 ésts: guilguilt'szútis skéligu. Shéi pótú ezagéit łu lsz'zúis, ie lspe-
 ichspéntich goeit kolil spkéin, u łu gol sgoeits she tas mistés u lshéi
 ksagéists. T-Susép neéisis esia łu spkéin u éekóis. łu chgoézt ie
 splchspéntich tas kuaál łu spkéin u konemszút.

ŁU ELSUGUNTEM SUSEP.

A. M. 2196—A. C. 1708.

Ł'ESEMILKOMÓLEGU sz'sip łu spkéin, u łu lřtóligus Susép goeit.
 łu kézchs u łu ppgogóts Susép nguzguzméls t'skaméłten. Zuntem
 t-Iakóp: Golstem u ta pesgúí eh-Esípt pkskuistomisti t'spkéin. Chó-
 pen tel skusigults gúí. Che łu st'téuti sinzes u lzii lleéus. Kolchiz
 u łakomenzuút l-Susép, ta ełsúguis, u tznilz pěn gest ełsgusúguis u
 ioiót kolkuéłsts, u gutgut'zinemis łu kézchs. Zúis: Tel chea u pz-
 zgúí? Zúntem: Tel Kánaan u kaezgúí, kaeskústomisti t'spkéin. Zú-
 ti Susép: Pulikoistémén pes'ches'chisti. Zuti: Tamá koaskulkulstéłt
 ichmish kaechszilini. Elzúti: Pchkuinkuinsh łu pnkusgutéłis? Zu-
 ntem: Kaechópen eł chesél, łu st'téuti che l'leéus u lzii, u chináks
 tle chò. Zúis: A; kuesia kuikskuągan. Nem chináks ie tel
 empilé łu ełgúí m'zguist ie leé łu sinzemp, iksmipenúnem goá peso-
 neguisti. Hóí lznilz, u kamkamiłsh tnkolkuéłtis, esntéłs taknsu-
 gunémentem; zúti: Gest kaespákaka kaeguzguzméchistem łu kae-
 sinze łu kaezkoákostem łu lesntlógo u tá kaenkonnemistem łu
 konkoint skukuimelt; ietelgoá kaenkolisúsentem. T-Susép esia
 esnsúguneméłtem łu skamkamiłsh, ué epsgunmizinem. Kuéis chi-
 náks tel t'snkusgusigus u lehtés tululim, u zúis łu skulkulstéłts: ks-
 pkupkułtéep łu chkognéusz t'spkéin; kozkoézsku m'elnes'chéoł-
 tgu łu ululim zi lehkognéusz u tel zi teéehlementi łu kaeksilłis łu tka-
 ełgúitis. She kolchiskágao u ełgúí. łu eshiit chitelholguéno u

kuéis łu chkoguéusz ksíilíni, u elúichis łu ululím u esnes'chén u zúti : Golstém ? ez's'chéní ? U méielts łu leéus u zúis : Kaegut'tzinemhils łu tilimígum kaesuséulils esíá łu zuúts ié kaezítgu, kuéis kaesinze, nelontés ilnchim, ne lzii m'kolchiz ié st'téuti kaesinze Peniamín ; Zuúntem : szehzógomp u zúntep kaepsinze ié leé, kokstlílnú-nemp t'spupusénch. Zúti : Ta. Tznílz u kaesuséulils esíá. Ẽu elz'spenúis esíá łu spkéin łu s'chazskáguois, t-Lúpen łu esshíiti tel skuskussées zúis łu leéus : Ułél kakaelzuéti spkéin? Peniamín kaeks'chshítúhils : nem ie chesél isgusígult łu lanní m'lzii, ne tas zgúisten Peniamín, nem komentégu shé isgusígult. Iém'm łu pgpogót, kuémt zúis : A, gúiuí, eskonelszútui ksguizshtemp zi ilimígum kskéilemp. Ta pkaes'chsemszúti she tksguítenemp. U gúí kolchiz łu l-Susép, u łakomíttées łu ksguizshtemis. Ẽu t-Susép łu uíchis łu sinzes tel skóis (ichináks łu skóis, ichináks łu leéus, ichináks sínze) zkoáko u kolsinzút, lzítgus u npíilsts. Ié esíá łu síten shiumíł gést esguizełts łu Peniamín. Ẽu uisełíten u kolkuéelstem : Shéi a łu sínzemp łu koeszúłtemp? Ẽu leéus potu a sguilguilt? Tás choóp łu sz'zkoákos u chnkoéłgu u elínólgu u łu nepep'senzút u elkuisinólgu u aítzin zúis : Ẽu leéump potu a sguilguilt? Zúntem : Guilguilt. Zúis : Igu ipguetlé kaelúkushtemp tksíhis leéump. Ułel nes'chełtem łu ululím łu lehkoguéusz, u łu sínzústis ululím ié Peniamín, u elgúí. Ẽu ta lesłkót, chguizútementem t'skulkułstéłts łu Susép u zúntem : Pez's'chéní, u sznákomeltep łu sinsústis in-chshiepíle? Esíá u zúuti : Ta kaeskuéntem; ne elúichtgu lkaechkoguéusz m'chazéustgu łu t'shéi u kuéis. U łu sinsústen l-Peniamín chkoguéusz u elúichtem, u elpelchúsem; elkoléhíitsh, u konkonszinemis. T-Jutas zúis : Koíé łu kokuént, m'kochazéustgu, u kaelgúí shé skukuímelt. Ẽu Susép ta tel zi kselkontés łu ksuékuist, u zúis aítzin : Kosínzemp, shei łu kosínzemp, chin Susép. U łu zúis ta apł-kolkuéłt, p's'mstáam u zúis : Tempilé u kotomístementep, u u pen tuksgél, tuksp'spmántem gol ieleé kozgúistep. Tam ichmish gol splkéinemp ieleé u chin zgúí ; szntéłsz Kolinzuten. Ieleé kochshiepíles tesmíłko tstólgu. Poluámist kaelmimishíttemp leéump. Nemi ieleé lís'chisságum mlzii tam stem ksínpezinementep.

U siz kolchiz'ziis lu sinzes, ntamzais. Lu ilinigum Palaó lu t-eshin snkusgusigus Susép, zúis, kszgúiemis lu leéus, guizeltem t'ululim ie gol kaesgúitis, t'golko, t'guiguciuł gest gaznúmnten klgaznúm-tis leéus. Hoi, elgui, elaiip u. méielts esia lu leéus. U konkoint p'gpogót ezagéit t'kéilt t'esnspú, ta ué ksnóninguenems. U lu uichis esia, lu sguiz'shz, u ezagéit t'elguilguilt, u zuti: Tlé shéi elnipenún lu iskukusélt Susép esguilguilt. Nem elkuisuichten, m'chin telil. Hoi tkoót esia lu skusigults, guiguciuł esiaštés lu tee stems. Jútas tgúi ksmimishitemis lu sinzes, u tgúi lgólkos, ilkót u tehizis. U tpgpogót kolchiz'ziis, ntamzais lu skussés u zuti: Nem chí' rpiéls m'chin telil, neli uichtemen. U t-Palaó guizeitem lu Jacóp u lu sgsusigults lu shiumlgést stoligu u guizeitem esia lu golgoáls kaeschiteltem.

IX. LU SKÓLILS LU MOIS.

A. M. 2433—A. C. 1571.

TEL shéi u goetilsh lu skusigults Jacóp. Lu telil Susép, elchi-náks lu eltilinigum, u zúis lu skusigults: Ma t'shèi mił tle goetilsh, mił tlé ióiót, ne chiúshenè m'kaechsuichkéilils, m'kaekuán-gailils. Ikaeksgesgesèchestem, m'kaez'spenúntem kaekskol'item ióiót kaeskóolems. She lu ué lshéi u agéists shéi itelzii golechist esgoetilshi. Ié ilinigum lu uichis tiliguis, u zúis lu pélpilkui sgukuném l'estkuélti: Ne ikolil lu skukuimelt m'shéi kuéntep, m'ntketikuntep. Lu ie pélpilkui ngeelemis Kolinzáten, u gulguilt'sts esia lu szizemélk, u zúis lu ilinigum: Lu Suip pélpilkui ta kaestémilils: teu kaegui, shé tlé kóllil lu skukuimelt shé kaekolchiz. Hoi lu tilinigum zúis lu Suip: Esia lu ie ikóllil m'shenz-kamnètikustep. Chinaks smeém tkuéltém t'skukussé, ué uékuis cheles spakaní lzitgus, lu zkoáko ié skukuimelt u ngél mipenúntem, iéiem ié t'tkotin u lshéi u ntkuntés lu lsgazin lntkotin u ntkontés. Lu lchichezies tel lkot u esáz'gastem es'chitim. Tnkoáskat lu stomchéelts ilinigum guí chsgazin kszuzaulshi u lëshin teszkoáko ié lntkotin u chitshlshemis chtalizeis u nichis egest skukussé, ngesèsemis ié skukuimelt, u kuéis. Shee lu nichtem ié tchichezies

kuéntem u zpüptlem tel esilil u züis: Alkuikstlütüshstem tkaklnkac-
mtiis? U Züis: Gúish, tlutluüsish. Gúí sguítis lu tóms. Zuntem
iè tkaelilimigum: Tama koskakaemlégu iè skukussé? nem
gákanzin. Éu iè tpgòt ełkakaemés lu skukuséłts, u lu pogtilsh,
u úkulte lu stomchéłts ilimigum, u tkuéis kolskusłligultemis, u
kolskuésts Mois, u tkolsts ks'áz'gam lkaiminten: gest pogtilsh.

X. KÜLSTEM LU MOIS.

A. M. 2513.—A. C. 1491.

Mois pótu mšopen smgóp lu tel skólıl u telóko kollnógonog
Sóphora. Tnkoáskát lesmóko u lzii, u t-Kolinzüten łakomezü-
temmentem chkutenús essolip l'nküézt. Uichis t-Mois iè lnknezt
chkutenús, u tas ulip lu zelzil u chizisehemis ksaz'gam stém. Zün-
tem: Takszechizilsh, ptłptłshiniish, nełi gest iè stólıgu. T-Mois nt-
katakainzüst u tas l-es'chéusem géi az'gais lu Kolinzüten. Zun-
tem t-Kolizüten; Uichten lu esguzguzméchstémstem ásnkóelıgu:
chin zuélkup ikaesózkaem, ikaesükum chgést stólıgu. Anui lu kuies-
külstem chilimigum Palaó kszünems: Ksgúi lu asnkoélıgu.
Kolkuénguzis t'Mois: Ta ezagoł lu skélıgu lu esłakomenzüti
l-ilimigum. Züntem: Nem chshistómen, nem tel zi nem kuióiót
tel Palaó. Ułezüis: Nem chingúi kolkuéłsten lu isnkoélıgu,
mshé lu ne koséuntem, Kusuet m'she chinezinent? Nem züntgu:
Koié Itkoié chin-Kolinzüten. Ta teé t'suét u kokólıs. Mois
ełzüis: Ta koksnoninguenémis lu t'skélıgu, nem züti, chnnspsü.
Zuntem t-Kolinzüten: Stem lu eskuéstgu zi l'anchéłsh? Züti:
Inzkuéchstén. Ptłéchstement. Éu iptłéchstemis u kólıl t-s'che-
nile. Chchinüpsent. Éu ichchinüpsis u ełkólıl t-zkuéchstis. Zün-
tem: Nem l'shéi, m-kuagéılem lu lsmilchméłsz asnkoélıgu. Ne
tas kussüstgu lu l'shéi, m-shéi iè nkó lu nem kólentgu. Kułkaént
zi anchéłsh l'askaém. Éu ikułkaentés lu chéłshis u chis'chemish
spozt lu chéłshis. Ełkułkutlénchment lu anchéłsh. U shéi lu
iėłkułkutlénchmis u ełzegeł lu chéłsh. Mois éłgalgalemist, züti:

XI. LU ZUÛTS PALAÒ.

Zi ilimigum esntéls kutùnt ioiòt, esntéls szútem kagukégut gol ululims sguilinuégus : es'chguasáchstmsts esia lu skéligu ; gusòs lu lesia ; esnshizszúti ; ésnshiznemiszúti ; esia lu skéligu u kaluát-kasi, tas kulazgamist, eisa lu skéligu u ezagéists tnkokosm). Esntéls nshizín, kaesnshizini, ta tsuét u eskułagalemist : tlızt lu spłkéis ú lu tenténes tlızt : kułeemistémen lesia lu skéligu, eskutiszúti, esntéls iznılz lu esns' iizín ie lstòligu, kolguzguzméchst, u ngutgutzin. Zuntem t-Kolinzúten : Taksngélementgu ne ué shtemkèin, u ntéls kaezagalnuist lmelkanú, nem tkoie m'elchtòikanemsten ; esntélsi ksnuisti, m'tkoie nem elishilishten : es'chshitemshtemúsi, u tkoie nem elchishilshústen, nem esazazentèn, nem zeeshtèn, m'elzeeshemis lu sznshiznemiszútis.

XII. LU SNGUZGUMÉLSTIS LU ESİPT.

1. Hòı lu Mois lu uisinògu l-Palaò ú zúis : Zúti Kolinzúten, akaespttéchstem lu isnkuéligu, kaeskuis'cháui lchoéut. Ne ta asztéls, nem chilspétikum shé sèulku ie tınzkuéchsten, u nem kòlil t'singul. Esia lu suéul nem inàka m'che ta kaessust. Kultúmsh lu Palaò u zgalitentem lu tletlekuılsh, lu shishéi lu ishéi négu agéilem. Kuém t iekomis ta kstkoòt.

2. Mois elgúi chilimigum u zúis : Ne ta ptléchstmentgu kstkoòt lu isnkuéligu nemkozkuézelzin esia lu ánzitgu t'émłamáie. U guálchstem lu chs'chilptlemétiku u zntésilsh lu t'émłamáie, u kuézt lu stòligu esmilko. Elzgalitentem lu tilimigum u zúntem : Koakłchilgakéneıt shé t'émłamáie, m'ptkoòt.

3. Shéi lu uichis elkomépem lu t'émłamáie u kuémt elmákais lu ne kstkoòti. Zuntem t-Mois : Nem chin guálchstem ie tınzkuéchsten, m'kuézt lu stòligu t'slaks. Hói zuti lu tletlekuılsh : Tel Kolinzúten, ta kaèksłkontèm. U Palaò tel zà u estlizmì.

4. Elzuntem t-Mois : Nem kuézten esmilko lu stòligu tkuitkuiteps lesniáksem ; nem oguèusten ie tkaesniéusem, u ta kaepł kuitkuiteps lkaempilé. Nguzguzmélš Palaò lu gol kuıtkuiteps, u zúis :

Ielcé m'cháuntgu lu an-Kolinzuten, ta kaesmezinemisti. Zuntem t-Mois : Ta-Ichoënt m'kaes'cháum. Uelél mákantem.

5. T-Mois zúis : Nem zgúisten spózt lesiá languiguiùt, u kul-tùmsh ksazgam lu guiguiáls lu Suip, u ta nkò espóz. Shii tel zi esnaizels.

6. Moïs komém tkolenin u iskolis chnuist, u skusúkut lu skèligu.

7. Uelél zúis : Nem zgúisten lu spózt lpesiá, u gol stem u koeskuàngailtgu lu isnkuéligu ? Ziamstéku lu itelchilchéum, esiá nem npiilstep, lu lchilchéum nem pozit. Uelél tas utéls ksséunei. Kolis t-Mois ksteltelláni, ks'sálússei, souèchem ; lu t'sálússe temuáls ts lu skolka, lu sopólegu lu zelzil. Elzúntem t-Palaò ; Kaelhói shé steltelláa, salusse, mpguigoá lu chhén lu spuússemp. Sheé ilzii u czagéil. Uelchó steltelláni, telzi elmákais.

8. Zúti lu Moïs : Ikszguiem lu t'táze ksuizinems lu ne che esguilguilt t'salússe. Kuém t zúntem : Gúiu tkoótui, pes'chmish pkskalkaltmigu ; ileé skusigultemp u pélpilkui. Zúis : Ta ; ne kaesiaani m'kaetkoót, ne tam shé imkaetlil.

9. U guálchstem chnuist ks'chempmi : lu s'chmip esioiót che tstem esuichstem. U elzúntem Moïs : Ilee esiá lu guiguiùtemp, stakelzútemp, m'ptkoót.

10. Zúis lu Suip t-Mois : Lu esiá m'tnkuñgonguèusntem m'kukuném tkaelgolgoál ta kaeplesilem, m'komentègu, m'tlúmentgu ls'chnuists ankolinchmèp kuém t lès'chshmenéus, m'pkòlin ié tel sheménemp lu t'shiumit gest tkapélze, m'kuesgazmenzút lkaksztkoót. Pòtu ihéusem skukuéz u zuèlkup chináks Ange u chsilchmiis lu eskéi, u lesiálgu lu ta epsingùl lu kolinchmèp, u nõlgu u pòlsts lu s'shiti. Lu uichis t-Palaò es'shiitemishelts telil, u zúis lu Moïs : Ipgnetlé ipkoót, kuém t lu t'sheméis koimzenementem lu t'sngél géi esiá m'teé es'chénem ne uelél kássip.

Zú
lsgaz
kaep
takor
Lu
u zút
gúist
lsgaz
uéis
kalilt
nem
mén
mètik
shem
u es
kolis
nem
tém
lzi u
kom!

Zú
guize
ozózi
moke
npúg
Koli
eselé
ópen

XIII. LU NGUSTEUSENTEM LU S'CHILPTLEMETIKU.

Zúts t-Kolinzúten lu Mois: Nem zúntgu lu askusigult; Guish, lsgaziis lu s'chilptlémétiku m-kuntkukuélp: Palaó nem ntéls ta kaepsiguiten nem ngúistems (ngúliems,) nem tliztèn lu spuústs, nem lakomeltèn Koie.

Lu Suip lshéi u agéilem lu tzútem. Palaó séune iimsh lu Suip, u zúti: Kaeks esz'chéni? a shei kaohóistem? Gazmistés lu gótkos gúists esia lu skusigults, u ehguizútemis, nshidústs u uichis lu lsgazin eskéi. U lu chitshelshemis ngel, kézelsh lu Suip, u uéis lu ilmigums: A tkukuimálegu lu astóligu lu lshéi u kakaekalakilt, eheó u kaoczguúhilt? T-Mois zúntem: Tapksngéli itlilui nem uichtep lu kszkóls t-Kolinzúten ietelgoá lsgalgált. Lu anshomén nem hói kaesúichistp, nom kugupemáganem zi. ls'chilptlémétiku, gokopéusku zi séulku, taskusigult nem niéko, táksnás, lu sheménemp nem ngúilems m-siz chinlakomeuzut. Lu Ange t'shéi u esgolshitustem l'esezéut, lniheussems ié eseléligu u lzii, u kolis ikoáit s'chemip, kuomt taks uchuchtuégu. Lu gupemáganem ié es'chilptlémétiku u t-Kolinzúten kolis ioiót néut u pelintém esia lu seulká u gamip lu stóligu, u gampólegu lniheusétiku, lzi u ezágéil tesmóko. U ngúistem lu t'sheméis u t-Kolinzúten komkomentés, u elmopstés, lu seulká, lshéi u nz'spétiku.

XIV. LU SINAL.

A. M. 2514—A. C. 1390.

ZUNTEM Mois: Gazmisku (Kaesgazmeuzúti) lu askusigult iksguizeltem lu klzuúts. Kszéums lu gaznúntis: kologónt ta kaesozózkaei: Kolinchemépsht geisózkae: takaeshalátem shéi chesmoko, taks'ehngustés shéi kolechemálegus. Ne koleshinementep npágun mpzgúí. Potu lehalaskutísh u npúgnis utel zi esntlaginuulsh. Kolinzúten zuélkup lu lesmokó, tel skákalt u galitis Mois u guizelts eseléshen ilkésshin lu sshensh, u lu lshéi u kolikaintés telsh lu ópen skolkuélt. Muslopenchstáskat u lzii Mois. Lkolechemál-

egus ié esmòko esgazgazmi eskòeui ù skèligu. Ëu uèlkup Moïs u uíchis ù skusigults esia eskoèui. Ëu t'spupusénchis u teltelintès ié shèns h ù zúti ù koikoàialks: Kuént zi ancholulélgu u kuchgut-pmiskéligu u chesmilko u kuespelskéligu, akséichshtem gol tas potecsts Kolinzúten.

XV. MANNA.

Ëu nteéshilsh u uékuzinemis, chitikois Moïs t'Suip zuis: U golistem u leè u kaeguiúhilt ié lkonkoìnt stòligu? Ntéels ku pén gest ù lkaeskaspñilziiten u kaestelil, pen lshèi gest kaesiilen kaesmkéinch t'skèltich. Zuis t-Kolinzúten: Itlilui, ne galip m'uíchtèp ù gest snkolpòlogu ù piksguizètem. Hòì ù galip ezagèit t'skueilègu es'chsilchize ù eskéi, ù uíchis sunuègu: Stem lishèi. Zuntem t-Moïs: Shéi ù sñen t-Kolinzúten esguizètem. Kuesia m'kueschénem ù tkaezagèit ù taksntéls. Lshoi u agéilem, u shé ù kuítlt ué goèit ù zes'chéis, shéi tas tigulem ù tel ùuet. Shéi ù piáktès kuèmt tesniáksem ù tgèst ù spgpáls, ezagèit t'skèltich, t'spiikálk ittish ù lszntéelsz.

XVI. CORE.

T-Kóre chsuich'káis Moïs, zuis: Kuesilimguszúti, kuesntéls ku-koàialks, es'ch'zogoepiléstgu ù skèligu. T-suet u z'kolstem kaes-zogzoghúhilt? Kolkuélsts t-Moïs ù skèligu u zuis; Kolgokomenzúit tel Kóre, u tel sellágt; t-Kolinzúten nem ùakomiltém a itis-plkéin, isztéls u chinilimigum, goá t-znilz u koeskólstems. Ëu ikolgokomenzút u nskapèus ù stòligu ù lzitgus Kore, u esia nishilsh ntuák. U paáp ù zitgus, kuèmt tel shéi u mellúk. Moïs kuisntéshilsh u chàum kaet'lopsi, u ektéps.

XVII. MALI.

T-Mali t'sgusmeèm négu temáusementom u t-Kolinzúten guizètem ù spózt, u zuis: Meéminti ié tel eskéi. Chaushitem t-Moïs u elpaağ u elzguistem ù l'eskei.

XVIII. Eszozogltümshu lu Moís.

A. M. 2553—A. C. 1451.

Gokuéusts lu skusigults t-Moís, eseléligusts; lu nkoéligu chnkokéin u lzii, u lu nkoéligu chntelihélze nègu lesmòko n lzii, zúis: Eskòlskui lu t-Kolinzüten peszüktem. Nem es'chestshitem lu t'shéi u tás potéests lu leús. Nem es'chest'shitem lu t'shéi u esnehmékus lu chitomápile; nem es'chestshitem lu t'shéi u u eskuésts téie lguigueiül, lsgsumeèm, lsnkuskaltemigus. U tesiá lu skéligu kolkuénguzis, zúti: A; kómi ezagéil. Ta kaessálko lu lu asztkoót lu lkaesméiehils t-Kolinzüten, itog m'kuestkoót: ne ta kúesséune m'es'chéstshitemt lanzítgu, lchólzkae, m'es'chestshitemt languiguiül, lastomálteni, langatlzin. Nem kuep slzize t'skamélten, t'spózt, tanshemén. Nem che ta kaépsilen; ne ué kukólka tá kaeskóllil: mospóltts lu anguiguiül, nem kues'chiszléin, nem kuesulip t'skukulil. Nem t's'chitemip nem ta kaesguízelts lu stipéis, lu ne tipéis nem kolemin. Nem kues'chinemkéin, nem kuest'zté zem ué lntogkéin kuesgustelhuisi m'kutitiésh, m'kues'chmilkomize t'spózt, tgamálteni, itnáka tel aszozoshin ú lesmílko lasplkém. Lesmílko nem kuespelstnégui, nem itehináks lu tanshmén m'she m'ukokéin lu tel empilé mehtkantém, nem ta t'suét kstákakemt. Tushüzen nem esihíts lu askéltich. Nem eskuéstgu chináks smeèm aksznáko. Taskusigult nem es'chsuiéhkéistems. Ne esséunementgu Kolinzüten nem esgestshitemt laskéltich, lasnishtélze lannógonog laskusigult, lasnkólkaten, lanzítgu, lchólzkae. Nem gést kues'chihp, kueskakaméiem, kuesnshüzín tel esialigu tam kukaefezeút.

XIX. Lu Nkuenzintis Moís.

Moís nkuéis lié: Séuneish s'chchemáskat, séuneish stóligu: lu iskolkuélt kúkuiéti ksmoopmi ézagéit t'stipéis u t'skuéit ié lskualólogu.

Kolinzüten, onégu mselshütem, itóg, ta epsuüuilt lznílz. Ta kacs'chzutéchstemstem ezageit tkaeóeu, mi kaeulchechét m'kae-

skusigulthils. Mił ikukokuèu tapspłkèin. Tamà shéi lu aniléu, an-Kolinzùten anchshiépile. Posemint lu t'skassip, séunt lu aniéu nem mèiełts. Łu t-Kolinzùten pgomstés lu skèligu iè Istóligu u kusznkuéis kuksskusigults. Uichtens kuezagèil tkuskukuimelt kuszgoèlem à kuénz u esážgastems ezagèil t's'chkutkutlústis. Ezagèil tnelkanà lu eskóim'ms lu skusigults ksgoèemi ils'chiságani estugteliüssi, u lshèi u ezagèil t-Kolinzùten chikkaminz ls'chuágais ileé u kukszuúkums. Kólinzùten its'chináks Kolinzùten; u ankunzùten, eseémstems, espalkomistóms eskoóbstúms u kukoóz u telkantégu. Chnmenchinementgu anchshiépile u sguélemen kolchshiépilementgu: kukólist kukskoàngais t'sguélemen. T-Kolinzùten esià u osuichists, u ulip lu spuász t's'chgut'télsz, zúti: Nem chiniligúsem lu t'shéi lezagèil l'skèligu, ikaesážgam lehen m'goá agéilem. Kae ulip lu is'chgut'téls, iksulim esmilko iè smòkos u kułtkokólegu. Iks chgòikanemłtem lu splkèis lu esià lu tnguzguzmélsten, iksngukúm esià lu ntapmìn, esià lu mehznìilz ikaestapmìnem. Ikszgúiem esniáksem lu s'chenile kskokoéem. Iè ilchłkèłtich m't'smúlemen, mesłúu, u lu lnishùt nem tnelmshkanemisten m'esłúu. Kómi tiguspgpágt iè iskusigult: kómi posemìis, kaeskollhúszút gol kstelìis. Kó iè lu chiksèichsti, u ikskòlem kutùnt ksnkolisúsi: iesgoàkom iè ismúlemn, chinès chgèzehsti, iè ntapmìn nem ntlemlùm t'singúls lu inshemén. Kutenésemment Kolinzùten, nem utèł nkonnemìis lu skusigults.

XX. Josuè.

A. M. 2553. — A. C. 1451.

ZILCHSTÉLIGU lu iáiaa ks'spelstnégu l'Josuè: èpl'sissius lu pelsuègu, esià gèst lu tapmìis. T-Kolinzùten zuis Josuè: Taksngèlementep; guizetzin esià, ta teè kses'chèlems, takselkołúlems. Josuè tkoòt chmilkomáskat lu lskukuèz u ita tuichtem u chgnizút. Łu sheméis psáp, u goèit lu komkomntèm. Łu toukamenzút t'estłók Josuè lu t-kuiskolzákois, u t-Kolinzùten kólis salússem t'sshensh, u tmuálistem u agèistem t-sopólegu. Josuè lu nìchis u tlegúpis lu sheméis u tlè cholùg, zuis lu spakani; Tlipsh. U lu

spakani zesëlem u tlip lsnihëussems ehchemáskat, tam telzi eskonáp
 lu itasz'spenústs lu sheméis. Kónis chztíltzil lu ilimígum u chazé-
 lists Pzilchstańko P'eszilzil, lziésts es'chgóeus u chelóg.

XXI. SÁMPSON.

A. M. 2848—A. C. 1156.

TCHINÁKS skaltémigu Manne ephónogonog lu estnuskusígult. Ea-
 kokenzütémentem t-Ange u zúntem: Ta kuep skusígult; nem ku-
 tíguskukusélt, pen ta kaesgumzúsem, nem tágúi m'teé stem m'ks-
 koústem nem súst. Eu askukusélt nem kłznílz lu Kolinzúten. Nem
 kłkutánt ilimígum kłkolkeigunzátis lu t'snkoéligus. Hòl kolil lu
 skukusélt u kolskuést'shts Sampson. Eu pogtílsh uichis skukuim-
 elt smeém tel sheméis u utésemis shéi lu kłnógonog, u nséuzis lu
 leús u zúntem: Ta apłpélpilkui lasnkuskéligu, u tel anshemén u
 kuntéls kukaéphónogonog? Sámson guí lu l'shéi u galít'shemis kł-
 nógonogs; iekomíltem; zúis: A, tám ikszechzògo m'lgupenútemen:
 kszzechzògomp. Gui ch'esmòko u kuéis cheńkokéin guagnáligu, u
 azélists esesél. Eu uisazélists u lesiá l'snihëussems lu súpsts u
 chlehntés st't'lúkue esolús u ptłechstemis. U iptłechstemis u ches-
 milko kotłkòtlish lsnkòlkatis u puantés esiá lu skolka. Eu skéligu
 sınıégu zuti: T-suét u paantés? itchinaks Samsón melkontés lu
 shéi m-ksagéists: chgut'téls gol tas gvizełtep lu smeém. U ulen-
 tés lu smeém u lu méstums. Lëshin Samsón u zuti: Ué m-l'shéi
 u psagéilem u pen chikséichisti u m-siz ichinéłtlil. Telòko gui
 lesmòko lesntłóg. T'snkuéligu ngél u chgúimis kskunéms kslchém.
 Eu kslchiims zúntem: Kolchinti lu ne lzi mkaezagéil lu kszn-
 télsemp, pen ta kókspólstemp. Błzúntem: Tam kukspólstem, ku-
 ksguizshem lkaeshemén. Itłil u lehutém teselèy t'tłiztlizt lu sípi.
 Eu tuichtem t'sheméis eslich, u npiéls; pen Sampson iumi u likat
 lu sípi ezagéil lu it'tétiim. U uichem kuiépests snchilzaskágae u
 kuéis u chgutpmiskéligu lu sheméis, u nkokanél u ópenchstakan lu
 pólsts. Aigot u chnòlgusts chináks smeém u zúis: Ieleé m'chin-
 itsh. Ikuémť chičlentem t'sheméis, chshentém. Pòtu lsihëusem
 skukuéz gutílsh Sámson, kołimáupis lu zítgu u ntłokéitemis lu

kolínshnepenzúten u ełguiússis eh'es móko. U siz kuéis chináks sme-
em Tálila lu skuésts klnógonógs : u t'sheméis zuis lu Talila : Kéi-
lent mkuéltgu lu somesh lu t'shéi u ioiót. Zuis lu Tálila : Ne ko-
angaménch m'kon éiełtgu t'stem u kuioiót, u tas lkostámt lu ks-
lehnzít. Zuis : Ne t'tinsh ta tesgamíp m'kolchentép, lshèi m'chin-
ezagéil iè tesiá t'skéligu. Hói lu itsh, tnógonogs kuéis t'tinsh u
lehtés, u zuis : Sampson ehguizútemenz tanshemén. U kéilt u tou-
kantés lu tinsh ezagéit it'tonemús. U zántem t-Tálila : Koikoió-
kontgu ; mí koméiełt t'stem m'lehnzít. U zuntem : Ne it'siz lu
t'sipi ta teesazmínemsts mkołchntép, she chin hói, chin kułgutp.
Shé lehtém, u ełmánis. U Zuntem t-Tálila : Pistém hòistgu lu ko-
ksikoiókontgu? Zúti : Ne kusitchem t'splehép ié tel inkomkan,
u telpogomin m'kochazktégu, mnshítóleguntgu ié lstóligu, mshé
mchinalip. Elzántem : She téu chełés u koikoiókontgu, ietelgoà
m-kuonéguisti. Teièshtem lu tnógonos, esntélsi ksméiełtem, tas
chopmistem esmezinem. Hói zuis. Ne kogoizełtgu lu inkómkan.
U galitis t-Tálila lu sheméis u zuis : Mipenúłten. U lu esit'shi u
goizełts lu komkuis, u ehguizútementem u lu ełkéilt izúg u ta
kselkontés kspelstuégui, neh t-Kolínzúten ełchéulshilshementem.
Hói lu t'sheméis tas hói es'ehguagucimistem. Sampson agéilem
itkoèu u nkuitlem lu s'ehkutkutlústs. Tlé ełkuáal lu kómkais u
ełioiótłsh lu Sampson.

Inkoáskat u iaà lu sheméis lkutenéłgu t'sshèns h lu zítgus kstleku-
iszúti u guiússentem lu Sámpon. Lu zítgus liliúłt u esgolzkozin,
u lu lnihéssemis ié lesnshítólegu u tkontés. Lu eskoimmenzúti lu
skéligu, u chinchjnim ié leselálko lu esnzłulégu íumsts u zúti : Ks-
telilem Sámpon, kuémt esiá lu sheméis Kolínzúten. Esmílko lu
zítgu u nzák, ehíemzskéne esiá lu skéligu, z'sip. Lu lshèi u ezagéit
goéit lu szpelskéligu lu shéi u telil u łáet lu pótu sguilguilt.

Łu
t-Kol
áigot
łzítgu
kacłt
kuten
gulst
słoè ł
tem :
Samu
uél :

Ku
Intel
Chin
skol
epsò
men
gam
pelst
isten
lu sl
lu n
ksig
Cho
szko
t-Ta
Zán
Elzú

XXII. LU TÈSHILSHEM LU TAPIT.

A. M. 2934.—A. C. 1070.

Lù t'shèi u Saúl lu ilimìgum ta esiá eskolsts lu eszùltem t-Kolinzàten. T-Kolinzàten zúis Samuèl lu kutunt koaiàlks: Tlè áigotemen, shàlkemen: iksueùsshilshem lu tel silimìgums, guish lzitgus Isái l-Pètleèm m-kunólgu m'kuèntgu lu kuikszùltem lu kaektìlimìgum. Taksnkòèntgu chen lu milsuinúmt, lu ioiòt lu kutenálko, nefi t-Koiè lu spuúsz u esáz'gasten. Níáa esiá lu skusi-gulsts Isái, t'píp lsmiùlchmelsts Samuèl: zùntem t-Kolinzàten: Ta leé sleè lu isznuèn. Zúis lu Iè: A iè esiá lu askusigult? Zùntem: Chechináks skukusèe lu chesmóko es'chitims lgoak. Zúti Samuèl: Kultùmsh kaeszgalitem, elzkolchitsh, u zùntem t-Samuèl: Shèi lu isznuèn lu klìlimìgum.

XXIII. TAPIT U GOL'ATH.

A. M. 2942.—A. C. 1062.

KUÉM T lu pótu t-shèi lu Suíp espelstuègu l-Pilistin, lu nkoèligu Intelihelzè u nkoèligu, lehntelihélze, u lu igasùlegu lshihèussems. Chináks szlèchst skuests Goliát, shiuniükutenalco tel esiá, pótu tel skolchmágais lu chgozentés lu esiá lu skèligu, u ululim lu koazkáis opsòtalks t-ululim (sololimalks) goeit lu ngazelstis. T-guist lako-menzút lu lshemèis, esguasemszóti, zúis: A tlè puiechst lkspelstue-gump? nkoèmi tchináks zi tèt empilé mzgú: ikaechesélem m-kae-pelstuègu kaechnksmennègu. Lu Suíp lu léshinemis lshèi u egukú-istem, kolpíp. Tapit iskukussèe lu séunemis u esguaszáni, sénis lu skèligu lu chisgaságums: Stem lu kakaesguizektem lu lchináks lu nem npolstemélem iè sguaszáni? Suèt lu záz u esntéls ksiganùnems lu sgupelstuègu lu Kolinzàten. Zùntem t-kèzchs: Choópsh, tam kusiopiént. U lu t-kuitt lu séunemektem lu szkolkolèlts guiúktè lu chilimìgum. Galitentèm t-Saúl: zùntem t-Tapit: Ta kaeskolpipe, nem koiè lu chingú nkulpelstuègumen. Zùntem: Taksellkontègu, tamá kutenálko, u kuükukuimaláko? Elzúis: U a kses'chènem? es'chitektèn lu gólgoáls lu inillèn: shèi

tee u esingéichen u zgúí kskóeems, shéi kuèn tkuiépests, shéi nskéu-
sten. Shéi lshéi m-ageisten lu izii, ikséichshtem lu Kolinzúten lu gol
eslemłomelshtem. Gaznúntementem t'és'chemish t'sololimalks,
ué koénis, iumst, u tas iuu, u zúti; Tu iksguisti ta iskoém lu teé
zagéił. Etchizelgunzút u kuném t'sipi, u zkuéichstis, u chguiste-
mis. Lu t-Goliát t uichis zguist, u skukussée es'chkoéskan, p'pégu-
zin, ikoót, zúis: A kokołnkokosméchshenementgu, u kuzgúí
koakspeluissém t'anzkuéichsten? Zúntem: Kuzgúí kueplchulu-
lélgu, kuepsololimalks, kueplshitlechst. U ié koié z'chguimenzin
ichmish lu skuests lu Kolinzúten lu iszkuénel. T-Kolinzúten nem
kułkaenziis ié Piszozoshin, nem ietelgoá lsglgalt m-kuiksníchsem, u
m-tesia m-mipenás, suet lu Kolinzúten. Ikutenálko téshilsh,
chitshilshemis. Igóetlé Tapit u niluáchestem P'agènes, ukutlin-
tés; s'shensh u neheéusts l'sipis, u zkamiis u tápkéis, u tkóko.
Chgutpemis u kuéłts lu chululélgu, chitámkais u kolshilektés lu
splkéis: nuishelłts lu splkéis u zúti: Kaekolinzúten lu epsioiót
(szkóls) tam koié. Npiéšementem, kutenélšementem lu t'sinkuél-
igus, zúti: Kuskaltemigu, kulhelichet. T-Saúl sénnemis lu shéi u
koléemistemis, zúti: Hóí a? chiis'chmish shéi skukussée lu esaz'-
gamp, u che ta koes'chkaéłsmestep. Pupasénch t'chen m'ageists
m-chgkasinzútemis. Tnkoáskat Tapit es' ehleni lu ilimgum.
Saúl t-koéemistemis téshilsh kštuúms t'chululélgus ks'chshitemi-
nálkoms lzitgus. K'lu uchiszút u ntelkapénzút telóko.

XXIV. TAPIT U IONATAS.

A. M. 2944.—A. C. 1060.

Lu t'skussés Saúl Ionatas lágtemis Tapit, u pupusénch lu uichis
lu lshéi u agéilem lu leéus; chizenuégu u zúis t-Tapit: Es'chésten
lu anilléu, lu lshéi u koksagéists, koesnipolstemelšems? Zúntem: Ta:
teéu tee ks'es'chénem lu imlléu shéi esmistén, sl . ne esmistén,
m-shéi nem zúłzin. Zúntem: Ta, esmistés u kaolgatéus, nem esué-
kułts; esmistén, ié koié u stelil' unkuéput'shin u kaesłkotéus
(kaesgáméus) Zúntem: Ta: T-Kolinzúten tlé goéłstem lu imilléu,
u anní nem kukaelt ilimgum, aksnłkalshéłpem, u ne kuilimgułsh

m-koes
géil es
ne mip
m-kulz
P'kaesh
sé Itzi,
m-shé
shéi m
kozech
Hóí lu
Shéi k

GOE
móko
itám s
shilsh
migu
chuéus
gum ié
pen n
T-Saúl

Hór
sgupel
gum, u
limigu
mistén
nshitò
lu zka
t'shem

m-koesnkonnemuistgu. U zkoáko es'cheselem nêti lu spuúsz eza-
gêil esolêus: T-Iónatas zuis: Negalip u kskolsinzuti lu inillêu:
ne mipenún kuesaimtems, m-shêi nem mimishitemen. Ié lesntlógo
m-kulzii, nem chinzgúi, l'as'chisságam chikaestatapskéligui. Nem
l'kaeskukusélt kokaesiamtems lu intapemín. Ne zún lu skuku-
sé Itzi, chastchlzi lu tapmín, m-shê ne kuséune lu zún zi chastchlzi,
m-shê m-kuntêls kuesupólstemelsem, shêi kuemt, mkutelòko. M-
shêi m-zun lu skukusélt: ishê l'as'chiteléelê, m-shê m-kuózkae, m-
kozhgúimentgu, m-shêi m-kuntêls: Hói gest chines gustelluisi.
Hói lu galip t'atapskéligu lu Iónatas u zúis lu tituit: à chastchlzii.
Shêi kuent tlòko Tapít.

XXV. TAPIT LU L'ESNTLÓGO.

A. M. 2946'—A. C. 1059.

GOEIT lu skéligu u l-Tapit u chishintem ksgupelstuégu. Shê ches-
móko u lzii. Saúl kuistkukuélp l's'chiságams ks'chièlems. Saúl
itám szchzógos u nógu lshêi u lzii Tapít l'esntlógo. Shê lu tak-
shilsh ksmenêchi u euétentem u kuñichem tel snazelkéitis lu ili-
mígum. Shêi lu elòszkae lu tel esntlógo lu ilimígum kuémt tlê ek-
chuéushilsh, Tapít kuénefts lu skuñichis u zúis: Azagant kuilimi-
gum ié iskuñich tel asnazelkéit. K'lu chin ntêls shêi pólstemem;
pen nkonnemínzin: u golstém u koestlutluústgu koakspolstem?
T-Saúl kolkueñguzis: Onêgu lu kuiskussê, koie lu têie iszkól.

XXVI. LU STELILS SAUL.

A. M. 2949.—A. C. 1055.

Hói chguizútemtem Saúl t'shemêis, u z'spenuntem esiá lu
sgupelstuégu, chináks tel sgupelstuégus pthêis lu koázkais ié ilimi-
gum, u gutip ch-Tapít u zúis: Ié lu anshemên telil, anui kukaetti-
limígum. Séuntem: Lchén u ezgêil esmistégu u telil? Zuis: Es-
mistên, nêti les'chiságams u chin lzii; lu mipenúis taksgulguñiti, u
nshitòleguis lu chululélgus, lshêi u zkalilsh, tznílz u pelszút. Shê
lu zkalilsh u ntêls ta iksgolstelil, u kozúis: Kópólstgu, pen ta
t'shemên m'kokspólstéms. Shêi kolkaluétzin u polsten, nêti esmi-

stén tlé taksguilguilt. Tapit chitelzeenzut u zúis : Mił a kukutis-
púus łu kspólstgu łu inilmigum? U zúis łu chináks tel sgupelstu-
égus : Pólstgu. U chgúimentem esiá łu skéligu, u zúntem : Taks-
támstgu, unui kukaektlimigum.

XXVI. SZPUKUÉIS T-TAPIT.

A. M. 2969.—A. C. 1035.

Łu ilimigum Tapit, tnkó łu skepz skúsigults eskuipélstuégui
lshméis u Tapit estóko esitshi u ntogkéini. Łu chelóg u gutíslsh,
u gustellúis u nichits łu zitgus s'chitelziis skukuimelt smeém ichite-
mélgu oszoaulshi. Zuti : Gúini, kuénti. Hói nkułetis'shemis u tié
esiúmi, u etkolsts. Łu ksuékums ié téié szkòls kultúmsh ksgali-
tektem Urias sgéluis. Łu elkolchitsh lilimigum u suséuktem
ez's'chén łu zuútemp łu lszpelstuégump, u goeit łu guizeshsts u
elkúlsts eh'zitgus ksitshi lnógonogs. U tas ntéls kaelgù eh'zitgus
ié ilsgupelstuégus u elzii. Etgalitentem u zúntem : Golstém ta
les'chgúimstgu annógoneg? goá kuesàgoti kukaekesmitguélsi.
U zúis : Lchen m-kaezagéili, ié sgupelstuégus, Kolinzúten, lehólz-
kae es'chiliguigumúsi, tesiá u esnguzguzmélis ; u lchen m-kaeza-
géik mikoie młzitgu mehinesitsh linnógong? Zúntem : Iguish tlé
chespelstuégu. Kaishits łu shiiti ilimigums tel sgupelstuégu u
zúis : Łu mł ilehinchint m lzii Urias takstám kspólstem. Shéi goá
kuinsháskat u pelstuégu : shéi lshéi u tkontés łu mił ilehinchint u
pólstem. Etkultúmsh, elmimishitems łu Tapit : goeit łu pólstem
łu skéligu, shéi nógu Urias u pólstem. Kolkuénguzis t-Tapit u
zúis : Ta golshéi mkskołpipe : łu sgupelstuégu ezageik tngazgaz-
minten, itnkoáskat sheshéi chestshitemt shéi t'nkoáskat esgest-
shitemt. Kołchestmenti łu sgupelstuégu. Łu smeém Persapé
łu lésiin pólstem łu sgéluis u nkulemtépis łu etnziliskuem, kuéntem
klnógonsogs Tapit.

Ko
tan k
chesé
legu
t'kae
ksitsh
gúi ll
ié ko
u zú
ten ik
sústis
kszúk
guilgu
nogs ł
Golste
u kué
tehulu
kuagé
lspuús
kolgo
ezagéi
ns'sté
che ic
ishéi ł
Kor
konéls
Gol
Tel
téie.
Neh
Neh

XXVII. TAPÍT U NÁTAN.

A. M. 2970.—A. C. 1034.

KOLINZÜTEN kutúnt tás niuáls lu gol szkóls Tapít, u kúlsts Ná-tan kskolkuélstem. Chnòlgusts t-Nátan u zùis: Lnkòligu stòligu chesél skalkaltmìgu, chináks koiòlegu chináks konkoint. Lu kolòlegu goaskàgae stomà t'golgoàl; lu konkoint ichmish Ìnkoskàgae t'kaelgolgòal, tas ptléchstemis, eskuésts, es'chtkontés l'snìtshitis ksitshi ezagèl t'skusigults. Tnkoàskat eps'chiz'zin t'tiguléligu u guí lkoìòlegu u ksnzizilshi. Lu koiòlegu némis lu guìguiciúls u guì ié konkoint golgoàls lu pólsts ksziihs ié s'chiz'zis. Aìmt lu Tapít u zùti: Suèt konemszút? Ezagalsmii lu t-kaesuichìls t-Kolinzú-ten ikskuiskuném, ikspòlstem. Nem tmùs m'chgoézt lu klnkoli-sústis. Zùntem: Anuì lu kushèi, kuinilimìgum. Sèunoish lu kuskzùltem s t-Kolinzúten: Kòlenzin lu kuklìlimìgums lu tiskusigult, guìlguìlstem lu tanshemén guìzełzin, esià lu stakelszùts, lu nògonogs lu anshemén akłanuì, lu shèi ne ta pòtu lshèi, nem chtgułzin. Golstem u choinzútemeltgu lu kueszùltem akszkòl t-Kolinzúten, u kuéntgu lié teie ls'chkutkutlùstis? Pòlstgu lu gést skaltmìgu tehululélgus anshemén, nàkomełtgu lu nògonogs; lesuékum lshèi u kuagèilem, u t-Koié kuikslzìm luinuìntgu. Tapít ezagèl tnòlgu lpuúsz, u zùti: Téie lu iszkòl. Zùntem: T-Kolinzúten nègu elkolgoéłts lu téie aszkuén, pen nem goeìt kuzkoàko lu gol shèi u ezagèl Nátan elgui u Tapít lkeilsh u zkoàko tas nehinèsi, tas ns'télsi lspelchàskat: lu ioiòt lu sz'zkoàkos lu zìtgus gualemstém: che ichìkinàs lu snìt'shitis t's'chanaupúsz. Lesmìlko lu sguìlguìlt's ishèi lu szkòls; eszùti.

Konkonnemìnt, Kolinzúten, lu ezagèl lu skutúnts lu asnkonkonéls.

Gol kutúnt aagést koelkuleépełt lu téie iszkuén.

Tel zì koelzeult lu isngapéus, koelgukùnt, koelgaként lu tél téie.

Nèh esmistén lu téie iszkòl, tágui m'ksnlèptemen.

Nèli anuì ikuchináks u kuies'chés'chstem lu lasmìlcheméls.

A nem lénemtemen ne kuelzguí koakschmiépilem?

Ltéie u chin kòlil, u tel zì goèit u tkoie u kuèn lu téie.

Chgozntès lu t'sgoèits lu téie iszkuén lu uesgoèit lu inkòmkam ezagèit t'os'chikmelpénei lu isplkéin.

Esgamècheni lu ispuús ezagèit teé t'stem tkutünt gomt. Koslu-
uítém lu ispuús ezagèit tepłtuélze.

Ta ièpt nmitguélsten, ta ièsnzipz'psem. Inkò ichinés zkoákoí, ezagèit tchikstkupmi tispupusénch.

Zeeshemin lu inzuút; kómi náun lu iszkòl téie. Zeeshemin lu ikslakomenzút las'chlkutkultúston, lu gol snchesélze lu isngapéus.

Kochánt lu isngapéus tasngúl; nom chgoz'znúis lu smèkot lu itkspíks.

Menzement lu téie iszkuén, nem koelkólshítgu it'síz tikaèlspuús, koelígulemelt lu ispuús. Ta kokaesménzmstgu, ta kacluéushilshítgu lu St. Spgpágt tel koie, ta kukaesnuèushlshi tel koie.

Koelguizekt lu isznpiéls lu pótu lisgèst: kólint kszenzánti lu iksioiót.

Nem chsguiúzin lu kuáukot, nem esméiesten lu sgést kaeskòlems.

Nem guélsten esiá lu tas gest islagalágt. Tagui m'kokaekongais tanshemén.

Koestkuéltgu lu is'chanaupús, ta koes'choinzütemltgu lu iszpu-
pusénch.

T'shiéus chikaes'chazmí lanui, muichtomen lu ls'chchmáskat.

XXVIII. ABSALÓM.

A. M. 2980.—A. C. 1024.

T-ABSALÓM chsuichkais lu Tapit u iaamim lu tnkuelpelstuéguris lu sguilinuégus lu Tapit. T-Tapit zúis lu skusigults: Ta kokaes-póptep lu iskusse. Ie eseléligu chítehúshilsh lu lshéi u pelstuég-
g" Eu sgupelstuégus Absalóm chitkantém pgomenzút, u Absalóm négu telòko. Chuisshnkan. Eu kézolsh, pelintém chsnchmichis lu kómkais. Lsztelòkus u kuólógukan t's'ehzelzelléchst, u lu ku-
lógukan, u chialminálko lu kómkais. Lzúí u chshaltéus u lu sin-

chemtêusz gutip. Uichtem u zûis lu Ioáb; Chshaltêus Absalôm. Zúti Ioáb: Golstêm u tas pôlstgu? Zúntem; Kuesiâ lu ululim iê Istólígu koguizêtem, shêi takspôlsten, néli chgaenépilis lu tilimigum. Zúti Ioáb: Nem koie chingûi m'koesâzgstgu m'pôlsten. Chêfês u kômis smûlemen u tes'chêfêlem u luultês lu spuusz u npûguis esgeenims lu skusigults ta tel zûi ks'chitakantês lu snkusigults. Eskêigtêms singûls skusigults. Tapit leshin pôlstem Absalôm u chilikois Ioáb Zúntem: Ta teê zs'chêstemt iê tkaempilê; u ietelgoá pôl'tst lu askussê ukaukt kuesngêilshem, kueszkoâko ezâgêit tkusmeem. Ozkaeish u lêmtemntgu lu sgupelestuêgu, lu gol t nui u pelstuêgu.

XXIX. JOB.

A. M. 2520.—A. C. 1484?

CHINAKS skaltomígu Job: pótu shêi, itog, u skaltenígu esngélems Kolinzúten golkuêsts lu teie. T-sispel lu skalkaltomígu lu skusigults, u chechêfês pelpikûi, goeif lu guigueiul; lu skussê agalâskat eltchinâks lu eltkolsinzúti: lu teên kolsinzút t-Job es'cháushits es'chintem géi es'chesemszút. Tnkoâskat lu t'sguélemen lakomenzútemis Kolinzúten, zûis: Iessilchemínem essemilko lu stolígu. Zúntem: A uichtgu lu inpteenzuten lu iskulkulstélt Job? ta chinâks tel essemilko tel stólígu lshêi u ezagalstóg. Zúti: Uné: tam itenemús kuesngé lems t-Job. Tanui u chogoizeitgu lu zitgus: koézitgu t'esniaksem t'stakelszúts; mi nguzguzmêlstgu, chngult lu stakelszúts, nem uichtgu a takschinmenchinements? Zúntem: A: Tamâ esiâ stakelzúts u l'anchêlsh; pen taks chngultêgu lu skéltichs. Gûi lu sguélemen. Tnkoâskat teên kolsinzút lu kézhês lu es'shiiti, lu esmimiri kolchitsh ch-Job, u zúntem: Aszútem estelûlegui, lu anguigueiul esiâ ilchissagam, u koguêut u chguizút lu shemén, igantêm esiâ, komkomentêm esiâ lu isgazút: ichinchinâks u chinguilgult, u chinzgûi kuiesniimishitem. Liê potisueulsh u négu chinâks inólgu u zûis: Ztiip lu souéchem u ulip esiâ lu guigueiul zkazkantêm, kuemt lu asguchiteskâgae, ichinchinâks u ichinguilgúilt, u chinzgûi u kuiesniimishitem. Liê tas

choõp lu ts'mimis u chinaks inõlgu u züntem : Lu askusigult eskol-sinzüti, u t'sznéut u chilem'tskéne lu askusigult u chis'chináks u chinguilguilt, u chinzgüi u kuiesmimishítem. Esniáulsem u potu tshéi u téshilsh, u chítélzeenzút u kkeilsh u züti: Ichinchitemélgü u chinkóllil'michinchitemélgü m'chin elkóllil't'mált. Tel Kolinzúten u koguizelts, u t-Kolinzúten, koelkuélt: ks'kóllil lu szntélsz Kolinzúten : m-tshieüs kakacsseunem Kolinzúten. Lu gol'esiá tas nchèsnels, ta teè esnentels ta teè ezint t'estigulem l-Kolinzúten.

T'sguélemen uéł łakomenzút łkae Kolinzúten; züntem : Gol stem u kuaizist ikspupusénchem zi gest skaltemígu Job igòl tene-mus? Zuti: Tamá esiá lu skéligü m-goélsz esiá lu teè stem gol ksguilguilt lu malt skeltichs. Chingült lu skéltichs, u nem uichtgu a takstigulem. Züntem : A : ne tksagéistgu lu skéltichs, pen takspólstgu. Lemt lu sguélémen lu chsptléchstemeitem lu lszntelsz : güi'chJob, u guizets spozt es'chmilkomize, ta cheeples-gák. Lu spugpálks ié spózt lu chesálka shéi güi les'chgóikan mnechs snchilzaskágac shéi t-konzút. Shéi kuném teè stem t'shénsz lu tshéi es águsts lu mzólt. Züntem t'nògonogs : A potí kues kokuén : gu chánish melshé m-kutelił. Zuis t-Job : Kueskolkuélt ezagéil t'smeém tasknlpagém. Lu kakauèstem lu gèst tel Kolinzúten, kacsguizetils, u golstém m-ta kakaeskuèntem lu tèie kaeguizetils.

Chechelès lu tel selágalágtz léshinemeitem lu kuskústs lu zuüts, u kuisázgantem, ks łemim. I'tel lkot u uichtem u ta ełsuguntem, u zkuakuáko, chitelzenzút, chpokokanzút t-kolemin, łakaka lspchàskat skukuèz u sgalgált; ta eplèskostès kskolkuelti, gol, uichis tastul lu snguzguzmélsts. U tznilz Job lu es-shiit u kolkuélt : Komi ititákskóllil ! kuti iliziúzi leskóllil tel iskòi u chinestelil. Kushéi ta t'shéi t'ezagéil ikaesnguzguzmélsts. Kushei nèu pen ichinkéim lu Píkntemtemnéiten.

T-Elipháks chináks tel selágalágtz chíikontem u züntem : Goá nem konchesénementgu : lu pótu laskoiólegu esnaukéistgu lu skéligü : lu ilasgés, shéi gest kueskolkuélt : ietelgoá lasnguzguzmélsts kuelchmshkanemist. Mi posemint t'spistém lu itóg skéligü es'ches-tshitem? Ichmish kuáukot esnguzguzmélsts t-Kolinzúten. Lu skéligü a nem esgests zút l'smilehmélsts Kolinzúten? Ta. A lu skéligü tel zi igúku tel Kolinzúten? Maa ué zì Anges, she tas ioiòt

tas z
eplè
kaem
Zui
lu-ls
u łe
stema
golst
niául
Stem
lu isz
u kol
u ko
Mi k
esłak
nemo
elgoá
kóllil
t'szz
tim u
t's'ch
t'tap
Kae
tóika
lziiez
t'shi
T'
iems
skéli
she g
guilt
T'su
m'e
t'ste

tas zenzánti; shèi uè l'shèi, she uichits t-Kolinzüten epl'es'chitoko epl'esuilem. U l'chen m'ezagéił ié łu kaempilé, łu pen ichmish kaemált.

Zuis t-Job: Ẽu tele iszkuén, u isnguzguzmèls kòmi suguméntem łu-l'snúsuguméten m-kaemipenúntem iè isnguzguzmèls, łu mił goeít, u łu et łu téie. Tapmiis Kolinzüten nółgu łu liskéltich. Koespol-stems. Ẽu tle suisntéls, u golstém u ta koesikumtéchstems? golstém u koeskamkaméchemstemsts? A chiss'shénsh, m-shè es-niàulsemsten esíá? Iè piselagalágt itenemús koes'chiókomp. Stem łu skeligu łu kaeskéigtemsts t-Kolinzüten? Tlé shállemen łu iszguilguilt. Kolinzüten, ta koks'chns'chtùsementgu néli t'anui u kokólentgu t'malt, u tanui m'koekólentgu t'ikael mált. T'anui u kochilguizéntgu t'kétite, t'anui u kokólentgu t'szóm u t'tinsh. Mi kozánt chén łu teié iszkol łu golshéi u koesnguzguzmèlstgu, u eslakomistégu łu asioiót ezagéił t'pizchl t'snéut kspelím. Koeskòe-neméltgu éssemilko łu iszguilguilt, koesuichłtgu łu isgúitn. Iet-elgoá t'snáka u chikshói, zagéił teú t'koesgèipem. Ẽu skèligu łu kòlil ilguiguez łu ksguilguilts u goeít esnguzguzmèls. Koezágéił t'szceeko szchagéiłs u kuaál, shèi elhói. Koezagéił t'sopòlegu iłtétim u szchagéiłs, u kuaál, u elkoeèl t'skukulil: iè l'stòligu ezagéił t's'chèilégu łu kaestlágt, (smelmelkoé,) shèi kaehói. Kaezagéił t'tapmín łu kaestlágt tas uichtem łu ksgúitis łu l'shèi u shiúst. Kaezagéił teshíte t'snzkamínten. Kaezagéił t'szshilép iát't, u chitóikan u kutsieh, ta'kslchèn m ksagéilem, m'elshitemilsh: tshieus lzliezagéili łu chshéi u chzize. Shéi lshéi u ezagéił łu skèligu telil, t'shieus tził kaezagéiłi, tagui m'kaelsípshilsh, m'kaełgútlsh.

T'sèulku lkukuiét, esamnùnems łu s'shénsh: t'sèulku esnkułgú-iems łu silchezin tas mistém she nkułgúimis. L'shèi u ezagéił łu skèligu iłkukuiét esaámti, eszspni: esaámti łu kaesioiót, she hói she gúì nłapáks u telil: ta l'chen m'kakagéilem m'telzii kaesguilguilti. T'suét m'ekkontés łu séulku, m'taksmoòp? T'suét mtlpstés? T'suét m'ekkontés łu steltelláum m kuéis, m't'znilz kszntelsi l'shèi m'ezagéists? U l'shèi u ezagéił ta l'chen mkaezagéił m'kaełgóp t'stelil n'kaechizihłs. Chingolinłapáks: che iè sonúntem łu stelil.

T'iszozooshin che tu koeselkostés is'chuágan che itlag-tlág (flagtlágép) esaámti lu iskéltyich. Che itinkétite eschilguize lu iszóm. Che ichmish tispelimenzin es'chilguize lu ingulégn. Chè izúg lu intlutluústen. Ispuás estemuálshi, iskutlús chè estígulem, cheiszchagéil u chinespopéulshi. Koeéi lu inkétite; lu iszóm gamíp. T-esiá lu skéligu u koes'chns'chtúsemis. U lu innógonog shéi ngaztúsis lu inshemèn, koeskoeshemífts lu iszpopéulsh. Gamálten, u szóm, u snáka lu isnkusgusigu, u lu isinze u lu isgupélpilkui u iskóí. T-Kolinzúten kochializeis teplúélze lakom'stès koesáimtemis, inpiilsh lu chinesnguzguzmèls. I-tempilé mkonkonnemintep kuisellagalágt.

Eliphaz kolkuel: Kusuét lu kueskolkolstuéguí l-Kolinzúten? kuesieiezinemísti tas súnemstems? Ta a smipenústgu t-kutánt téie aszkuén, tas kolchítsh lu aszcháu lkae-Kolinzúten. Ezagéil tes'chitemíp eskolchéists lu spakani u tas paáka, tas tlaáka. Mipenánt lu téie. Koshéielé ié kuikszúltem. Kulágalemístement lu Kolinzúten, ptlchstemístsh tlélemístsh ichoózinsh.

Job zúti: Ué koes'emímp u polenmemezin. Kómi empilé lu pezagéil t-koié, kushíi nem epskolkuéllemen. Ta pepnzeshitin, u koes chns'chtúsmstep, u koes íptep huúltép lu ispuás estmuálsh. Kusuét esm'ieshtgu lu tklzuúts Kolinzúten? Kuitl lu kuáukot u gest estkotkoóé, u lu gesgest esnguzguzmèls.

Uichis t-Kolinzúten lu snkamkamèlsz lu Jób u léshinmis lu szkolkuelts lu selagalágt, u siz lakoménzút u zúti:

Kusuét u koesméchstemstep lu iselágt? Lchen u pelzii u kólen lu stóligu? l'stem lu stóligu u kol? l'stem u lzii? lchen u ezagéil plikt? t'suét u kólis lu silchezin ls'chilptlemétiku, u zúis: ioleé mku-zkolchítsh, u m'l'shéi m'hói lu astéchet, lu aszpált? t'suét u eskuésts lu spálts lu s'chilptlemétiku, u tás melíp lu stóliga? tás chil-melpéne? T'suét u kólis lu s'chitemíp klchilchéistis lu stóligu? T'suét u eskuésts lu steltelláum souèchem esgúists, etzzgúists lu l'sziutèls? T'suét u eskuésts u itóg lu esmóko? T'suét u zúis lu spaáka: kaespaakamí? T'suét u kólis lu eschilkalii lu l'skákalkts esmóko? T'suét u eskuésts lu stipéis lnuíst u shalát? T'suét u guépiléguists lu stóligu t'smékot? T'suét u guépiléguists t'sopálegu

itkuil
t'skap
u esg
kússe
(koar
ligu.
elkor

Ku
tgun
aksz
ketit
Koli
igu.

Pe
Ies
skalt
nem
u pe
lu s'
gol
Guiz
lkae
kae
guz
míz
ksg
aka
kue
aka
Ptl
skó
ten
U
spu

itkui ezagéi klguepl? T'suét u gaznúmtis lu guigueiú lu tgest t'skapüssels? T'suét u esémsts lu skusigults mlákalks? T'suét u esguizelts lu ksifis esia guigueiú? T'suét u chlpolpgontés lu kuküsse lnuist? T'suét u kolkólis lkañelziitis? T'suét u eskoaap (koamstés) u tas chguéus? T'suét u eskuésts zilnuist, u tas tiip lstóligu kstemnáshems? A kuneu lshèi ir kuagèilem? A kuneu eselkontègu kukskólem tnko taks'chkutkuthlástén?

Ku n'hau kutúgt ezagéi t'tetáze? A kunéu elkontègu lu kschtguntègu t'nkoép lu ankomkan? A kunéu elkontègu akstlutluús akszuchskéligu ezagéi t'an-Kolinzúten? A nem elkontègu lu anketite ne ipik mkskolentgu ikaelkoái? Tas ntéls akskułpagshitem Kolinzúten, takskulpagshítgu Kolinzúten. Ta isnagalels t'skéligu.

Pesntéls gol skuánkots a esnguzguzmél's Job. Ta l'shèi u ezagéi. Ies nguzguzmélsem gol kutúnt esposemistén. Esmistém ioiöt skaltémigu, esioioszút kaeschazmì lkoie: chinesntélsi ikspipenú-nem ieskoénem; eskuéstén nkutenáksem tel empilé: emshismzólt, u pezéut teeu mepskoiólegu. Kutúnt lu stlegúps. Essiétén esia lu s'chauaupúz, eskołkáltén, espiélsimstem lu esáz'gastén. Tam gol szkuéis teie u esnguzguzmél's, gol empilé sznkuénemp téie. Guizefemen kñchsugumétenemp, kñázgutenemp. Joioszutui lkaes'chazmì l-Kolinzúten, mtastém kslkólélemt kaes'chmáulemt, kaes'chtałúlemt, Pkaeskolłuiszúti pen gest ne pnguzguzmél's gól lksguilgultemp singapéusemp. Es'chmilkomíze tgamáten Job: u pen nem chgoézt tel spakanì lu spaakas lu ksguizshs. Tam ichemish ilasgés mkaespóteem Kolinzúten: akaes'chagéilem, akaes'chioioszútem akaespóteem. Tam ne itá kuesoslszút akáesséunem Kolinzúten. Ne nè goeit, asoslszút tlé akaesséunem. Tágúì makaeskolpipe, makaes'chmshkanemist. Ptlchstémistsh l-Kolinzúten ezagéi t'skuknùmelt ls'chuágais lu skóis u elzii. Lziisku nè tksztéls Kolinzúten m'lshéi m'ezagéis-tems. Esia lu tee kues'chénem gol akngestín. Job, téshilsh. U kuemt elgest lu skéltichs, esia lu spoz'z u elpaág, u gesálk lu spügáłks. Tesia lu t'skéligu chgúimentem, ksnkułpiésem.

XXX. TÓBI.

A. L. 3300.—A. C. 704.

TÓBI áigot ls'chisgamélgus stekonzút u lt'sh. Éu mómkozin chitiipús tmenéchis u chinempkéin. L'shèi u méchestementem tnógonogs: She stem lu chéltichstems lu taszháum? Stem lu chéltichstems lu eslákastgu lu tomtémnéi? Pen temlómelsts lu nógonogs, zúis: Ta l'shèi m'akaesegukúnem. T-Kolinzúten kaeskusigulthls, u kaesnomtéusem lu nguilgulten tapshöii nem guizełts lu t'shèi u osmússelstems.

Ichináks lu skussées, u tnkoáskat zúis: T-Gapél kokólis tópenchistakan lu potu kuskukussé, u koguizełts kaimin ietelgoá che estóko. Chguáiment kukaolguizełtoms, kuksnséupi. Tuks inamintgu, kaekonkoint, pen ne kaesngélemstem Kolinzúten ta kaesiapzin. T'skussée kolkuénguzis lu leús: Nem l'shèi m'chin agéilem lesiá lu koasz'zútem, u pen tasmistèn lchen m'chin agéilem mkaolguizełts: tas súgusten, u ta koesúgusts: ta lzii u iésnkołgúi. Zúntem t'leús Guish, tluthúsissh taksgazút, nen gakantgu kaelguizełt ululim ié potú iesguilguilt. U ózkae u uichis gest tituit, echsuish tle esntéls ksgusteluisi. Tóbi skusseés tas súgnis u Ange, u koitsemis: Tel chen u kuzgúi? Kusteméligu? Zúntem: Ta ma tel empilé. Elzúntem: A esmiulégustgu lu shshuél ch-Media? Zúti: Esmiulégusten: tlé goeit lshèi u chines kolchítsh. Zúis: P'kuleé ikaeluis méieltem inilléu. Elkúsméielts lu leús, u zúntem t'leús: Z'zúnt kszgúi zi tituit ié leé. Éu inółgu lu Ange zúti: Gest sgalgált. U zúntem tpogpogót: Ta eplgest lkoie. Ilchim u chines elzi, tas uichsten spaaka. U elzúntem t-pogpogót: A nem chishintégu lu iskussé? ne kuełzkolchítsh, nem gakanzin. Zúti: Uné. Nem guússen, melzguússen, nem gest esgusteluis. U gazmonzút ks'tkoóti, u tkoót.

Éu itkoót lsgazin u tkukuelp. U shèi u zntëshilsh kutunt suéł, ue ks koeluisems lu tituit. Ngél, uée u zúti: Koeschgutpeminem t'suél: Zúntem t'sgazúts: Zi t's'chuágais mkuéntgu, mznkutléti-kuntgu. U kuéis, n nkutlétikuis, u tkontés ilgamlégn, popeulsh, u

hói.
puin
shèi
Zú
chite
m'sh
zuis
epls
mak
une
t'An
min.
ten:
ne k
ichn
shen
U
guél
tpüp
lu u
Tób
gon
Pen
Kol
gué
zká
ksg
chin
lzii,
É
neh
sgu
kní
lu s

hói. Elzántem : Maukt zi stgénéhis, kolehilemstégu zi spuúsz, u puínch u kolii, gest muliémisten. U kolélzeis lu skéltichis suèù!, shéi lu stèochels.

Zúis t'Tóbi : Lstem u gèst iè peninch, iesélkom elkont ? Zántem : Ne chitékásentem tel spuúsz lesziiku, t'smoót esmeemístems sguélemin m'shée tagùì m'kaełzgúì. U ié kolii ls'ehkutkutlústen u gèst. U zus : Lchen mkaez'zilsh ? Zántem : Ié lehichet u lzii tel astemélis eplstomchéelt, ántem Sara. Ne nóggonogomentgu m'esia lu toestem maklanù. Galítełt zi méstums, nem guízelt. U zúis : chines sé' une tle chispél lu sgéluis, u t'sguélemin kolzipziis esia. Zántem t'Ange : Koséunement, u kuiksméieltem lu shei u esalip tsguélmin. Ioiót lu sguélemin lu lesngenoguéus u tas pusemists Kolinzúten : ichmish kszupiélsz u'esposemists ezagéłt t'guiguoiát. U anni ne kuéntgu m'kuinółgu lu lanzitgu ; chaláskat ta tee kses'chéstgu : ichmish kuks'cháui lu lannógonog. Ne chaláskatılsh, melchitshelshementgu tam pótu gol aksapiéls, pen gol akskusigult.

U gúui, u npiłsh lzitgus Raguél, gest npiłsh. U zántem t-Raguél : Ezagalús tistemélis t-Tóbi. Zántem t-Ange : Leéus. U ié tpiipogót kuéntem, u tamzántem, zkoáko. U zúti Raguél : Chinlemt lu uichtemen : ppgágt lu anilléú. U kutánt kolsinzút. Pen zúti Tóbi : Ta iksíteni, iksásti, ne kognizeltép lu stomchéeltemp ikhnógonog. Iem lu piipogót ngélshsts nem négu pólstem t'sguélemin. Pen zántem t-Ange : Ta pkiém. Ie stomchéeltemp lesngélemists Kolinzúten u kskolisgélui : gol shéi iekomintem lkuilt. Zúti Raguél : Ietelgoá mipenán koséunemełts lu iszháu t-Kolinzúten u zkálems ieleé, lgest tituít mkagpsgélui lu istomchéelt. Takstám ksguizłzin lu istomchéelt. U chinchinéchists lu stomchéeltis u tntkochinéchists lszich'héchstis ié tituít, u zúti : Kolinzúten lempilé m'ı szii, pkulásems U kolsinzút.

Łu kukuéz zúis t-Tobi lu nógonogos : Gutılsh cháuiš lechaláskat, néli kaeskusigulłhıs Kolinzúten. Łu kolkuelt lu skuiskus u zúis sguagalúisz tpiipogóts : kszúikai tkłntemtemnéiten. Łu galıp u kuisntléchsem lu smeem, uichis esetiłshi ies'chesélem, emimishıts lu sgéluis, u zúis t-Raguél lu sguagalúisz : Kakaélakasem lu szr-

zika. T-Raguél zàis lu nògonogs: Kskolsinzàti, u koltgu kstèchls: u guizelts s'ehút lu stakalzút lu Isnéhelgus, u zàis: Ne chin-telil m'siz esiá m'guizeltz.

Pen t-Tòbi zàis lu Ange: Konkonnemint, kuént iè ka'imìn, u elzueteltgu lu ululim lu koeszáttem timilleèn. Nèli i'alleèn, iskói, tle eskoltkapélsi. U gui lu Ange.

Lu t'leés tel zítgus tus mistém golstém eskassip, u ntéls ilspuász: Ezs'ehèni? A goà telil lu Gabél? A goà taksguizeltens ululim? U kuént gol shèi èspupusèneh.

T'sgagées, zàntem lu Tòbi: Ikuleè: nem kaishiten lu anillèu kaehkamélsi. U zàntem t'snechélgus: Ta kskkontén: nèli inilèu iskói èspupusèneh. U lu tsgagées u t'zèchsz guizsthem goeit lu teestém u eltkoòt. U kuéis lu stomchéelts u zàis: Espotéestgu lu asgágae, anzéchst; gaménehsku asgélui, gést eschitèstègu akskusigult, mkuesgèstem, géi eschilikoistemt. U tkoòt.

Lu elchichit zítgus u zàntem t-Ange: Esmistègu lu Pshèi u ezagéit gnèlstgu lu anillèn: gu, kaeftgái ikaechesèl. U iè amògonog u iè esiá ne ilkkukiét. Kuént zì kolis suéul nem iapzinementgu.

Lu skóis huüst u lzii estlutlússem lu skussées. Lu èltuèhis, elzenès, elgutip kszànems lu sgéluis. Konkoint, es'chinemkèin, tèshilsh, uè gutip, she tkokoluis; utanzàis lu skussées, u eszkoàko es'chesélem. Iè t'skussées kuéis lu kolii, u minilts lu s'ehkutkutlústis lu leús, u zòskae ipik lu kétite tel s'ehkutkutlústis, ezagéit tuüsse ketite, u tkuéis, u zkuéts u ózkaes tel s'ehkutkutlústis, kuém ètèhgalgásem. Uéulsh iè pogpog't aitzin: Kolinzàten lemtemonzin; tannù u konguzguzmèlstgu, u tannù u koelguilguilt'stgu, u chinehuèhem utèl kuiskussé.

Tel zì spelcháskat u kolehítsh lu nògonogs kuém esiá lu teestém, u mèielts esiá lu lshèi u agéistem t'Ange. U iè t'leèn u t'skussées galitis èhuèshilshsts lu Ange u zàntem t'leés: Stèm lu ksguizsthem lu gol aszkól liskussé? Tannù u guüsèntgu u elzgüstgu igèst. Tannù lu elzkuèntgu lu ululim, tannù u gest lu stignògonogs, tannù u meemintgú lu sguèlemìn tel znilz, tannù u npièls lu pogpogots, tannù u guilguilt'stgu lu iskussé lu uekskamim t'suél, tannù u chinehuèhem, tannù u kae-

koiole
Lèmt
szkol
mélte
lu esg
kam,
kugar
kòlsts
askuss
lu tel
chines
Tlé ch
Lu

Om
pelstu
pelstu
kunén
flimig
u lpòt
tel zn
nem g
skèltic
gaznú
chstem
númte
U o
senter
smèèn
lzitgu
tem P
mìgum

koiòlegu. Kuent s'chút ié teé kaestèm. U zúntem l'esuèkum : Lèntement Kolinzüten lu nkonemilems. Gest lu lakomstègu lu szkolis Kolinzüten gest lu s'cháum, gest lu chiska-mèlten, kaesnkonémínem lu konkóint. Éu kues'cháui lu esguélstgu lu aksziilen gol akszuétem lu temtemnéi gol aks-lá-kam, t-Koié u esúkusten lu aszcháum l-kae-Kolinzüten. Néfi kugaménchis t-Kolinzüten u ntéls kukskoènem. U ietelgoà koz-kòlsts t-Kolinzüten kuikaelpagèm u iksgulguiltem lu nógonogos lu askussé tel sguélemín. Koié chin Ange Raphaël, Koié chinchínsà lu tel chísíspel t'shièus ls'chíságams Kólinzüten kaetpiéut. Pesutéls chines íleni u chines sústi ; u estígulem lu isílen tas uichstem. Tlé chikaelguí. U etchèò.

Éu niskolkuélt kakaílsh, u kasíp esléntemis Kolinzüten.

XXXI. IÚDIT.

A. M. 3347.—A. C. 657.

CHINÁKS kutánt ilimígum esáustem Holofèrnes, iaamstès lu sgu-pelstnuégus lukoéligu eskèi, esáustem Betúlia, u esgasemenzúti kspelstnuégui. Éu Suíp lu uichis goéit skéligu u esiáa, kakaikalísh, u kuném tkolemin u tkontèm l'spíkéis u ioiòt cháum. Kultúmsh lu ilimígum u zúis : Kułagalemístui. Éu sèune esiá lu ilimígum, esiá u lpòtu shèi spuúsz kołagalemíst. T-Iúdit tchináks gèst smeém lu tel zníilz u zúntem : Pezs'chèni u pkułagalemísti ? Ikołóiskui, nem guilguilstemem kuesiá. Elnòłgu lzítgus u zèuis esmilko lu skéltichs, ushkèinem, chst'stchpènem, gahnúntem lu t'shiumíłgest gahnúntis, kaeshinám lu gest kacshiis, nazazènem, kołalkoznè-chstem ; t-Kolinzüten kòlentem tel zii igest, néli tam gol téie u gahnúntem, gol gest.

U oózkae lu lsgungaluisz, u chíitshilshemis lu shemèeis, u guíú-sentem lu chilimígum, zítgus. Lié ilimígum lu uichits suinúmti smeém u kussús, u gamènehisz, u kultúmsh kskoilzinem ksnòłgum lzítgus. U chlóg npiéls lu ilimígum, ílen, súst, u koèu, u chíłtkon-tem l'snítshítis. Zúntem t'skéligu lu Iúdit : Ta kuksngéli t'shè lili-mígum m'kuít'sh.

Inòlgu, kuèmt esià koèu, u chit'shilshemis lu ilimigum, nzelguèpem u zúis : Kolinzúten, koguizełt ietelgoà chiksioiòti. Chptléusts lu ilimigum chululèlgus l'sniit'shitis u chpelkuéus : nzokantés, u chtàm-kais lu ilimigum u chgèchstem ksspims, u spentés nasalkanèl, u kolchitektés lu splkéis. u tapłkołmipenúmt ié ué chitenzútis, u esià eskoéui.

Etłkolchit'sh lu lsnkoèligus, u zúis lu estehitemi : Kokolinmáupsht. Tchiamintem, nkutlintés u koènis ié ilimigum splkéis, chłkontés u nshitoléguis. Lu galip telilsh, lu sgupelstuègu, u uichists lu ilimigum splkéis esnshitolégu, u ettelóko esià.

Zúntem lu Iúdit : Kuesnshizín gest néhi ikutóg kusmeèm, néhi lu tel telil lu asgélui u tapłosemintgu chináks skaltemígu.

epem
ts lu
tàm-
èl, u
esiá
psht.
ontés
u ili-
èli lu

PART II.

THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY

Q
A
gult
lsne
chel
the i
serr
puse
Eu
nem
birth
lu t
lose
not
Eu
u pe
koz
(du
kus
u te

SMIIMII

ÆU TEL SIZ TEL KAIMINTIS KOLINZUTEN.

I ÆU NRÓLILTIS ST. JOHN.

Luc. 1.

Q. Ko-zált lu nkóililtis (*conception*) lu St. John.

A. Æu potllimígum Æu Herod, Zakariás u Elisabet u taepsksuigult, u tle chuélsh, (*both grown old.*) Nko sgalgúlt potes'cháni lu Isneháumen u ózkae ksmótems (*offer incense,*) u esiá lu skéligu ehchólzkae es'cháni. Æu tel szech'héchsts lu smotemen (*altar of the incense,*) u láako lu skulstéltis Kolinzúten lu epskapkapátsel (*the servant of God with wings,*) u kussús lu Zakariás. Æu tépskapkapúsel zúntem: Taksngél: séuneme'ts lu aszecháu lu t Kolinzúten. Æu annógonog nem ntkukuélt (*shall conceive,*) nem kskuésts John, nem kulemt, nem esiá lu stelskéligu mlemt lu lklehkóililtis (*at his birth.*) Nem kutunt ksiopiéni lu l-Kolinzúten: tapistém mksust lu tkuilku (*wine,*) m-teé lu ttoiót lu ksslpstém (*that may make him lose his mind.*) Æu t-Zacarias kolkuénguzintem: Nuilésemen (*I do not understand it,*) chin-pogpogót, u lu innógonog negu pogpogót. Æu tépskapkapúsel zúntem: Chin Kapliél, Ko'è lu tel eh'sipel u u péntieh u chiséchsuish (*stand,*) lu Isnilzitis kae Kolinzúten, u kozkúlstem (*sent,*) kuik-méiehtem líe. U pen nem kuestkáu (*doub,*) nem tiltilugt lu akskolkuélt, mnelaako (*appear,*) líe, néli ta kusnoninguéne lu t-kolkuélstemen (*foretold thee.*) Æu ehchólzkae u tesíá u t'estnemtúsem lu Zacarias, u nuilésems (*did not know,*)

lu gol skasip lu ks'chchizetis (*his coming.*) Zushè a zózkac, u kolsügumests estkáu (*told them by signs that he was dumb,*) u nsugunémentem kuuichis lu epskapkapúsels. Kuemt lu uiechsts lu kszkólis lu lsneháumen, u elgúi lu chzítgus, kuemt lu nógonogs ntkukuélt, u nékuist lu gol szeesh (*hid herself for shame,*) u zuti: Kuemt lu t-Kolinzúten konkonnemúis, u koetlékuúts (*removed from me,*) lu iszeesh.

II. KAPLIEL ESMIMISHITEMS MALY.

Luc. 1:-26.

Q. Koméielt lu smínni lu epskapkapúsel lu tstiichmish Maly.

A. Éu pòtu tákan spakaní u ntkukuelzémentem (*conceived,*) lu St. John, t-Kolinzúten u zkálstem Kapliel lu lesiapkèini (*city,*) lu skuésts Nazaret lu lpagpágt stíichmish zogshitem (*promised,*) lu t'Skaltemígu skuésts St. Susép, soguéps (*root of,*) Tapit, u lu stíichmish skuésts Maly. Éic epskapkapúsel guí u chnólgoms (*went in to,*) híe lzítgus, koit'semis (*saluted her,*) u zuis: He, Maly, kunkoézelze lu tgest, lu Kolinzúten lanúi u lzii, u pòtenzt (*thou art respected,*) tel esia lu tel asnkupélpilkui. Sèunemis hè lu t-Maly, u nmoéls, u eskuúpagami goá gol stem u egukúistem tezageíl (*had been spoken to thus,*) lu tepskapkapúsel zúntem: Taksngél, anuí lu kugaménchis t-Kolinzúten; nem kunkukuéelze; m-kutkuéltém, (*thou shalt conceive and bring forth,*) t'skukuimelt, u lu kskuésts Jesu Kli. Nem lu akskusé nem kikutánt skusées kae-Kolinzúten. Nem t-Kolinzúten guizktem lu loéu; Tapit lu ksnemúten; nem shéi lu kfilimigum tagúi mks'hói lu lskuúgults Iakóp. U zuti lu Maly: Lchen nem ozagéil lu shéi lu tasmistén skaltomígu? Éu tepskapkapúsel kolkuénguzintem: Nem zgúi lu St. Spagpát, nem zehizents, lu t'siopiéuts Kolinzúten nem chíhchéineents; lu ne tél anuí lu kskólili nem lu kskúest: Kolinzúten skusées. Tamá lu antz-zuúps Elisabet, shéi lu tle tiguszígult lu ls'chchénlsh (*in her old age;*) shéi tle ltákan spakaní u esntkuélti; nélí taeplezagéil t-Kolinzúten. Maly zúti: Ie koie lu sguagolúist lu t-Kolinzúten; lu lchen u kkoegukúfístgu mlshéi mezagéil lu lkoie. U elehrousemis (*are no more,*) lu epskapkapúsel.

III. ƐU CHUŪMENTEM ELISABET.

LUC. I, 39.

Q. Ko mimishit Ɛu ls'chguimskéligu Ɛu Maly l-Saint Elisabet.

A. Ɛu lséunemis Ɛiè smiimii, (*news*), Maly iguetlé u gui, u námist chesmókos Judeu, u chnólgnmis Ɛu Zakarias, u koit'semis Elisabet. U iséunemlts Ɛu skolkuelts Maly Ɛu t-Elisabet, u iumist Ɛu skukuimelt Ɛu lsngsigultis (*in her womb*), u Ɛu pogóts nkuezé-
zémentem t-St. Spagpagt u uée : Tel chen iè isnkonin u Ɛu t-skóis Koliuzúten kotchizis? (*came first to meet me*.) Ma, iséunemeizin Ɛu ankolkuélten, u npiéls Ɛu isntkuélt. Anuí kuszpóte tel esiá tel kaesnkulpélpilkui, u kszpóte Ɛu asnkóilize Ɛu esntkuelzémentgu (*what thou hast conceived*), Ɛu spíikálks Ɛu asnishtélze. Maly uée, u nkunem :

Ɛu tisngapéus kutenélsemis Ɛu kae-Kolinzúten, u Ɛu tispagpagt nspiésemists Ɛu isnguulgúlten : néli zázgais Ɛu nkonkointis (*the party*), Ɛu sguagalniesz ; u ié tel estagolús nem tesiá Ɛu t'stelskéligu m-koáuntem koksnpotéten. Néli Ɛu tiopiéut kutunt Ɛu kokólishs Ɛu téestem Ɛu ikniopiénten (*for my dignity*), u Ɛu skuésts npoteten. U Ɛu snkonkonélsz (*his mercy*), Ɛu tel soguéps u ehnt'tallemép (*from the first to the last generation*), Ɛu esngélemstems. Kolem t'tastúl (*awful things*), Ɛu ls'chuágais, pgomstés Ɛn kagukégut (*proud*), Ɛu tel spuász. T-komstés Ɛu ililimígum kolpizpizelst (*put down the bravest chiefs*), u nuissshelshsts Ɛu esnkonkontel-semist (*those that think themselves poor*.) Ɛu os'chskamélteni mkéinchentem (*filled*), Ɛu tgesgést, u Ɛu koi-úlegu meemintem inchólze (*empty handed*.) T-kuéis (*accepted*), Ɛu skusigults Israel, Ɛu esulkolkotemists Ɛu snkonkonélstz (*remembering his mercy*), Ɛu gol skolkuelts Ɛu gol kacleéu Aplaam, u Ɛu gol skusigults gol takáep-shói.

Maly chemútemis (*remained by her*), lchæpès spakani u elgái chzítgus.

IV. EU CHKÓLILTIS JOHN.

Luc. I, 37.

Eu potushéi hu nehizinús nlopás. (*the time arrived*;) u tigusigant Elisabet t-tituit, u t-esiá u chgáimentem t'schsgaságams ksnkulnpiélseims (*neighbors to congratulate her*;) u potu hánmáskat; u cheuizéltem hu spáplks (*circumcised the prepuce*;) lu tituit, u ntels ksnaskuéstems hu leéus (*to call him by the fathers' name*;) u zuti hu skóis: Ta, John hu kskuésts. U zuti hu steinélis: Ta suét u epskuést hu tel astemélis. U kolsngimésstem (*made signs*;) hu leéus: Suét hu kskuésts? Kuéis hu kaimintén, u kaintés: John hu kskuésts. Ziuzisuisikaintés u talip (*got loose*;) hu tiguszechis, u nkuném: Kaes-kutenésemstem Kolinzúten, néhi zázuguis u guilguilsts hu skús-gusigulsts.

V. NMEÉLSEMIST EU SUSÉP.

Mat. I, 18.

Q. Kaczúfilit golstém u epsnkaéls Susép.

A. Eu kólentem hu Maly hu l-Susép, u tas'chiznuégú, u mipenúis t-Susép esntkuélt hu Maly. Ué tle lspuász estóko hu kaelgokouszút (*to separate himself*;) ksnmíépems hu lsnchzoguepilétén, u gol sgests hu estóko hu lsplkéis, u ntéls takaeplushúelzentem, m-gúist. Eu espupusénch, hu tepskapúsel u kéisemis (*spoke to him in a dream*;) zuúí: Susép, taksngél hu kskuéntgú Maly hu asnkúlkóli: néhi hu esntkuelzémis tel St. Spagpagt. Nem tiguskusigult nem tanui mkolskuéstshgú Jesus: néhi nem tznllz ngulgai táts esiá hu skélfgu hu tel szkuéis hu tel teie. Eu kéilt hu tel sáitshis, u kólis hu zúltem hu tepskapkapúsel, u kuéis hu snkúlkóls, u tas'chizis nshéi u kskóli hu ksshütem ishelts.

VI. LU CHKÓLILTIS JESU KLI.

Luc. II.

Q. Ko méielt lu smimiis lu Jesu Kli lu chkóliltis.

A. Cesar Augustus eszúti: Kaeschsinzúti (*make a census*) lu tkueskusigult. Ié gol ié esia ksgúí lu chsnkoliltis golkaechmússhin (*to the birthplace of their ancestors.*) U Maly esíumi. Lu kolchitsh lu ch-Bethleém, u lzi kolchitsh lu kłchkuéltis (*time of her delivery.*) U ózkae lu tel sniapkinten, gúí lu cheskolzik (*grotto*) eskollog, néli taknepshnzúiten (*no room*) lu lesiapkéini. U tzi tigusigults lu tksshíitemishelts, u chpélkuizeis lu liiselgu (*wrapped him round with linen*) u tkontes lu lehspkéinten (*straw*). Lu tzi lstóligu u epsguchitskágae golgoál (*shepherds*) es'chitims lu golgoál. Izi u laáko lu tel s'chemáskat lu epskapkapúsel, u laáko lu spéégu (*bright light*) u zehpeguizeéntem (*surrounded by the light*) u gualip t'sngél. U zúntem lu tepskapkapúsel: Chinzgúí piksmimishitem lu esnshíizin lu tpiíit (*joyful*) néli ietelgoá nkosgalgált u kóllil lu akłguilguilt'szúten lu lśniapkéintis Tapit. Shéi lu kłchłakotúis, kłchmiítis (*his sign*) lu skukuímelt: ném chehizeintep lu skukuí-melt es'chpelkúize itpikálgú (*white clothes*) est'tóko lspupégu. I-choóp lu epskapkapúsel, tigushemenuégn tepskapkapúsel, kuemt goeit u ziamenzúti, u esnkunéi, u eszúti: Kutkutúnstem, sisiszinemstem gesgeszinemstem, (*be praised*) lu Kolinzúten lu lsnúist, u ksgésti, ksnkaméi kshemtuéguí lesmilko ié lstóligu esia lu gesgesspuús. Lu elchłúéentem (*left*) lu tepskapkapúsel, lu' sguchit'skagae lu lgolgoál elkamkaméelsh lu lznúilz: Gu kaelgúí ch-Betleem, kaesníchem lu teestém lu kaelakomkúllis t-Kolinzúten. U úamist, u nichis ehizis lu Maly, lu Susép, u lu skukuímelt est'tóko lu lspupégu. Kuemt mipenúis kuezoneguist lu epskapkapúsel; u kuélsh lu sguchit'skagae, u esia u séune ié lsmimii u agéilem. U lu Maly es'chitestés lu lspuús esia lié teestém. U elgúí lié es'chit'skagae, u essisizinemsts lu Kolinzúten.

[Luc. II: 21.] Lu hanmaskatilh, u cheuizeñtem lu spápkas lu skukuimelt, u kuëstemis Jesus Kli, néhi száu lu tepskapkapúsel lu zíúzi esntkuñtemstem.

VII. LU CHECHELÈS ILILIMIGUM.

Mat. II.

Q. Koméioht lu snimiis lu chechelès ililimigum.

A. Lu potu kólil Jesus Kli lu l-Betleem, lu potu chilimiguntis Helod (*in the time of king Herod,*) lu sgukulpagém (*thinking men,*) lu tel skutlptin (*East,*) u zgui ch-Jerusalem, u suuñtumsh: Chen lu siz stigulilimigum lu Suip? Kaeuichltem lu skukúsemis lu lchskutlptin, u kae-zgúi kaecheháum. Lu seúnemis hié t-Helod, u méé néhels, nehésels, (*was vexed,*) u esia lu snkuéligus u nehéels. U esia ziamstès lu ililimigums lu koáialks u esia lu esmiszùt (*the Sages,*) u kulseúis: Chen lu kskólili lu Jesus Kli? Kuemt itóg u zuntem: Betleem ln kñkólilitis; néhi eskolkéi lu lkaimintis Kolinzúten (*Bible,*) néhi tam kukukuiúme kusniapkéinten, ku-Betleem, lu lasukuñniapkéinten. Néhi tel anui mksozkae lu kñilimigum lu l-Suip. Lu lshéi lesuékum u galitis lu chechelès lu sgukulpagém, u chséupléis (*questioned,*) potu es'chinemnùg (*at what time,*) u uichentem lu kukúsem. U kúulstem lu ch-Betleem, u zúis: Gúui, u kulseúntep lu skukuimelt, mne chechizentep, mkoetehgüimentep, mkozúntep, mchingúi meháun. Lu seúnemis lu ilimigum, u gúui, u lu eluichis lu kukúsem u t'shéi u nechinélsentem golshitús-tentem u koáp, (*went before them gliding,*) u gúi ls'chnuists ié zitgu, u tlip, u chiltgoéne (*stopped right above.*) Lié chechelès lu esgukulpagém lu eltuichits lu kukúsem, npièls npiilsh ié ié lzitgu, u uichiz lu skukuimelt, u lu skois, u ehkoikoishénemis kammin, lkakailsh lu lstoligu, telik (*bent their knees to him, prostrated flat on the ground;* koñ-incheqkuépis lu sntakalszuten (*opened their trunks,*) ueks'chetpenems (*to present him,*) tkvalit, tmòtemen, u it'tagt. Lu lsiitshis u zúntem ta kael shiüstementep lu Helod, u tukoáks u shiúst u elgúi.

Q.
Koli
A.
ch-J
gnep
ten l
snsg
tgui
nake
nián
u lu
ksui
chsn
Jesu
zine
l-ko
guilt
szgú
the i
Lu
was
lu s
kñg
kaes
uñts
he b
jecte
thou
SI
(pro
han

VIII. TĚSHILSHEM LU JESU KLI LU LSNCHUEMEN.

Luc. II. 22.

Q. Koměiētgu lchen u ezagěil řu Jesu Kli teshilshtem lu ch-Kolinzůten (*was presented to God.*)

A. Ms'openchstůsklat řu tel chkřliltis, u ozkuěstem řu t'skřois ch-Jerusalem, u guizshementem řu ch-Kolinzůten, lu chsnchzognepilětis (*according to the law of,*) Mois řu něli ezkěi řu l-Kolinzůten kaimitis : esiů řu tituit řu shiitemishelt, řu eskořinchegkuěpis řu snsgusigulten, shěi řu kaepstěi řu Kolinzůten (*belongs to God.*) U tguizelts řu esěl gozgřzem, goa esěl hemis'shemis. Shěi u eplchinaks skaltemigu l-Jerusalem esnkamkaměls (*quiet,*) chochřmůl, niůuiols (*patient,*) itřg es'chtlutluěsem řu klzozzogunzůtis řu Suip, u řu St. Spagpagt lznils řu lřpuůs. Ěshěi zůntem t-Kolinzůten ta ksuichems řu tkstlils potusuichems řu kl-Guilgũilts'zůtis. Gũi chsnchůumen potu ksnpilshi řu lsnchůumen řu Maly eskuěsts řu Jesu Kli. U kuěis řu skukũimelt t-Simeon, kuřgoeentěs, u sisizinemis řu Kolinzůten, zuti : Hři, koptřchstatement řu laskolkkuělt l-koie, gest řu ikstlil. Něli řu tischkutkutlůsten nichis řu inguilgũilt'szůten něli koluištěgu (*prepared by thee,*) řu lesiřligu ; shěi řu szgũistgu (*thou madest come,*) řu křnpegutiis řu stemskřli (*light to the infidels,*) u řu křnpiělstis řu askusigult řu Suip.

Ěu skřois u řu leěus eskuělshi řu řiř es'chkolkuěltemstem (*what was said about,*) řu skukuimelt, chehaupilěntem t-Simeon, u zuntem řu skřois : Ěiě skukuimelt t-kontěm řu gol snoěsten lchgoegoěit, u křnguulgũilten lchgoegoeit : kscheutůsem, zagěil tkřsnchkaiařkonten kaes kěiřsem, ksngoělzentem, kstřmzintem. Ěu tnsřpůsten mřgoěuktst řu asngapěus, gol esiů řu skulpřgs řu skěligu křsřkřoi, (*that he be fought against as a mark of contradiction ; that his words be rejected, denied, " a sword shall pierce through your soul, that the thoughts of the people be manifest."*)

Shěi u chinaks pogpogřt smeěm skuěsts Aune, sgutměiem (*prophetess,*) spelchspěntich řu semůt řu lřnukuřkřols, u řu slũělemtem hanemřopenchspěntich chmus spěntich, u tapistěm u shřois řu

snehäumen es'ehlehlüg elsgulgah, u pentich esushizim, u es'ehskamêltenem. U lu Ishéi u elnólguu Isnehäumen, u Ishéi u mipenáis lu Jesu Kli, u ehkolkuêltemis (*spoke of him*) lu lesiá lu es'ehlutluásem. Lu Ishéi-ú-kólenem lu Isnehzgoepilêtis Kolin-zúten, elgúi lu ehstólígu, eh-Nazaret.

IX. TELKUSENTEM LU JESU KEL.

Mat. II. 13.

Q. Koméiet lu Ishéi u ezagél telkásentem lu Jesu. Kli lu eh-Esipt.

A. Lu tepskapkapásel takomenzútemis lu Susép Isnspsup'ps (*manifested himself to him in a dream*) u zúis: Gutilsh, mkuéntgu lu skukúimelt u lu skóis, utelkásentgu (*carry him away in a flight*) eh-esipt: Izii im kutlil (*be still*) ne kuepótu kuiks'zánem. Néli tlê nisntêls (*decided*) lu Helod, kskolgoêlems. Susép agêilem lu zúltém. Lu uistelil Helod u zúnten lu Susép lu tepskapásel: Elgúish lu chaat'ólgu. Lu t'shéi u esnopolstemêlsemis (*wished to kill him*) lu skukúimelt tle komip. U elgúi. el-luákuka (*went dwell*) lu Isnlziiten lu t-Nazaret.

X. KONKOMENTEM LU SZIZIMÊLT.

Mat. II. 16.

Mipenáis lu t-Helod selpêchstementem (*fooled*) lu t-cheheklés lu sgukulpagém, u aimt, u kulsts lu sgnpelskêligus kskomim lu szizimêlt lu eskóilil lu tel es'elspentich esiá lu Betleém, u lesmilko sel'lieheli (*around*) lu Betleem. Potu nlopús lu skolkuêlts lu kaesgasmiszát (*prophet*) sguntméiem Jeremy: Léshinementem es zoéti, Rachel es'ehzoétemists (*mourning*) lu sku i-gulsts, tas'ehlunêlsemis (*did not drop them from her heart*) néli cho taepskupsigult; u tiltilugt lu ks'ehmshkanemists (*could not let them go out of her head*) lu skusigults.

XI. OÓSNTĒM LU JĒSU KLĪ.

Luc. II. 40.

Q. Komēiēft lēhēn u ezagēil u oósntem lu JĒSU KLĪ.

A. Ēn JĒSU KLĪ espogtilshġ gest lu spogtilsh (*his growing*.) Lagalās-kat nkulpogtuilshemis lu sniopiēntis (*his wisdom was growing with him*.) lu esā, lu t-Kolinzūten u lu t-stelsk' ligū. (U agalāskat tel zi es'chitgūgu (*it went adding*.) u esgamēneh-stem.)

Ēn pogpogōts agalspēntich esgāi eh-Jerusalem lu gol kutānt sgalgālt. Ēn JĒSU KLĪ potopenchspēntich u eselspēntich nkulgāimis lu pōgpogōts. Ēn nptlēmūs lu szpōte (*at the end of the feast*.) elgāi lu pogpogōts, u lu skukuimelt u ešelzāi (*remained still*.) lu lsuchāmmēn, tasmiszūt lu pogpogōts. Chechelāg (*toward evening*.) lu ztkoōt, u esntlusēnsts (*looked for him among thē*.) lu lsukuēligū, lu ne uz ksnuichūsīs (*perhaps to see him among*.) iē lsukuēligus. U tasmichīs, u elpelehōsem, estlutlāsēms. Potigu'chalā, u eluichīs lu lnihlēusems lu sngukupagim, u essonūntemstem u essusēuzinemstem (*hearing and questioning*.) Ēzi lu iē kutkutānt u psup lu kuesel-ielhīs lu gol sisiās lu titūt. U lu t'skōis zūis: Golstem u lshēi u ku agēilem lkaempilē? Mā lu anleēn u koīē u kuestlutlūsem, u kaeszkoākoi sheshalākat. U kolkuēnguzīs lu skōis: Golstēm u koestlutlūstēp? Tamā esmistēgu u ikaesāzgaltem lu tēc stems lu inleēn? U elchshintēs lu skōis, u gēst essēnemists lu pogpogōts.

XII. JOHN ESZONZŌALTUMSHĪ.

Luc. III.—Mat. II?

Q. Kō nēcielt lu sngūlgūltis lu John.

A. John gūi lochochōulegu u fākshilsh lu lsgazīs lu Jordan. Ēn gāznūntis lu tel spums oznkomkoichen (*camel*.) lu snlchēusz sipi lu knilgu (*leather*;) lu sihīs t'tāze u nākaukt tish. U eselōatēmis, esmaliēimis lu stelskēligū u ioiōt zozzogstes eszūnems: Tē

pkaelgeulega? (*brood of rattlesnakes*); t'suèt u zunts lu lehen mkuagèilem mlgupenunts (*will miss you*), lu tnehguttélistis Kolinzàten? Gu, chpupusénchment lu aszkuén tēie: gu gest lu akszkol lu lakspupusénch. Takaeszuti: Kaeskusignulhils lu t-Apl-
 naam: néhi lu Kolinzàten kunéu ié tel shensh u kolshts lu tkskusigults lu Aplaam. Iételgoá tkontém lu shelemin ié ls'cheméps sognép esshite; lu ne taksgest lu kskóllósts spiikalk, nem esshl'lep (*cut at the foot*;) u kuzich esz-kamnús. Unégu maliéménzin t'seulku, u lu t'shéi u kokseutép-
 mis (*that will come after me*), tel koié u kutilshhít. Unégu t-koié tam chispotushéi lu kskneshinemíttems lu kakaeshiis (*to wear his shoes*), nem tznilz melóatements t-St. Spagpógt. Eskuests lu gagaú-
 stis (*fan*), ksgukáms lu zitgus lu chmehinélgus (*yard*;) nem iaamstés lu splkéis lu lánspkéintis: lu chngukuéusten (*the chaff*), nem npkumluúsis (*scatter in the fire*), lsolshilzten tapistem mks-
 tēps.

XIII. MALIÉMENTEM LU JESU KLI.

Luc. III, 26.—Mat. III, 13.

Q. Lehen u ezagèil lu maliémentem lu Jesu Kli.

A. Jesu Kli, guí ch-John, u zúis: Ko maliément. T-John kol-
 kuènguzis: Koié ze lu chiksmaliémi tanu: golstem u ch-koié u kuzgúi? Zuntem: Lzii tle kaezagèili; néhi kaesheefáhlt (*it is decent for us*), kaeks nlobsem lu kaekskólem lu esia lu ipotushéi. U lshéi u maliémentem lu Jesu Kli u siz ngutelshétiku, u ntéshilsh (*arose from the water, went ashore*;) u lu s'ehchemaskat kolincheg-
 kuépsstem, u tuichis lu St. Spagpégt ezageil t-gozgözem istgomen-
 zút, ntguánskais lu ls'chiltgocnes lu splkéis u hákshilsh. U lëshine-
 mentem skolkuélt tel nuist, eszuti: Shéi lu iskuseo lu ingaméne',
 iskutenéls.

XIV. JESU KLI ES'CHSKAMÉLTENI.

Mat. IV.

Ʒu Josu Kli potu s'chelopen spéntich, u utélsémentem shéi unegu
 Susép epskusée. Ʒu uismaliémentem u guiásentem ehchohoùlegu
 (*wilderness*,) kskolegnegekúistem (*to be tempted*,) Ʒu t'sguelemin.
 Izi emut mslopenchståskat u mslopenskukuéz, u tasnkoliilen.
 Izi u nemtëusis Ʒu nákaukt Ʒu guigneiút (*dwelt among the wild
 beasts*;) u kuemt chságamstem, u gultelnisentem (*talked to*) Ʒu
 t'sguelemin, konkonszinemstem (*suppllicated*;) Ʒu unegu ku-
 Kolinzúten skusées ikunkozin, mshe pl'chemistègu (*turr*,) ie
 sshensh kaelsnkolpólegu. Zúis t-Jesu Kli: Eskolkéi: támich-
 mish sukolpò Ʒu knguilguiltis Ʒu skéligu, pen ne osiá Ʒu klnkolká-
 éltis Kolinzúten, shéi Ʒu unegu knguilguiltis (*life*,) Ʒu skéligu.
 Kuemt kuémentem Ʒu t'sguélemen, u guiásentem eh-Jerusalem,
 ehtkuásentem Ʒu ls'chitúnetis (*placed high on the cupola*,) Ʒu
 snchaumen, u zántem: Ʒu ne unegu kukaek-Kolinzuten, mtelzi
 mku chiltpemenzút. Tamá néki zúis t-Kolinzúten Ʒu epskapkapá-
 sel kuks'chitims, mshéi ta kukslgúp (*thou shalt not be hurt*;) nem
 eskuéstems Ʒu lehelchélis, mshéi ta kukslgupshin Ʒu lsshensh.
 Zúis Ʒu t-Jesu Kli: Tlé eskolkéi taks'choinzútemmentgu Ʒu a
 Kolinzúten, takskolspsaiámentgu (*not to fool with God, not to make
 a fool of him*.) Uteł eikuéntem, elguiásentem Ʒu chesmóko Ʒu
 lehkutónkan, u koéntem esmilko hě stoligu: zántem: Ma koie
 Ʒu chinepsté (*all is mine*,) mguizlzin, Ʒu ne ielě mkochkoikoishé-
 nementgu, mkochántgu (*if thou kneel at me, and adore me*.) Ʒzi u
 tničhtem Ʒu skolkuéltis, zántem: Eskolkuelt: nem ichináks ka-
 Kolinzúten Ʒu kakaes'chám, mkaeskólshitem. Izi u elgoelstem
 Ʒishé (*for a while*,) lshéi u tipenzút Ʒu epskapkapásel, u zcashitem
 Ʒu ksá'is, (*placed down food for him, prepared him a tabl*.)

XV. SUET LU ST. JOHN.

John I. 19.

Lu tel sniapkëinten u kultumsh lu koikoaialks lu chechochouëgu ch-John, u zântem: Kû suët lu anui? U zuëtëm lu unëgu tas lë-nemt: Tam chin Jesu Kli. Lzi elseuntem: Ku suët lu ne kaełzûnem lu tshéi u kae zkûłkilt? U zûis: Chin spëuzis konkolkuëltis lu ozuëulshi lu lchochoüëgu. Zië t'skultumsh (*messengers*,) elseuntem: Gol stem u kuesmaliëm, ku lu tam ku-Jesu Kli, u ku lu tam ku sgutmëiem? Zûis: Nêhi kuiesmaliëm lu t'sëulku, pen lu lasnihéusem u nechšushëus (*stood among*,) chináks u tassûgustgu: Nem koezentëpis, u skutilshîit tel koië (*he will come after me, and he is by far first*,) u tam potuisshéi lu kstaltën lu aznëshis. Esiá lu shëi eskol lu lehniskóts lu Jordan. Lu egalip u uichis t-John esgusguesznetiku lu Jesu Kli lu lsgazin (*walking on the bank of the river*;) zókois (*pointed his finger at him*,) lu t-John lu Jesu Kli, u zûis: Ié lu kaelgolgoáls (*lamb*) Kolinzáten es-kolgoëls es esiá lu téie szkueis lu skëligu. Ichmish gol shëi u ko zkûłstem kokhumiszûtis (*to be his witness*,) piks-lakomtëm, pikskoëntëm.

XVI. ESGALÍTEMS LU KSGUMIMÍMS.

John I. 37.

Q. Lchen u ezagëil lu Jesu Kli, u iámstës lu sgumimíms (*apostles*.)

A. Lu t'szimemëies (*one disciples*,) John seünemełts es'chkolku-eltëmis lu Jesu Kli, u chshintës. T-Jesu Kli tuichis zeutëpstem (*he was followed*,) u sëuis: Stem lu asntëls, stem lu spuüsemp? U zánt: Mienzúten, lchen lu asnlziten? Zuti lu Jesu Kli: Zgüüi, u nem uichontp. U chshintëes, u chlziimis chs'chlüg (*remained with him until evening*.) U chináks lu tel shëi Antëi lu kezchs lu t-Piel. Shëi lu eltchizis lu sinzes, zûis: Kaechechizentem lu kaoguilguilts zúten, shëi lu Jesu Kli. U guiásentem ch-Jesu Kli, u t-Jesu Kli

zàntem : Anuì ù ku-Simon kuskusées Jona, u ieteleè nem kuèstementgu ù. Piel; koehshintèku.

Pilip u shéi tel sinchinàaks's (*one of the two.*) Pièl u Antelé tchízis ù Natanaél, zúis : **Kaenchehnùntem** (*we found out,*) Jesu Kli skusées Susép ù tel Nazaret, shéi ù kaestlutluústem. Natanaél còoinzùtemis, u zúis : A nem teestém zgúì tel Nazaret? U t-Pilip zúis : Zgúish asuichem. Uichentem t-Jesu Kli u zùntem : Ié gest skéligu tasuiluilt (*guileless.*) Natanaél tas neheltúmsh, teteús (*had no manners, carved with the axe,*) zúis ù Jesu Kli. Lehen u ezagéit u koestmístègu? Zùntem : Tamá tle sùgunzin tle shüt zgalitents kulachsushàlk leshiye (*standing under the tree.*) Elzùntem t-Natanaél : **Ku** unègu ku kael-Kolinzùten. U nt'tomt'msem Jesu Kli u zùntem : U gol zùnzin uichenzin kukulachsushàlk, u siz kononinguenémentgu chin kael-Kolinzùten? Shéi kunèu kuezint, ù nè uichentgu ù s'chemáskat koñinchegknép, shéi ù zgúì ù epskapkapùsel, u koestshlshàukaistem clesnuisselsh? (*standing on my head, and re-ascending.*)

XVII. ÒU SKOLSINZÙTS LU KANA.

John II.

Q. Ko zúit ù skolsinzùts ù Kana.

A. Chaàakát tel zi u kolsinzút ù esngonoguéusi, kólzintem ù esngonogoèusi. Esiá u chlàkakamentem ù snehilèntem (*table,*) u l'uktuin ù tukuilku. Òu t'skòis Jesu Kli nkalshéntem (*sitting by the car,*) u zùntem : Ta che opñkuilku. U t-Jesu Kli zùntem : Stem ù lanui ù l-kòis? ta kus'ehchichet, u ta is'ehchichet (*it is none of your business, none of my business;*) zúzi nloópùs ù ikèhkhólemen (*my time to work has not arrived yet.*) Maly zúis ù sgumilems : Takstám ksnkaèlseméntgu ù teestém ù kszúts, mgoetlé mkòlentgu. Tàkan ù sshensh'essil ù nsgumien ù eskolz'mzimzin (*stone, small-necked jars.*) Ntago'ásem ù Jesu Kli u zúis ù sgumilem (*waiters:*) Nsgusigunt t'séulku, mkuzkuézt. U kuézt. U elzàntem : Mi zasigunt, zkuhmúlu, mùkùtèp ù ilimigum. U ukùtem. Tilimigum nkuénkuis (*tasted,*) ù séulku, u

mipenáis ku nkuilku, u lié esgumilem esmistées lu tznílz u nsiguis t'seulku. Éu tilimígum galitis lu estigu'nógonogoi, u chihkóis (*complained of him*), zúis: Péntich lu ngasétiku es'ehils'lstém (*put on*) lu suchih'enten; knemt lu tlaáka lu t'seulku, knemt siz tuchesétiku eschils'lstém. U knemt lu anuí ezéut'stgu lu ngasétiku nkuilku u iotelgoá. Shéi lu eshiit npas'ehstemiltámshten (*miracle*) skólis Jesu Kli, u lakomenzút lu lskusígults.

XVIII. ÉU EICHSITEM LU SNEHÁUMEN.

John II: 13.

Q. Lehen u agéists lu t Jesu Kli lu spáupot (*irreverent*) lu lsnehaumen.

A. Éu s'ehchiit lu lspóte, u gúi lu ehsneháumen, u kolchitsh, u nichis estomistemenuégui (*trading*) lgoal'goál lszúlem, lgozgózem, esneigushtuégui (*exchanging*) lskaléu lululim, u kuném tel es'chihkaiéut spēzen, u kólem t-kéigumen, u nsilhemenzút (*went around*) u nspclisis (*striking amongst, in their midst*), u ózkaes lu tel sneháumen, u plehemstés lu snululimtis lu snakáléuten, u zúntem estomistéms gozgózem. Tlékuskni ié teestém ié teleé, takskólen-téps ksntomistemenuégunten lu zítgus inléén. U lu les Apétres nilkokomiis lu eskolkéi: Gol isgaménehem lu anzítgu, u chulpspuúsemen, chamspuúsemen (*my heart is burned, consumed for it*) Zúti lu estomistemenuégui: Stem lu aklehmiten ne u imistént (*thy sign that thou may be known?*) Zúis: Gu máunt lié sneháumen mslopeneshpéntich lu ehkólemenemp u uistép; nem t-koié potu chaáskat muistént nko sneháumen, tam tehelsh mkólen. U ehkolkuéltémis lu skéitichs esáusts lu sneháumen: eshiizánems: kuneú pólstem t'znílz; t-Jesu Kli melguilguilts lu skéitichs.

XIX. NIKOTEM.

John III.

Chináks ilimígum lu tel Suip [ngéigezin] esáustem Nikotém. Iskukuèz u chgáinis lu Jesu Kli, zuis : Mienzúten, esmistúmt u tel Kolinzúten u ku zgúi, néli ta suét mksagéilem tanui lu leskólstgu, lu ne taepchshiepile lu t-Kolinzúten. Kolkuènguzintem t-Jesu Kli : Lu lunégu kuieszúnem, shéi ku lu taekólil, shéi taksnólgu l-Kolinzúten lsnlziten. Etzúntem t-Nikotém : Lchen mezagéil lu chináks lu pogpogót m-negu ekólil? a nem ehnólgu lu lsnskusi-gúntis lu skóis mekólil? Zúis t-Jesu Kli : Kuieszúnem, lu ne ta kueskólil t'séulku u t-St. Spagpágt, mshéi taks lkontègu lu kuks-nólgu l-Kolinzúten sulzítis. Lu stem eskólil lu tel skéltich shéi skéltich, lu stem eskólil tel Spagpágt shéi Spagpágt. Taks niléksementgu lu zúnzin kaekólil negu. Lu t'Spagpágt es'chpupéulshem lu chen u ntels, u essúnemstem lu spupéulshis, u ta kaesmistém tel chen u kaechshiústemlils u ztugolús u chchèn lu estagolús. Esia u ezagóili lu kólil tel spagpágt. Kolkuènguzis t-Nikotem; u zúis : Lchen mezagéil líc? Zúis t-Jesu Kli : Anni kusgnimimüm, u tasmistégu líc? Kuiesunégum : kaes'chskolkulétem lu kaesmistém : kuiesméiektém lu imisten, lu esuich-sten, u ta kuesnomiguène. Shéi lu méielemen lu teestém iè lstóli-gu u ta koesnoninguenémstgu; u lchen mezagéil mshéi méielzin lu Kolinzúten, mkoksnominguénémentgu? Ezagéil t-Móis lchochoú-legu nuissshelshts lu lúku, es'chialálko lu geulegu; lshéi mehinez-agéil nem konuissshelshtem; ne lu suét m-kononinguenémis, mshéi taksoósti, nem esguilguilt tespéntichem. Néli lu t-Kolinzúten lu gaménehis lu kèligu, u guizehts lu is'chináksi lu skusées. Tas zkúlsts lu skusées ks'chzoguèpilems lu skeligu, u pen ksguilguil-tems. Lu suét lu ne noninguenémis, mshéi ta ks'chzoguèpile; lu ne t'suét mta ksnoninguenémis, tle suis'chzoguèpile, néli tas-noninguenémis lu is'chináks skusées Kolinzúten.

LU SMEEM LU SAMALITAN.

John IV.

Néhi lu Jesu Kli, t'shéi u ksshiüsti tel Samali, u zgüi lesiap kéinten esáustem Sikar, u gol saígots lu lsguiluisz, u chlákshilshemis lu sšgoséulku (*tired of his trip, sat by the well.*) U potu ópen eínko sillichh lu sp'pakani (*at the eleven round of the watch, at eleven o'clock,*) zgüi lu smeém kskulmáli ié tel sšgoséulku. U züntem t-Jésu Kli: Ko guizsht tikezsust. U lu smemeiems (*disciples,*) kúlstem kstènzini. Züntem t'smeém: Ez's'chéni ku Snip kungéigezin u koesgalitshtgu t'séulku, u chin Samalitan chin smeém? Néhi tas temmenuténi lu Snip u lu Samalitan. Züntem t-Jesu Kli: Shéi ku esmistégu, ku smeem, lu asnkónin tel Kolin-zúten, shéi esmistégu lu t'shéi koesgalitktem lu séulku, shéi kunéu tanni esshit akstgalitshtem, u kunéu guizelts lu séulku. lu nguilguilten. Kolkuénguzis t'smeém: U tam kukaepkulumémeni: tamá nishút ié sšgoseiúllu; tel chen mkunichem t'séulku? Elzúis: Lu snét essást ié tel séulku, nem negu elngampzin, lu suét nguiz'shten msust ié tel iséulku, mtapistém mkaelngampzin. Lu séulku lu iks-guizktem nem kótil ksozkaétiku, knguilguilten. Lu smeém zúti: Mi koguizsht lu tascúllu, nshéi taikaelznmúlem. Züntem t-Jesu Kli: Zgalitent lu asgélui ksgüi ié leé. Zúti lu smeém: Tu iepsgélui. Züntem: Kuezunégui kueskolkuélti ta iepsgélui; néhi tle kupochzilzil, ietelgoá askaltemigu tam asgélui asnkulkól. Zúti lu smeem: Hoi mipenánzin (*I discovered you,*) ku sgutméie, néhi ke-esmiktégu lu inzuát. Lu kaelgolehemusshin kolsneháumenémis (*made a place of worship,*) ié esmóko; u lu empiké upszúti Jerusalem lu kakáncháumen. T-Jesu Kli züntem: Smeém kononinguenément, hoi zkolchitsh, tam ieleé tam lu ch-Jerusalem lu klncháumen: hoi, iételgoá u ks'cháni lu lunegu u lspagpágt. Néhi esntels lu inléu tezageil lu kspóteems. Zúti lu smeem: Kaesmistém lu kaklguilguilt'szúten u zgüi, mznmlz mkae méielils. Zúti lu Jesu Kli: Koié chin shéi hié kpieskolkuelstem. I-potuskamkamilshi,

lu sg
tasku
Hói,
bucke
migu
chiaa
epsüil
(who
sntél
fulfil
zúne
stolig
kaka
(will
Chin
He
ment
Tam
neme

Q.
A.
ment
lu Jo
saám
nloor
u kol
zút,
Liem
Chgé
Zánt

lu sgumimimis zgúi, kussús lu uichis eskolkueístems lu smeem, u taskutispuús lu ksséums gol stem kueskamkamilshi lu lsméem. Hói, elgui lu smeem, lziists oszkstés lu nmulemen (*left set there the bucket*), u zúis lu snkuéligus: Mi zgúui ksuichem chináks skalte-mígu u koméiepts esiá lu inznút tamá lu kaengulguilt'száten. U chiaamintem; u zúntem t'sgumimimis: Hói, Hensh. Zúis: Chin-epsüñen u tasmistép. U susunútgui: T suét u znekuzintem? (*who brought him food*). Zúti lu Jesu Kli: Lu isilen lu istkuéne lu sntélsz lu inleén lu ikszkólltem iksnloóltém lu skolkuelts (*I must fulfil his will*). Peszúti potu tmus spakani nguizlégum; pen kues-zúnem nuissshelshku lu as'chkuítkutlúster, mázgantgu esmílko ié stoligu; tamá tle ipik gol chgoizlégutén, u lu goizlégutén mepsgá-kaka; u lu sgúpkúlegu, u lu sgoizlégu nem ónkukóo chinnákas (*will become one*). Kúlstemen aksgoizlégum lu tam aspkúlegum. Chinkanáks lu epszkól, u anuí kunógu lu lszkols.

Hói chgúimentem t'siapkéini, u mákantem kschlziim; u chlziimentem éhaláskat, u noninguenémentem. U zúntem lu smeem: Tam gol kaesminmishílt u kaenoninguenémentem; néli kaesunementem lu znílz, u kaemístem ku shéi lu kaengulguilt'száten.

XXI. NCHITUSENTEM LU JOHN.

Marc VI. 17.

Q. Koméiekt lchen u ezagéil nehitusentem lu John.

A. T-Helod puknéis lu sinzes (*took his brother's wife*), u chgúimentem t-John, u chilíkontén, (*reprimanded*). Szkutené's t-Helod lu John, u eskuagalemistem (*surrendered to him*). Pen lu t'smeem saáimes lu John. U ksnlemélsoms (*to please her*), lu sméem kuent nloontém lu lsnehminter (*was put in jail*). Lu lehköliltis lu Helod u kolsinzút, u lu nógonogs epstomcheélt u ié stomcheélt koinmmen-zút, (*danced*), lu lskolchemmész lu ilimígum, u gosgeséchstem. Léntemis ilimígum, u zúntem: Ne stem kogalitítgu, nguizlzin. Chgúimis lu tom, u séuis: Stem lu iksgalitíttem lu ilimígum? Zúntem: Ta stem mksgalitítgu, ichmish John splkéis ngalitítgu.

Chgúimis lu ilimígum, u zàis: Koguizeft lu splkéis John Isnkun-
kunéls (*in a dish.*)

Pupusénch lu ilimígum, u néli tle uiskolkuelst hie Istiichmish, tle
uisunununguzinemist (*had sworn,*) Ismeém tasntéls kaeltáms (*to
take back*) lu skolkuélt, u kúlsts lu sgupelskéligu. Gúì lu
sgupelskéligu, u zgúists (*brought in*) lu splkéis John, u
guizts hie smeém shéntem stiichmish, u guizts lu toms. Eie teie
smeém kuéis lu splkéis John, u nzkultiguzehis, u kuluútés lu
tiguzehis (*pulled out his tongue, and wounded it repeatedly.*) T'sgumi-
mims chgúimentem, kuéntem, chzoótementem, u lákantem.

XXII. LU ILMÍGUM ESZALELTI.

John IV. 46.

Q. Koméieft Ishéi u agóilem u elpaágstém lu tituit.

A. Chináks ilimígum eszalélti, esuitélti (*had a child sick.*)
T-séumemis Jésu Kli zzgúì, u tchgúimis u konkonszinemis (*went
to meet him, and supplicated him:*) Kochgúiméft koakspaaghtém lu
iskusée tle potu kstlilemi; esntl'èlsi. Zántem t-Jesu Kli: Lu no
tasuiehintep teestém kspáchstemléms (*to make you wonder,*) ta
pesnoningueni. U telzi lchemistém lu tilimígum, ksgootléehsti
ks'chgúimtem géi tlil. Zántem t-Jesu Kli: Gúish nkar ðlsish
(*be quiet,*) esguilguilt lu askusée. Nominguène, u efgúì. Lu
elezguì u tchizis lu es'chemtéps (*servant*) zántem: Esguilguilt lu
askusée: Séuis potu es'chnemnúg lu spakani (*at what hour*) u e-
chmeléls lu tituí. Zántem: T'spizé potu sispel sel'licheh lu spa-
kani, u chluéntem t'stlaáka. U mipenáis iè tléú lu potu lshiem-
núg u lu spakani, u zántem t-Jesu Kli, esguilguilt lu askusée. U
noninguené zniz, u esiá lu skusigults u noninguené.

XXIII. LU KUTÚNT SNTGUSUELTEN.

Luc V. 1.

Q. Ko méieft lu kutunt sntgusuelten (*the great draught of
fishes.*)

A. Nko sgalgált Jesu Kli esgusguoznétiku lu lsgaziis lu s'chil-
 ptlémétiku, u uichem tchesél snzeóus, Simon Piél, u Antelè naiént
 lu lstitém, potunptlechstétikuis lu málemen (*just throwing in the
 water the net*) néli stgutgusuéli (*both fishermen.*) U es'chiaaminem
 lu Jesu Kli, kssémnemítém lu ksnucúlshtém. U koltákshits lu
 t Jesu Kli, zúis: Mi shéi géit ku ehéushilsh. Én lshítas u nlaksh-
 ilsh Jesu Kli lu lstitém, u tel shéi u mimishits lu goeit lu skéligu.
 Én choóp zúis lu Piél: Ptléchstement lu annálemen. Zúntem
 t Piél: Tamá chsgalip kaekòlem, kaestigusuéli, u ta kaestiguéli-
 koélze, [takacs'ehifinkoélzo] t'suél. Gol askolkuéltém nem
 ptléchstement. I-ptléchstementem lu málemen, u goeit lu suél u
 npils lmálemen, kuemt tutuák lu esíci. U kolsuguméshtém lu
 nkoél (*mude signs to the other boat*) ksolkshitem. Ezsléu'lem (*both
 boats*) lu stílem u nkoélze t'suél, tama kaesukaetmi (*to sink.*)
 Én uichis't-Piel ié snél lu sgoéit, u chkoikoishénemis Jesu Kli
 zúis: Tlékush ucúshilsh tel koie [kochuécushilshement,] (*retire from
 me,*) néli chin konkonemú t'téie. U zúntem t-Jesu Kli: Taksngél:
 ié tel estagolás nem kuksgutgusuéls lu t'skéligu. Nem kólktem
 kuksgutgusuéli lu skéligu. U t'goélsts lu stitém, lu málemis, lu
 lécus, lu nkólemis (*their trade,*) u chshintées.

XXIV. ÉU CHECHÉT. SQUÉLEMEN.

LUC, IV, 32.

Nko kutunt sgalgált chnólgumltém lu snmiméiétis lu suip, u es-
 uélshi lu Jesu Kli. Pen esmimimi tam itenemús, néli pen szkóls,
 epsiopiént, u lznlz estóko esia lu sniopiéuten (*he had full power.*)
 Chináks ié lsniziatin esn-shéi eskuéstém (*taken hold,*) lu t'chechét
 t'sguélemen. Ucis lu Jesu Kli: Ta kuks'ehichéchet lkaempilé.
 Esmistómen kaguilguilt'szúten, u kuemt kuzgú kaekskolgoéllilt
 zúzi nlopús, Cheszinementem t-Jesu Kli u zúntem: Hóizinsb,
 choópsb ózkacish zi tel skéligu taksoméchstementgu, tapistém negu
 kaelchítémintgu. U ntlagziszút, u ózkae. Én stélskéligu esazga-
 nuégu suun'gu: Suét 'ish'í? I-nkozinemis lu sguélemem u gualip,
 gualém-t-s, u kuemt ózkae. U lu szkóls guialtém esmikó lstóligu.

XXV. LU LZĚZCHIS LU PIEL.

Luc, IV, 38.

Lu gúi lu ch-Piel lu zitgus, u nólgu. Lu lzězchis es'chzaléls, t'stlaaka, n cháushts l-Jesu Kli; konkonszinementem kspuagstém, tié smeëm es'chzaléls. U t-Jesu Kli, kolkuéltš lu suéit, u ozkne: tésihilsh ié smeëm kuemt kolziiktúmsh (*made a feast for the people*). Lu chlóg esiá lu esuéiti, lzitgu u chsguiúttem; ichmish, tkatkaiákan-tem (*laid his hand on their head*), u puagstém. Néli eskolkéi: Kolstémnis (*took as his own*) lu kaeszá lznilz.

XXVI. LU UE KLICHSHINZÚTIS JESU KLI.

Mat. VIII, 18.—Luc, IX, 57.

T-Jesu Kli, kúlshts ls'chiptlemétiku u ehnikótém lu sgrimimlínis. Esgúi lu Jesu Kli, u tehizis chináks sui...ant, u zúntem: Kuiks'ehshinim, lu ne elichen m-kuksgúi m-chshéi es'chshistómon. Zúntem t-Jesu Kli: Lu guaguáligu eplzitgu tesnógtógó (*holes*) u lu guiguéiút: esguegnée chisús (*nests set on high*); u ta chén'chinepl-nehéene. U zúis chináks tituit: Mi kochshintéku, kocutépent. U zúti tié: Mi kuené, chisgúi ikst'lákam lu inleéu. Eplzúntem: Kochshintéku, lzáisku lu tentémnéi znilz m-lákais lu sguhlis, lu snkul-tentémnéis. Anni guúsh, m-chmiépilent lu sshaumen (*preach the gospel*). Zúntem tehináks: Ném chshinzin, ne kuené isujskólem lu ikszkól m-chshinzin. Zúntem: Ta snet skultemigu, uiskuéis lu teluléguten, m-elnazgachenzút, m-potú kskolehitsh, tám potushéi lu ksnólgu lsulzitis Kolinzúten.

XXVII. ESTELPIMS LU S'CHILNÉUKU.

Mat. VIII, 23.

Potu Is'chlüg ekkalkástem (*sent them*) chzitgus lu skéligu, u náfakaka (*they went on board*), Istílem lu sgumímiims. U lu Jesu Kli, nkaish lu Istílem, u lu lshítus u nitsh (*laid himself down on the stern, and slept in the boat*). Lu esúzelem (*while they were pulling*) iojót snéut u tchizentem, u chílnéukuntém (*beaten by a sea storm*). I-chílechímku: kutentísh lu snéulem (*wind on the boat*) u chípakétíku (*the water became white, foaming all over*). I-néluél (*tossed*) lu stílem, u nsígu lu séulku lu Istílem: teníp lu níkéultén (*the sails became stretched*) kuém teltelíp. Kuém tilígus kstgomé-péms lu stíléms (*could not steer the boat*). Ntélsh hoi kuez'spétíkui (*we are gone in the sea, drowned*). Chgáimís lu Jesu Kli, kéil'lis, u zúis: A tu kuesnkaélsi tle'kaesnzspétíkui? Kaeguílguíllílt. Zúntem t-Jesu Kli: Sténí lu asngélem? míl kúkkukáimspuús. Gútilsh u kólkkaéltats lu snéut: Típlsh (*be still*). Kólkkaéltats lu schíptle-métíku: Mí kútlíh. I-ne uískolkuélt, u típ lu snéut, u lu séulku chílkampétíku (*a calm*): íchítkóíku, íchítbólku, íchíhshítíku. U zúis lu skusígúts: Chen lu asnónínguéne? Sunnégu: Suét lízi? I-kólkkuéltats lu snéut, u estlíp, kólkkuéltats lu séulku, u hói.

XXVIII. IÁPKÉIN SQUÉLEMEN.

Luc, VIII, 26.—Mat. VIII.—Marc, V.

Lu Jesu Kli, zkak u ntéshísh (*went to land, and went ashore*) u tchízentém tchesél kónkóimt náutélzeentém lu t'sguélemen. Lu snízítis lu skaspélgu lu s'chocholshélgu: ta suét u ksshiúst lu t'shéi shushuél. I-chítemmélgu. Shéi lu sntéies lízi skéligu. Ué ez-lehlehéchst (*hand tied*) t-kalguéllis tululim, shéi íumis, shéi máus lu íehmántis. Lu chítemíis lu Jesu Kli, u zlzalképém (*groaned*) lu sguélemen, u zúis: Kachóíhílt. Zúntem t-Jesu Kli: Súet lu skuéstemp? Zúti: Mí kaeiapkéin lu kaeskuést. U kónkonszi-

nementem lu t'sguélemen: Lu ne kaetlékulilt ié tel kaesnkaspln-
lziten (*our old abode*) takaeksnzkamniúfilit lesollp. Is'chiságams u
goéit lu npélpelkáks koguéut (*grazing together*); zúti: Chshéi lu ch-
koguéut m-kaegoélfilt. Zúis: Gúui. U chtlékumis (*retired from*)
ié skéligu, u npilshéusemis (*entered amongst*) lu koguéut. Lu chi-
zentem ié eskoguéuti, kuémt chlaápkane (*their heads reeled*) golgól-
ko testoktók, nkuáukan cheipkukéinem; kuemt ntookétiku ls'chit-
ptlemétiku, u nkompétiku (*rolled themselves down hill in the ravines,*
crazy; shaking their heads; throwing themselves in the sea, got
drowned.)

XXIX. EU EST'LLÉLZE.

Mat. IX,—Marc, II, 3.—Luc, V, 18.

Eslaapmi chkapharnaum lu Jesu Kli, nóngu lzitgu, i chiaamintem
-chtáumentem lu t'skéligu. Lshéi eplchináks est'llélze (*paralitic*):
ksgúiems ch-Jesu Kli, u taksilkontés ks'chnólgumiis skulpépenneméi
nkuápnin (*could not go in to see him, on account of the crowd.*) Kuén-
tem ié st'llélze tsnitshitis, u nuishelshtem lu luuists lu zitgu lu
ls'chitgoénes Jesu Kli u chtkuéusentem; u máuntem lu chlzmin-
ten (*shingles*) u luáusentem i-kukuiiét'stem (*dropped in slowly*) u
tkontém lu lsmilchemélsz Jesu Kli lu estk'tkóli. Uichis t-Jesu
Kli, lu eskutenéusementem lié t'skéligu, u zúis lu estk'tkóli: Mi
kotkúelsement: lu aszkuén lu téie tle ekkolgoéllzit. Lu tshéi u
charéutemstem (*bystanders*) sunuégú: Suét lizi lu eskolgoéllts lu
teie szkuéis lu skéligu? Ta suét m-ksagéili, m-tchináks Kolinzá-
ten.

Lu t-Jesu Kli, esmiltéem lu spuúsz, u zúuis: Stem lu mié tli-
lugt, lu kskolgoélstem lu teie szkuén, u lu kszunom téshilsh u
guistsh? Hói komipenuntgu koié lu chiniopiéut: gu, ietelgoá
m-kutéshilsh, kuént lu asnitshiten, m-tkoókéitementgu, m-kueéguí.
Lshéi u agéilemi. Esiá u psáp, pspmánem, kankamilsh: A 10
ietelgoá kaeuichtem lu tastúl. Ta pistém u kaesuichem tezagéil.

XXX. GALITENTEM LU MATE.

Mat. IX, 9.

Koŋingustép (*passed by the door*) lu Jesu Kli lu tzeitgu u uichis es'chemtchinélgu (*sitting by the door*) lehólzkac chináks esáustem Matè, u zúis: Kochshintèku. U goelsts esíá lu teestems, u chshintés lu Jesu Kli. U Matè kolsinzút u gálttámsh tksnkulihinems. Sgakanzút lu Matè. Chgoegoeit lu tel shemenuégus u npilsh lu lzeitgu, u chákaka lu ksetihen. Goeit lu kuilnchestin (*sinner*) u chákais gol snemtéusis lu lkuilnchestin (*because he sat among sinners,*) u zúis lu sgumimilms: Ez's'chéni lu anmienzúton lzi esnshéi lu lkoáukot, esnkulihinemists negu? U kolkuènguzintem t-Jesu Kli: Lu esgulil (*the healthy ones*) ta kaepsgumaliém: lu uitèmen (*sickly*) kaepsgumaliém. Tam chiszgúí iksgalitem lu gest; u lu koáukot lu iksgalitem.

XXXI. IAIRUS,—LU TASTLIP LU SNILIMÉLGUTIS.

Marc, V, 22.

Chináks sgucháum Iairus lu skuésts nichis lu Jesu Kli, u chkoikoishénemis, konkonszinemis, zúis: Znólgush lu linzeitgu néh is'chináksi lu istómchélts shéi sopenchspé ehesélsépé u tle esntelléisi: zguish, ne takhtégu lu splkéis mshéi m-elgestuilsh. Tëshilsh Jesu Kli, u esnkulgiems. Lu esguisti u pinemstem (*crowded on*) t'skélgu.

Chináks esnshéi konkoint smeém tastlip lu snilimélgutis (*her bloody flux did not stop,*) zspenúis lu stakelszút esgákams lu sgumaliéms, taspagaganúntem (*could not cure her.*) Lu ilspuúsz esntéls ié smeém: T-shéi komi chitemin, u chnguktén lu s'chempáksz shéi kunén chinełgestuilsh. T-shéi kaemenzút nkaemuszút (*squeezed herself between the crowd*) tel sezénts tel snchemichis, u chnguktés lu chikálticháksz, u tlip lu snilimélgutis. Shitlúsem (*looked round*) lu Jesu Kli, u zúti: T'snét u kochnguntés? mipenún lu siópiéut

ózkæe tel koiè. Zúntem t-Piel: Ez's'chèni? Tamá kuespinemstem t'skeligu u kusúdtímsh t'suét u kochnguntès. Oinzút lu Jesu Kli, u záis: T'ehiúnaks u kochnguntès t-koèskutenèlseemis. Lu konkóint smeém lu nechsushichis (*standing behind him*) ntels lu lpuús: Hòì chinamiip (*I am discovered.*) Ngel, u gualip u konúsem (*held her face in the hands*) u záis; T:koiè u ehngunzia. Jesu Kli. zéeltem, lu spuús, zúntem: Shéi kokutenèlsement, (*have confidence in me*) tas noninguenèten u guilguilt'stem; Gàish an-kuhàu (*be free*) lu tel aszaál.

Potu lshèi u zehúzentem t'schemtèps ié ilimigun. zúntem: Potu stlil lu astomeheélt, gol stem u esmezinemstgu. (*vex with your talk*) lu Kolinzúten? tamá tle hóì. T-Jesu Kli zúntem lu ilimigun: Taksngèl, esitshi lu astomeheélt, tamstlilemi: kononinguènément, m-shèi nem gest. U kolchítsh lu ehzítgus, ehupilsomis (*they went in*) lu zítgus ié stlilemi, Jesu Kli, Piel, u John, u Antelé, u lu pogpogots, u kolhualpenzut kolinzenmapenzút, (*shut themselves in.*) U lu ehchólzke goeít lu skéligu lu es'ehguákonehí (*playing the fiddle.*) espelchépi es'ehilguálkól (*beating the drum, playing the fife.*) es'ehizóotem ié estlilemi. Ehngústéhis lu ehshítshitis, u chinéshis (*went by her bed, took her by the hand*) záis: Shèshútem; gutilsh. Shéi gutilsh, ehgulgásem, paág, u ehguizshomentem lpogpogóts, u zúntem: Emkui (*feed her*) kshéni. U zúntem: Ta lsuét praeszúti. Pen itenemús: itshenè u mimishituegmentem Jesmilko lu stóligu (*it was reported from one to another, all over the country.*)

XXXII. LU ES'CHNEMNEMKÉIN.

Mat. XX, 30.

Lu esgái lu Jesu Kli níchem tes'chinemkéin esél. Tueéntem (*or ed first to him:*) Jesu Kli kaénkonnemíhlt. Zúntem: A kuntéls nem kolnáshtemen teé t'stem? zúti: Une, kutenèlsementin (*we have faith in thee.*) Jesu Kli ehbehingésentem tzókomis, u ehchpapagús (*touched their eyes with the index, and their eyes got cured.*)

Chi
minte

L-J
chit-sé
sacrif

(five

enzut

Lu su

m-shé

ehbee

the ra

méné

tich e

Zúnte

lu sn

esnlk

chazé

lu

kopa

U zú

lu ts

aska

gon;

wora

Chináks skaltemigu négu nshéi u' estkáum t'sguélemen; meo-
mintem lu sguélemen t-Jesu Kli, kuemt eltigulnuéulshen.

XXXIII. PROBÁTICA.

John, V, 2.

L-Jerusalém u epsukakameiéten (*pisceina, fishery*) lu lshéi u es-
chitsúlkustem lu gólgoál klnuéinen (*where the sheep to be offered in
sacrifice were washed, probática;*) lu lzlechstélgu lu eslgógozinétiku
(*five porches.*) Lzi u esukámmineút lu estkutkóli; u tee ztipem-
enzut lu skulstéls Kolinzúten lu epskapüsel, u iums lu séulku.
Lu suét ésshít u ntipkúmist (*threw himself in the water*) ié lséulku
m-shéi élpáág. Chináks skaltemigu u lzai chelópenchspéntich
elheeneimchspéntich, estnemtéusems kaetnusseshétiku (*waiting for
the raising of the water.*) Tuichtem t-Jesu Kli, u zúntem: A anga-
ménch lu kúkaelpáág? Zúti: Néi, u ta ieplechinishzútem, u pen-
tich chines gúzpéli (*I have no helper, and I am always too late.*)
Zúntem t-Jesu Kli: Gu kuént zi asizem, u guíst'sh. Níkołkéitemis
lu snítshitis (*put on his shoulders his bed*) u guíst. Tuichentem
esulkołkéitemis lu sguépelps (*what he used to spread on the floor*) ls'
chazéusem, u chilikontem, zúntem: Gól stem asulkołkéitemstgu
lu asguéelp? tamá ls'chazéusem? Zúis: Lu t'shéi u
kopaagstés kozúis lshéi ehiksagéili, u lshéi u chinagéilem.
U zúntem: Tam gest skaltemigu lu taspóteests lu s'chazéus. Suét
lu tshéi u paagstóms? U zúti: Tasmistén. Elgiú: goá tee kuinsh-
áskat eltuichis Jesu Kli, zúntem t-Jesu Kli: Shéi kuelpáág ietel-
goa; takaelknúlnchestin, géi telzi m-chestshitemt (*sin no more, lest
corse should befall thee.*)

XXXIV. LU ESGAMPÉCHST.

Luc, VI, 6.—Mat. XII, 10.—Marc, III, 1.

Nko s'chazéus kolchitsh lsniiatin lu Jesu Kli. Lzi negu nshéi lu esgampéchsti (*with a dried hand.*) Tkuitlt esazgasts ne uz kspaa-gttes lu ls'chazéus, ksnemiépems lsnychzognepiléton. T-Jesu Kli séuntem: A ikskuném lu téie ls'chazéus, u pen lu gost? néli luu-chihts lu spuúsz. Záis lu esgampéchsti: Tèshilsh. U ntshelshéus (*stood up in the middle*) ié esgampéchsti: elzúis: Mi kozuuti: a ikslziim kstlilemi skéligu ls'chazéus, a kspaaagstén? Esiá a choózin ta apnézinten (*had nothing to say.*) Elkolkuelsts lu t-Jesu Kli. Shéi lu kueptgolgoál, u kuepstólze (*jack-ass*) u lu nloopétiku lu ls'goseülku lu ls'chazéus, a shéi ta kankutlétikumtep? (*would you not pull him out of the water.*) Lu skéligu mi' nkutenaksem tel guigueiú. U gol shéi tas'chgaenepiléstem lu ksnkonnemintem lu konkoint lu ls'chazéus. Shitlúsemis, u tgulemús (*looked around at them, indignant*) chpupusénchemis gol ta epspuús, esultktákti (*impostors*) u záis lu esgampéchsti: Gupméchstsh. Shéi gupinéchestem, u elpaagéchst pótu ezagéil lu tle t'skásip. U elzuunzút (*talked among themselves*) ksgótléchstem lu tel snehaumen.

XXXV. LU CUÓPEN ESPÓKOTI.

Luc, XVII, 12.

Lu ksnugustéus (*entering in town*) lu Jesu Kli lu linkólegu lsniap-kéinten tehtkoótementem (*they went to meet him*) t'chópen skalkulte-migu espókoti (*6-pers.*) Chtpiéusementem, chntlagzinementem (*they stood before him, crying aloud to him,*) zúuti: Jesu Kli kumien-záten, kaenkonnemihilt. Lu uichis zúais: Gáuii plakomenzát lu lkoáinlks. U shéi itkoót u papaág. Lu chináks ié tel estkoót ilkolmipenáis puág, elpelchás entlagzinem, essisitzinems lu Koliu-záten. U lszozoshiis u lkotátie (*prostrated*) lemlémzinemis (*thanked him,*) u Samalitan hshéi. Zúntem t-Jesu Kli: Tamá

chopen lu elpaagstén, u lchen lu chgaganút (*the nine?*) Ta eplzkuis-
lémtems lu Kolinzüten, ichináks lu ié u tiguléligu. U zúntem :
Gutlsh m-kuguist : tasnoninguenéten u paagstóms.

XXXVI. LU SESAR LU KAEPSTÉ:

Luc, XX, 22.

Lu Palisé tkoót u eskoén'mi ksazpnátem (*entrap his*) lu kskolku-
élt's Jesu Kli. U eplkúlst's lu tel zniilz kszúnems: Mienzüten, es-
mistómt kuunégu, u eseméiestgu lu unégu shushuél's Kolinzüten, u
tá kueszasháuskan (*thou art uot ashamed to speak*) ta kuesnheeltúmsh
(*thou hast no regard for any one.*) Mi káezúhlt, u szehgaenépíle
kaes'chgakakapilétem lu Sesar, a ta? Lu mipenúts lu spuúsz
ku teie (*having perceived that their hearts were bad*) zúis: Pum koaz-
pnátep lu iklnuélsten, puhtktakzin (*Pshaw! to entrap me in what
I should say, you deceitful tongues:*) kokoénekti lu anululim lu an-
chgakapilétem (*the money to pay taxes with.*) U t'koénektém nkó ul-
lim lu kłehgakapilétem. U zúis t-Jesu Kli: Suét lu epskolkaí
lié? Suét eskaitém lu skuést's? Zúntem: Sesar. Zúntem:
M-shéi elguizlti lu l-Sesar, lu Sesar lu kaepsté: u elguizlti lu
Kolinzüten, lu Kolinzüten lu kaepsté.

XXXVII. SUÉT LU KAEL-TAPÍT.

Mat. XXII, 34.

Chchítshelshementem lu Jesu Kli lu t-Palíse kskonkonmezíne-
mis (*to try his words, to catch him in his words.*) U t'chináks sgu-
méie lu lsnehzoguepilétem (*doctor in the law*) séuntem: Chen lu ku-
tánt lu szkolkuélt l-kaesnehzoguepilétem? Zúntem t-Jesu Kli:
Shéi: kaesgaménehstgu lu an Kolinzüten lu anilinnigum lu tes-
milko lu taspuús, lu tesmilko lu tasengupéus, tesmilko lu tankul-
pugamintem: shéi lu kutánt lu esnshíizin szkolkuélt. Lu ksesél lu
szkolkuélt ezagíil lu tshéi; kaesgaménehstgu lu asnkuléchináks
kaesnagalélshtgu tanuí. Ié tel ezesélzin ehgugúieut, ehkmaléchst

(*hanging from, born from*) esiá lu szkolkuélts lu Kolinzúten. U lu chiamstés lu Palisé, séuis: Lstem u nagalélsemontgu lu ks-Jesu Kli? kaelsué? Zúntem: Tamá kael-Tapit. Zúti: U gol stem lu Tapit epñchitechmisten (*having the assistance*) t-St. Spagpágt u áuis lu Jesu Kli, u áuis in-Kolinzúten? zúti Tapit: Zúti lu Kolinzúten lu lin-Kolinzúten: Lákshilsh lu disch'héchst, m-kułkamin lu łaszozoshin esiá lu anshemèn. Łu áusts in-Kolinzúten lu t-Tapit, lehen m-kaezagéil m-kaelzniz? U ta kaapłnezinsten; u tel shéi tel sgalgált ta épłkutispuús m-ks'chsuseupiléis.

XXXVIII. ŁU LEMMSZÚTEN.

Mat. VI, 1.

Łu Jesu Kli uichis lu goeit lu skéligu, lu guí lu chesmòko, lu łákshilsh, u lu t'sgumimíms chlákakamentem u silichch; kuémt kolkuélstem u zúis: Lemmszút lu spuúsz kułmáun (*detached*) ié tel stóligu; lu spuúsz lu kspáupots lu stóligu (*have no care for the world;*) néli lu snilimiguntèn lu ls'chemáskat kłzniz.

Lemmszút lu niáuiols (*patient*) sensánt: nem kłchéltichis lu t'stóligu.

Akłlemmszúten lu aszkoako (*it will be your happiness your weeping*) lu aspupusèch, lu asnigupéls; nem kugumkanzút (*you will feel safe,*) nem kuémz.

Tshiunt lu kulkamstés lu ksgest; nem mkéinchentem. Nem lemmémstems lu tasnkonkonéls, lu kueskonntúmshi, (*your mercy will make you happy;*) nem etznkonneminzt.

Ku lemmszút lu ikugúkuspúús; nem uichentgu Kolinzúten.

Ku lemmszút lu es'chniáulsemstgu lu anchgoagoeimenzútem, lu anchoszinemenzúten, lu anchiokopilenzúten itenemús lanui, gol koié: Lémtui u ppiélsui; nem kutúnt lu aksnkonin aksslemmszút lu ls'chemáskat.

[Luc, VI, 24.] Kugutemszút kukoiólogu, néli tle lu asgákaka ié łstóligu.

Kugutemszút lu kuesnpiélsi kuesmkéinchi; nem kuelchskamólten.

Kugutemszát lu kucsóinzúti; nem kucsókoáko.

Kugutemszát lu esküleguegukúistemt (*when they flatter you*): leé u agéistem lu tktákat sgutméiem.

XXIX. LU SGUPEEGUS LU STOLIGU.

Mat. V, 13.

Anui lu kusguchchinépile (*guide*) lie lstóligu; kuzolt's kusgunaliéms (*physician*) lu stóligu. Shéi ku lu chsólze (*what is salted*) chestuilsh, shéi i-tenemús, pkumintem (*scattered away*) u kaluétentem. Anui lu kusgnpégus (*the light of*) ié stóligu. Lu sniapkéinten lu eskéi (*built*) lu lesmóko ta kaeskolchilgu (*cannot be hidden.*) Tu suét u ks'chulásis lu zékushin m-kulzkan'tés Ichiluize (*will set it under a bushel,*) u pen nshitentém lu lszékushinten ksupeguélzei lu zítgu ksuichems lu tesjá. Lakomstégu lu anzékushin, kuksuichtem lu t'skéligu lu gest'aszkol, kslémmentem lu Kolinzúten. Ta kuskntélsi chiszgúí kuikskolgoélltem lu anchzoguepiléten: pen chinzgúí piksuiltém (*to complete it for you*) ksgesgesmilshi. Tu kukuíúme ksmáut lu snehzoguepiléten: tnehizinús kaeskölem. Gol shéi lu t'suét nem máus lu kukuíúme skolkuélt's Kolinzúten, m-shéi negu méieltem lu skéligu ksagéili, takaepsnlziten lu ls'chemáskat. Lu suét ne kólis lu zúitem t-Kolinzúten kskólems, negu méméieis lu kúitlt lshéi ksagéili, nem kutúnsten lu lszlztís Kolinzúten.

XI. T-SHÉI U KAKAEZAGALSTÓG.

Mat. V, 20.

Lu ne ta kuesshiit, lu ne ta kumilsiopieut ié tel esgesgest'szúti, ta kukaephnlziten l-Kolinzúten zítgus. Tamá lu t'skasíp, lu t'shitemaskéligu (*the ancient folks*) zunzt ta kukaespelskéligu; ne kupelskéligu nem chzoguepilénzit. Pen koié pieszánem lu ne aimentemngu lu asinze, m-shéi kues'chzo_u pik. Lu ne zúntgu lu asinze: i-kutenemús, kutemótem, (*thou art good for nothing*) m-shéi

m-galitents chsnkamkamélisten (*in the council hall.*) Ëu ne zúntgu òu asinze, kupsáie, m-kugúí chosolíp. Ëu ne kulzi lsnehaumen, m-eskuéstgu òu aksguizsh òu l-Kolinzúten, m-ne esnkolkotemistgu òu ne teestèm es'chestshitgu (*thou hast done any harm to*) òu asinze, u kòlentgu ksnehéselsements tasinze, lzhsku òu aksgúizsh, m-elch-gúimentgu òu asinze, pelgestshítuégni, m-siz kuelgúí lsnehaumen, m-siz guizshementgu òu asguizsh, m-tkuélt (*will accept of it from thee*) òu tan-Kolinzúten m-lemt.

Ëu shitemaskéligu eszúti ta kaespókúéstgu (*not to take the wife or husband of*) òu asnkuskéligu : kuieszúnem : òu ne ázgantgu smeem, m-laspuús m-kagumintgu (*covet her,*) shéi tle asnákom. Ëu ne tas'chkutlústen es'chkegkegús, i-chugnúgus (*covetous, lascivious eyes,*) ózkaéstgu òu as'chkutlústen, m-zkamintgu. Mít gest òu asgúí l-Kolinzúten lsnlzitis aks'chgasúsem (*seeing well of one eye*) òu tnko tas'chkutlústen, u tle kugúí chsguélemen kues'cheselúsem. M-ne taszch'héchst kuéshtems (*sins for thee*) tnehestin, m-siz kulni-chéntgu m-goélstgu. Mít gest òu kuchskotéchsti (*with one hand*) u kugúí ch-Kolinzúten, tel kuchesoléchst m-kugúí chsguélemen.

XLI. ESGAMÈNCHSKU LU ANAMESZÚTEN.

Mat. V, 44.

Kuieszúnem aksgamènchem òu anshemén, òu anameszúten : esgaménchstgu òu tshéi, u esaimístems (*hate thee.*) Cháushit òu aneh-ikonzúten (*thy slanderer.*) Ëu nem i-tog kaskusígults Kolinzúten, òu tshéi u znuishelshsts òu spakani, u chilpeguéneis (*covers with light*) òu gest u òu téie, u òu eskólists òu stipéis, u chilsigune (*rained over*) òu gest u òu teié. Ëu ne gamènchentgu ichimish òu angamenchenzúten, stem òu lshéi? Nègu òu stemskóli u ezagéili. Ëu ne koit'sementgu ichimish òu usinzélis, stem òu lshéi? Nègu òu i-tenemús skéligu u agéilem. Nem kuezagalspotushéi òu tanléu òu sgests; ném kuezagalsunègu òu tanléu sunégus.

XIIII. TA KAKAESGESGEST'SZ JTI.

Mat. VI.

Es'chitechstemistish (*look out!*) tam ichmish lu lesuichstems m-kúosgesgeszút. Lu ne tas lshéi m-kusagéilem, nem ta kuepsikonin tel Kolinzúten. Takaessisiszút lu ne nkonnemintgu lu konkoint, ezagéil tesgesgest'szúti. Tle epsgákaka. Lu ne teestem guizltgu lu konkoint, m-shéi gest m-es'chitestégu lu laspuús. Nem ehesuichhts tan-Kolinzúten, m-gákants. Lu ne kuks'ekáum m-ku nólgu lu lanzitgu, m-shéi lesuékum m-kues'cháum; u tanleéu nem nichhts lesuekum lu aszcháu, m-tel znilz m-kuepsikonin. Né lu efolgoélltgu lu anshemén, négu t-Kolinzúten m-kolgoéllts lu aszkuén téie. Lu ne taskolgoélltgu, négu tan-Kolinzúten ta kaekolgoéllts.

XLI. LU ES'CHESÉLÉPILE.

Mat. VI, 24.

Ta suét chesél m-kskólshts lu ilimígum; nem chináks lu ksaimems, m-chináks lu ksgaménchems. Tiltilugt lu kskólshitgu Kolinzúten u ulúlim [skaléu.] Kuieszúnem ta kaesmilgoecet'stégu lu aksúken lu akígaznumten. Lu asngapéus lu mił nkutenáksem lu tel esia tee tel stem. Ma lu guiguelá! taspkúlegum, tasiamstés lu lnspskéinten: shéi tanleéu esémstem. Suét lu kunéu tznilz telzi kólists ksmíkkutenálkoi? U gol stem u es'chnmeésemstgu (*are you anxious for*) lu akígaznumten? Azgant lu szeékos lu stóligu; i-pik (*the white flowers, lillies*) ma lu eskuaál. Taskólem, taskéilem, tastópem, tas'chkazize (*they work not, spin not, twist not the thread, weave not*) ma shéi gest lu gaznúmtis. T'suét u ezagéil lu gaznúmtis ezagéil t'szeéko? Lu Kolinzúten lu esgaznumts t'gest lu supúlegu, iételgoá lzii lu supúlegu, galip tle elpaantém, a tam telzi ks'chitims lu skusígults, u ta ks'chitelúlems lu kúkkukúimspuús? Gol shéi ta ksnkaélementgu lu akskoiúlegu lu aksúken lu akígaz-

núnten. Łu suét lu gopt es'chkaúlsems łizi. Néli esmistóms łu tanyeú shéi lu asiapzinem. Shéi lu akstlutluúsem esshít [lu akaeskollushúzinem,] lu snłzítis Kólinzúten, u akslemmém; nem esiá teé stem shéi lu ks'chtgushítomt.

XLIV. TA KUKSKULPAGALTUMSHI.

Mat. VII.

Ta suét uks'chzognúpilem lu tanui asnkuelígu, u lu anui négu ta kuks'chzognúpilem: ta suét kskolguéłstgu (*damn*), u anui négu ta kukskolgoélem. Łu lshéi m-agéistgu lu asnkuskéligu, lu tshéi nem eltagéistemt. Lchen m-knegukánem lasinze: Mi kuikses'chéłtem (*pick out*) lu us'chitúpús, u lu anui kutúnt laku lu us'chitúpús (*what fell in thy eye*). I-kokoén, tktákat: (*fool, hypocrit*;) tanui eshit tléknstgu lu kutúnt us'chitúpús, m siz knuehskéligu akstlékultem lu s'chitúpús asinze.

XIV. ŁU NCHAUMEN,—ŁU KOLINPEÉP.

Mat. VII, 7.

Galítish m-shéi m-guizshtem; tultluúsis, m-shéi nem uichentgu; kolinzuzućpish, m-kolínchegkućpshtem. Esiá lu skéligu esgalítshí nem guizshtem; lu estlutluúsi nem elchízis: lu suét kolínzuzućp m eskolínchegkućpshtem. Lu ne taskusée ngalizens (*asks thee food*) a nem sshensh m-koénełtgu? Łu ne ngalizens t'suénł, a nem tgeálegu m-łakom'łégu? Ma lu empilé ppsáie m-ne ngalizens taskusígult, tgest u cémtgu; u tel zi mł gest m-guizshłems lu tau-Kolínzúten. Elistsh (*strive*) kuksnólgui lu t-kolínku-kuínépe (*small door*). Kolínkutenép lu kolínchemćp, u nłkaks lu shushuél chsnoósten (*to perdition*). Kolínpeép lu kolínchemćp (*narrow gate, is the gate*) nkakaákas lu shushuél chs'chemáskat, t'chéłt u esnichísts esnshístákstem zi shushuél (*few find it, and walk in that road*.)

XLVI. LU SGUTLAGUAGUKUISKÉLIGU.

Mat. VII, 18.

Kulázgumistement lu sguťlaguagukuiskéligu (*be on your guard from seducers, false prophets.*) Lu akťleġnegukuiszűten (*your seducer*) kues'chgűiems esgűznűntem ezagűil t'golgoűl, pen lu luishűt usűizen; lu tel skűlűils (*from their produce*) m-mipenűntgu. A kűes'chkolűem lu tel sġueġuenchűlp lu spűikűlk sűeme? (*french fruits, grapes.*) Lu ġest lu eshite tűlűilűġ lu kġġűiszstem lu tűie spűikűlk: lu tűie eshite tűlűilűġ kġġűiszstem lu tġest spűikűlk. Esűű lu iteneműs zelűil lu tġġűiszsts t'ġest spűikűlk nem esűű m-shlűpen-tem (*cut at the foot*), m-nulűesentem. Tam esűű lu kűes'chġauġauűilshems (*cry to me untűl their throat is dry*) nem kolchitsh ch-Kolűnzűten, u pen lu tshűi u kűlűlűtem lu szntelsz Kolűnzűten shűi m-kolchitsh lu chs'chcheműskat. Nem lu lezűt sġalġűt nem kozűntem: In-Kolűnzűten es'chűnstemen pűntich. Nem lesűű lu lskutlűsz lu skűligu m-zum: Tassűġustemen: kűchűeushűlshement.

XLVII. LU PġġPġġT ESKűLLġU.

Mat. VII, 24.

Lu tshűi ű kűesűeneműts lu iskolűűűlű, u tshűi u eskűlűs lu zűűemen kskűlű ezagűil lu t'sisűs, lu t'ġġġġġ lu es'chkűisshists lu zűtġus lu lshesh: lu stipűis chűsġűnűntem (*poured all over it*), lu stűchet chűű (*the flood struck against*) lzűtġus, u t'snűt chpizalkűntem (*blowed hard on it*) shűi tasiűn lu zűtġu, nűlű lu lshesh u es'chkűisshen iű zűtġu. Pen lu tshűi u kűesűeneműts lu iskolűűűlű u tűskűlűs lu iszntels lu kszkűlűs, ezagűil tpsűű eskűllġum lu lskapkapűne, chűsġűnűntem t'stipűis, chűűntem lu t'sűchet, chpizalkűntem lu t'snűt, u chsġűoműsem (*it passed through*), kűűnt shűi nooslűġu lu zűtġu.

Lu šismimishists lu skűligu u pspműlűtem lu spġġġġġs (*wondered at his wisdom.*)

XLVIII. ǼU S'CHEMTÉPS LU IILIMIGUM.

Mat. VIII, 5.—Luc, VIII, 1.

Chináks lu ilimígums lu sóltis, lu s'chemtéps eschzalelsi lehichet kstlil; u gaménchis lu tituit. T-sènnemis lu Jesu Kli eszgù; kúltmsh ksgalitem kskonkonszinemis, ks'chgúimltem lu tituit, kszúnem: Ǽu intituit esmigoti linzítgu. Negu lu tesiapkéini chàushitem lu ilimígum, náukantém, zuti: Iopièut iè ilimígum, semíilimígum (*a worthy captain*), gaménchis lu kaesnuèligu: tamà kaekólshifils lu tkaesniaiatin (*meeting house*.) Zúti Jesu Kli: Nem chgúimen paagstén. Ǽu chehiit ehzitgus, lu tilimígum kúlsts lu selagulágtis kszánems: Ta potu chishshèi lu koks'chnólgumentgu lu linzítgu: ichmish i-nkozínsh, m-shéi lu intituit m-paag. Chintemelsemást (*I despise myself*) lu ks'chgúimenzín ksuichenzín. Neli chinepsgukolkòlem lu koicé. Ǽu ne tee stem zun: Guish, shéi goetlè gú: shéi tee m-zun: zguish, shéi goetlè zgú, nèli koicé koilimígums. Ǽu Jesu Kli kussás, u shítlèsemis iè skeligu, zúis: Ziúzesuiehem lu lisnkuèlgu, lu t'suèt koesnkutenèlsemis ezagèil tanui. Kuiesunégum, lu tel skutlptin, u tel s'chhelgutin (*from East and West*) nem zgú lu i-tenemás lu skeligu, u nem kolzàkolpents (*take your place*.) Anu lu kuskusigults t-Kolinzuten nem goèlstemt, nem kúlstemt lu i-ehchim. Nem kuchauáupús, nem kuetkoeéisem nem kuguláisem (*you shall bite your teeth, gnash, tremble your teeth*) nem kukoekanéisem. U zúis lu ilimígum: Gúish, kòlshtemen (*I do for you*) ezagèil tkokutenèlsementgu. I-choóp, u pnág lu tituit.

XLIX. NAIM.

Luc, VII, 11.

Gui lu Jesu Kli chesiapkéini esáustem Naim, chiitemiis lu kolincheméps lu sniapkéintem (*neared the gates of the town*) potu esózkam nehiz'zinems lu tenteméi (*carried on the shoulders*) ichináks u

skusées lu skóis t'sluolemt ezentépis lu st'illels. U telizis lu Jesu Kli nigupêsemis iê smeém eszkoáko (*felt sad for the woman crying*), u zúis t-Jesu Kli: Choópsh, tu akaeszkoáko. U zúis iê esnehiz'zi-nems lu tentemnéi: Tlípui. U zúis lu estlilemi: Gutilsh. I-zúntem u gutilsh, u kuémt uclulsh, u elguizitem lu skois. Zúti lu skéligu: Kutunt iopiéut lu kaes'chiz'lis, u kaes-konnemilils t-Kolinzúten.

LI. ES'CHKOLKUÉLTEM LU JOHN.

Mat. XI, 2.

Lu potu eslíchi John lsulehminten, u chesél kúlsts lu tel skusi-gults ch-Jesu Kli u kszánems: A anuí lu es'ehlúsemstemt (*whom we have been expecting?*) A kushéi lu kueszánem m kukolehítsh? Potu spaagstés iapkéin lu skéligu lu t'suéits. Kolkuénguzis t-Jesu Kli, zúis: Zúntgu lu John: lu es'chinemkéin eschskéligu, lu esntaktakéne shéi esséune, lu estilgunzut shéi tle esguist, lu estlíi shéi efcsgulil, u lu nchaumen esmimishitem lu konkoumt, esgestshitem lu t-shéi lu tam gol koie m-kuitéie. Méieltgu lu John lu asuicheu tas'chkutkutlústen ietelgoá. Lu elgúí iê sgukultámsh, t-Jesu Kli chkolkuéltémis lu John lu lskeligu: Suét lu kukuisuicheu lchesúlegu? A pásten lu esitiátstem t'suét? A kuisuichentgu skaltemigu esgaznúntem t-lechep, iá'toko? Ta, ichmish lu lsilinguélgu uichentp lu tezagéili. A kuisuichentgu sgutméiem? Une, u mil esnshizín tel sgutméiem. Shéi lu nmi-zinzútis, lu sgukolkuéltis Kolinzúten. Ta suét kóilil ezagéil t-John.

LI. MATALÉN, LU KONKONEMIL LÉIE.

Luc, VII, 36.

Chináks skaltemigu, skuésts Simon, galitis lu Jesu Kli ksnkuélinems. Chlákshilsh: u Simon kuémt espókoti. U chináks lu lsniapkéintem stichmish lu niúigune, lu mpenúis gúí lu Jesu Kli ksnkuélinems lu espókoti, kaném t'sinisten (*vase of perfumes*)

ehgúimis u ntshilshichis (*stood behind him*) u ntshelshépslis (*stood at his feet*), u zénts lu szozoshiis Jesu Kli t's'chauaupús, u tkómkais u epépslis, (*wiped his feet*) t'm't'mshintás, sinsinshis, sinemlis lu szozoshiis, (*kissed his feet, anointed, perfumed.*) Simon lu uichis lu téie smeém lu szozoshiis Jesu Kli ntéls: Shéi ku hie skaltemigu ku sgnúnciem, kunéu tle esmistés suét u lchen u ezagéil smeém hizi, néli téie smeém. Kolkúèngúintém t-Jesu Kli: Simon, chikæpskolkuéltén. Zúti Simon: Mienzátén, kolkuéltsh. Zúti Jesu Kli: Chináks skaltemigu chesél u epéguilguilt lznílz. Chináks lu guilguilts lznílz zilchlnkonkéin, u lu chináks lu guilguilts lznílz chmish zilchlópen. Es'chesélem u ta kæpłnkolisústen (*had no means to pay*), u lzi chsguizltem lu guilguilts (*condoned them their debt.*) Suét ié tel chesél lu gamenchzátis (*his lover?*) Zúti Simon: Chinesntels lu shéi lu goeít lu guilguilts lu chsguizltem. Zúntém t-Jesu Kli: Imistgu: kues onégui. U e-ehntagolásémis lu smeém lu t-Jesu Kli u zúis Simon: Uichéntgu u ié smeém? Chin znólgu hie lanzitgu, u ta koguizshtgu t-séulku chikszozéushini (*to wash my feet*:) u hie kozozéults lu iszozoshin lu t's'chauaupús u lu t-kémkais u koepépslis. U ta kosutamzántgu, zigéil t-koasellágt. U lu tznílz kotótomshintás. Ta kospótlkantgu lu t'sinku (*you did anoint my head with ointment.*) U tznílz kopótlshis lu t'sm'ku; gól shéi u zúnzin: goeít lu téie szkuéis eskolgoélltem lznílz, néli kogaménchis. Lu suét lu tam ezagalsgdeít téie kolgoélltem, tam ezagalskutúnt esgaménchi. U zúis lu smeém: Tle kolgoél lu askúitéie. Chihikóntém t'snku, hénis zúti: U suét hshéi u eskolgoélems lu téie? Zúis lu smeém: Tasnoninguéne u guilguilstéms, gútsr nkamésem.

LIII. LU SKOLKA.

Luc, VIII, 5.—Mat. XIII, 3.

I-chtuumentem lu Jesu Kli, lesmilko ehgúimentem ksúichem, nlákshilsh lkutunt ltlie (*went on board of a ship*) u tel shéi u mimi-shitem, kokuénementem (*in parables*:) Séuneui: Chináks sgupkúlegum ózkae kspkúlegums lu skolkas: S'chut tel espkúlegum

lshensh u chpukukucsshin (*scattered on the stones;*) lu i-kuaál
 kuemt kooél (*dried up,*) néli tas i-stimlégu (*the place was not moist,*)
 s'hempálegu, néli i-gumlégu. U lu kuitlt lu skólka lu chshushuél
 u pkóko, npkokoaks u eskaluét'stem, u lu tguigueiú íntem.
 U lu kuitlt npkóko lu lsgueguenchélp, lu sgueneguchélp (*thorns*)
 kuaál, u lu skólka, kuemt tastiguskéltich; néli tekupstom
 lu skolka t'sgueneguchélp. Kuitlt pkóko lgest malt gést
 kuaál; nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi eichelópen
 chiluíze; nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi éltakunchópen chiluíze;
 nko chiluíze eskuaál, kuemt shéi nkokéim chiluíze. Lu nó shéi
 epítenténe nem nsugunémis. T'sgumimimms séuntém: Aks'es'chéni
 lu askolkuélt? Zúis: Anui kuiesnkomménem, nem lakómelzin
 lu isimicie, nem konsugunémítgu lu iskolkuélt es'chiluékune
 (*covered, hidden.*) Lu skólka nkolsugunémítis (*a sign, emblem of*) lu
 iskolkuélt. Lu skólka espkóko lshushuél, shéi lu snchsugunémis
 lu skéligu t'shéi esséunemsts lu skolkuéltis Kolinzáten, kuém
 ezchizentem lu t'sguelemen, kuemt éznkultém (*taken out from,*) tel
 spuász géi noninguéne u guilguélt'stem. Lu skólka lu es'chp.u-
 kuésshin lu suét esséunemis Kolinzáten kutunt espiéls, ashé
 (*for a while*) esnoninguéne, shéi guí, shéi páán (*care not.*)
 Lu skólka lu eskólka lsgueguenchélp eschzánemis (*means*) lu tshéi
 u tkuéntem, ntkukuénemis (*listen to it*) lu skolkuéltis Kolinzáten, u
 kuemt éfguíst, u tekupstém lu snoninguénes lu [t'skaléus] tululims,
 lu t'snpielsten ié ístóligu, u tas'chitémmists (*make nothing of it.*)
 Pen lu skólka lu lgest hmalt, u kuaál, shéi lu skéligu lu i-tog
 spuász eh-Kolinzáten, séuneméltis lu skolkuéltis Kolinzáten, u
 chitestés, u eskolems osni.úisem.

LIII. LU NCHESTNKÈIN.

Mat. XIII, 24.

Lu Jesu Kli uéel chsugumézímstém (*spoke in parable.*) Lu
 silinigums Kolinzáten ezagéil lu suét lu gest lu t'skéligu lu esp-
 kulegums lu skólka lsnkólkatis. Lu skéligu esítshí, téhizentem

t'sheméis, u chilpkuenéntem lu tchestnkéin u nchesúltem (*sowed bad grain all over among the wheat.*) Lu tchésem (*sprang out*) lu skóčka, u potu tiguspkéin, u kuemt négu kaáko (*appeared*) ié nchestnkéin. Kuemt lu t'sgukólem chgúimis lu ilimigum u zúis: Tamá gost lu aspkulegu? Kuemt ez's'chemi u ncheséus (*there is bad among?*) U zúntem: T'shemén u agéists, u ncheséus lu kaeskóčka. Zúntem t'sgukólems: A kuntéls kaeksguisntkéusem lu nchestnkéin (*shall we go to pull out the bad seed from among?*) Zúti: Ta ksnkkéusentep, gèi m-nkkéusentep m-touák lu sognéps lu gest skóčka, m-chestuilsh. Ezii (*let it be*) ne kuaál m-potu goizlé-guntep. Lu ne pótu goizlégum lu iksgoizlégum, nem zúun lu isgugoizlégum: nkoénenti (*pick up, choose*) lu nchestnkéin, m-lehéusentep m-nuleusentep: m-lu gest spkéin m-zkuzkuntép (*haul it*) u nolgustep lu lisnspkéinten. Chgúimentem lu t'sgumi-miims u zúntem: Ezinti lu anchsgumezinten ié lchestnkéin? Zúis: Lu chináks skaltenígu lu espkulegums lu gest lu spkéin, t-Koié (*it is I:*) lu snkóčkaten lu stolígu esmilko: lu gest lu t'skóčka eskolsú-gumems lu skusígults Kolinzúten: lu ié tēie lu nchestnkéin lu áuk-zin shéi lu skusígults lu sgoélemen. Lu shemén lu tshéi u kochilp-koé neltem lu ispkúlegum, shéi lu t'sgoélemen. Lu potu lehgoizlégu-ten áulzin shéi lu súptlemús lu stolígu. Lu sguigoizlégum shéi lu skul-téls Kolinzúten lu epskapkapúsel. Lu iamstém u lehústem, nem lshéi mezagéil ne pótle m stóligu. Nem zkálsten lu iskulstélt lu epskapkapúsel, nem nkoénis lu cheshtnkólemen (*the bad works*). Lu sgtulépilem lu sguéchinépilem, lu sgushiit lu lchestin, u lu eskuit-teie, u shéi lu lukutzús m-nzkammúsentem; (*the scandalous, the instigators, leaders, the guides to sin, the sinners, and in a place full of fire they shall be thrown,*) m-lshéi m-koakanéisem, m-zkokomist, nem ehtagéls (*they shall feel embittered,*) nem mipenúis lu suluilts (*the larning*) lu solshiltshiten, m-chulpize, m-nulpélze. Lu suét ephten-téne, m-sáéi nem sēne.

LIV. SNELKOMEN.

Mat. XIII.

Eu silimiguntis kac-Kolinzäten ezagëil t'snëlkomen t-ululim (*the hiding place of money*) lsnkòkaten. Chinàks skaltemígu chechizis, u nékuis tomistemis (*sold*) esià lu tee stem, u kuent elgüi u neðisis (*bought*) ië snkòkaten, lu lshéi u epszuichululim.

Eu snehzoguepilétis Kolinzäten ezageil t'sgutomist estlutluðsem t'sshensh nkutenaksem, t'sgesshensh. Eu teé m-uichem t'gest t'sshensh, shéi tomistemis esià lu tee stem, u neðisis lu sgesshensh nkutenaksem. Eu silimígums Kolinzäten ezagëil tkusétikuten (*seine*) esuzkannétikum lu l's'chilptleméttiku lu ezniamstém esià nshitláksem suèu! Eu teé m-kuézt lu nkusetikuten, shéi znkutlé-tikuntem, shéi pl'emstem (*spread out*) u lkalshnéttiku (*laying on the shore*) u nkoèntem lu gest lu suéu, u lu teé lu suèu! ulél esneskoletikustem (*thrown back into the water.*) lshéi m-agéistem ne nptlemús lu stóligu. Nem zózkac lu skullulstéts Kolinzäten epskapkapsél m-gokneusentem lu gest u lu téie skéligu; nem neskolüsentem (*thrown into fire*) lu teie skéligu. A zasugunémentgu hiè? Zúti: Eu.

LV. EU TAGTAGT.

Mat. XIII, 31.

Eu silimígums Kolinzäten ezagëil t'inkoèsshin lu tel tagtagt (*one grain of mustard*), u t'chinàks skaltemígu pkuèguntem lu lsnkòkatis. Hiè sakéin (*small grain*) mi! kukuimésshin tel esià lu tel sakéin. Pen lu teé m-kuaal nem mi! kufuut tel esià tel skòkà, u kòlist esshite, lu guiguéi! zgu', chlákaka lu l's'chilchilsheméchstis.

Eu silimígums Kolinzäten ezagëil tapéulégute (*leaven*) kuentem t'smetm, u nmétlentem lkolchél's (*three sacs*) t'szgoáko, m-shéi esià pént lu szgoáko.

LVI. LU SGUKÓLEM.

Mat. XX, 1.

Lu silimígums Kolinzáten ezagéil, tilimígums zitgu i-kuckust ózkae tel zitgus chehomist t'sgukólem. Isnkólkaten: uiskamkamilsh lu křgakaltúmshten nko ululim. Inkosgalgált, u kúlstem lu ehk-
nkólemis. Potu ganut lu silicheh lu sp'pakani elózkae, azgam
Isntomisten (*place of trading, forum*) u nichem tenemás tpičut, zúis:
Gúiskólui, nem guizsh'emem potu shéi lu aksgukaka. U gú.
Potu ntogkěin elózkae u agéilem. Lu niakokěin nichem negu
t kuitlt tpičut, zúti: Gol stem ié leé tpičut tastem eskéstep les-
mílko sgalgált? Gúui negu kólui. U lu chi'chehiitás [chiitakém]
galitus lu sguchitims (*steward*). zúis: Galitent lu kaesgukólem, u
gákant lu tel ezéut u chezshiit. Lu niakokěin u kolem shéi lu
gakais esshiit, guizsht t'uko. Lu esshiitemi u kolem, negu t'uko u
gákantem. Lu komis lu ululim, u tasniúals ié shiitemskóli, chili-
koiš lu ilimígum, zúis: Ez's'chěni? ié kolem inko sellicheh, u
guizshtgu tuko ululim, u kaempilé tel skučkust kuent chelúg kae-
kolem, u negu ezagéil tkaempile lu sgákakas: tasgést lu shéi. U
zúntem; Sellágt, chinté tas chšchstemléms: tamá tle' kaenis'ch-
kamkamélisementem u inkó piksgákam inkó sgalgált, u kuzúti
shéi. Kuent lu asté u gúish. Tam a koie iskalén? ne chinté
lshéi m-chinagéilem. A gol isgést kunté koaks'chšchstem? Nem
lshéi m-ezagéil, lu esshiit shéi lu kaelezúti, lu ezéut shéi lu kael-
shiitemi. Goeit lu iszgalit, u lúet lu iszukoèn.

LVII. LU ČHOPEN STITICHMISH.

Lu silimígums Kolinzáten ezagéil t'open stitichmish u kuilzě-
kushin igal esngumútie (*glass oil lamps*) u tehgúimis lu siz esngo-
nogučnsi skaltemúgu u smečm. U chzilzil lu i-kokoèn, u chzilzil lu
pagpágt. Lu pagpágt stitichmish eskuiskoózt, lu i-kokoèn tas-
kuiskoózt. U lu esngonogučnsi eskaspmi u zgá; u lu stitichmish

chsetit
esiaáp
mish
Kae g
Zánte
kaeku
kuisto
zěls n
Siz ié
kněps
tėgu k

Chi
stakal
tesel,
snkóle
telzi g
esel.
Lu ka
lu gu
ten, k
zánte
lszizi
lšpič
koeps
ulub
shéi k
Zánte
chme
ten,]
lu tel
kólen

ehsetitsh, u etitsh. Pötu tgoëus skukuëz epsuëe, u zäti: Potu esiaáp lu esngonognéusi, tozkaëni, u t'ehgáimenti. Lu ië stitich-mish telilsh, kólentem lu sazëkushin; u zántem lu i-kkoëu: Kae guizshilt lu tel skoöztemp, es'épsi lu kaesnzëkushin. Zántem t pagpágt: Gáim tomistui t'skoózt, géi kaempilé kaekuituin t'skoózt, u negu empile géi pkultuin. Lu kuistomíst t'skoózt, lu esngonoguëus kolelätsh, npils, u lu tesngazëls nkuhpilshementem, kolintlákp, kolinzenmápstem lu zitgu. Siz ië i-kkoëu eziáp u uë: Kolinzáten, Kolinzáten, kaekolinchegkuépsihilt. U zántem: Tasmilülemen. Kues'chitemist tasmistégu lu teechináskat teechinuüg m-kutlil.

LVIII. LU ULULIM.

Mat. XXV, 14.

Chináks eslkokomì (*going far*) galitis lu sgukólems u guize'ts lu stakalszát. Lu lehináks guizshits tzil ululim, u chináks guizshits tesel, u chináks guizshits tuko ululim; lu niehtem lu zuáts, lu snkólemis, u züis: Tomistui ië lis'ehò. Eë guizshitem tzil, tomíst, telzi chtlegápemis ehzil. U hië lu esel tomístemis, chtlegupemis esel. U hië i-ehnkò ululim nzikalégum, u nlakaléguis lu ululim. Lu kasip, u e'eh'zentem lu tilimígums, u galitis, züis: Kokoënekti, lu guizshitemen. U hië guizltem ehzil züis lu ilimígums: Kolinzáten, koguzishtgu ehzil u tel zi chin tlegúp t-zilzil. U tilimígum zántem: Gëst lu aszkol, kuiópiënt kuszakutenéls kulgukólem: Lu tszizíme i-kutóg, u nem lgoëit m-kuiksguehitim; kuksnólgui lu isnpielstis lu anilimígum; aksnkostéem lu isnpielsten; nem konkoepstémeltgu lu isnpielsten. U hië sgukólem lu kueis lu nko ululim ehgáimis u züis lu ilimígum: Esmistómen kuieiakue, gol shíi kuislákan lu anululim koguziltgu: iëd lu anululim, tas béeszin. Zántem tilimígum: Kukóen, ku-gopt, kunnilsëmen, koesmistegu ehmes'ehululimi; gol stem tas úkuntgu lsnululiminten [snskaléuten,] (*bank*;) ku neu kogákaltém lu inululim? Kuéti, ië ululim lu tel nuilsëmen, u guizelti ië lu chopen. Lu suët lu koilkolt eskólem nem tlegáp, u lu nuilsemen taksnkonnemintem, nem ku-

tuin. *Eu suèt i-tenemús eskóli nem elzkamenchinélgustem (cast out of the door.)*

LIX. *EU GOLGOAL* Esoòstri.

Luc, XV.

Eu tkonkonemúl lteie chiaámíis lu Jesu Kli, u lu tesgesgest's-zúti ehilíkontem, zúti. Éié Jesu Kli kuémt lu teié skéligu estémems (associates with,) kolágtemis, kuémt esnkulílinems. U chsgumézíne-mist: Eu suèt skaltemígu lu ephnkokéin golgoál, shéi tee i-nko shéi oósis, shéi goélsts ié gantlòpen elganút, shéi tlutluúsís lu ue i-nko esoóst, m-shéi ehtúichis. Eu ehtúichis, ntKolkéitemis, u nkul-gánnis, shéi galítis lu selagalágtis, zúis: Konkulémtementi, néli eluichen lu ingolgoál esoosti. Lshéi negu ezageil l-Kolinzú-ten lsnlziítis. Shéi nem míl goéit lu kslémti lu Anges l's'chehe-máskat, ne chináks lu konkonemúl lteie m-tiguspupusénch, u tam lshéi m-ezagalskutánt lu kslémt lu gol chgantlòpen eléghanút lu taskuítéie.

LX. *EU PSAIE* Títúit.

Luc, XV, 11.

Chináks skaltemígu epskusígult chesél titúit. Eu st'téuti zúis lu leóus: Gu koguizélt lu iksté, chináigot lanuí chinemút. U pgom-ltés lu skuséés. Kómis ié sguizshshsz tel leóus, u chsústemis (drank on it, spent it drinking,) kuémt uiáigunem u i-tshené u zspenáís. Eu zspenáís lu tee stems, tehizentem lu tehskamélten, u iapzin. U gúi u kaim lchináks ksguamskágae (hired out to go and feed) lupel-káks. Pupusénch u ntels: Komí koíé chikaepsúlen ié npelpel-káks síihís; u tu tee t'suèt koeseémsts. Pupusénch u ehtigus-puús u ntels: Ia! lu inleéu sgukólems goéit lu snkolpólegu lu ksíihís; u lu koíé ié leé chines'chskamélten. Hoi, chinéltéshilsh, nem eléhgúimen lu inleéu nem zun: iò! cheséchstemenzin, tam potushéi chisshéi lu koksáum koaskuséc, u pen kokuént koakleh-

emtép, kokolchemtépe mentgu. U lu teshilsh ehgáimis lu leéus. Potiskót u tuichentem tleéus, nigupelsemis, u tchuámistemis, u nchelshúsis tamzáis (*embraced and kissed him*), u zúti lu skusées: Leéu, chés'chstemenzin, tam potu chinshéi lu koakskolskuséem. Uééis lu sgukólem lu t-leéu: Mi kuéuti lu mil sgesáiks gaznúnten, m-gaznúntenti, nlgupentékui; nlgupéchsenti tehnpkéinchst, u kaeshintép tkakaeshin: pólskui lu mil kozt chikulkulé, m-pkolsinzut, néfi ié iskusée ue oóst, u kaehuichentem, tlii, u elguilguilt. Hoi, kolsinzut, u lu kezchs lankólkaten eskoli. Éu elchchiit lzitgus, u sèune tes'chgoákonchi, lu tesnpúgulze, eskoimmenzáti, u séu's lu sgukólem: Ezs'chèni lu kaeleèu? U zántem: Elzhizis lu asinze, u nakuáukan lu anléu, t'szlemts (*crazy with joy*). U tasntéls ksnólgu esaimt. Chòzkaémentem tleéus, u koleguegukúistem, totéuntem, u lu skusées zúti: Éu tkoie u ikuiskólsहितem chines áigoti liskólem, shéi ta pistém kozántgu, shéi lu akspelskágae akskólzinem (*to feast your friends*) lu aselagalágt. U líe s'chizélt (*foundling*) zgá zspenáis lu astakelszút, u kupelskágue t'skozt chikulkulé (*calf*) kuemt ekkolzintgu. Pen zántem tleéus: Skusée, tamá pentich lkoie u kusemáti, u esiá lu istée u astée (*all mine is thine*), u lu asinze tlii u elguilguilt, u gol shéi u kaekskolzinem.

LXI. ÉU PÁGPÁGT SÁGCHITÍM.

Mat. XVI, 1.—Luc, XVI, 1.

Chinaks koiólegu eps'chemtép sguchitim u umicpeltém esmel-mélchstemis lu tee stem (*accused to waste his goods*) eschhuúilsta (*neglected*) lu tee stem lu t'szchiites (*his charge, what he was taking care of*). Galitis u zúis: Stem lu isséune lu lanní, stem lu chséunemlzin (*what do I hear about you?*) kochmiépilelt lu aschhite; (*make known to me your judge, your stewardship*;) tasntéls négu telzi kuksguchitim. Puposéneh ié sguchitim: Lehen m-chin agéilem lu ne koózkaéstem? Tasmistén lu chikstelálegui, lu tasmistén lu ikskólem líoiót lgemt teé lstem: zeshemín lu chiks-

kaguéli łu chikngalgalizini. (*I am ashamed of begging.*) Mi-penún nem lehen m-chinagéilem néhi koksnkonnemís. Esiá u galitis u epłguilguilt łu lilimigum; u zúis łu eshiit: Kuinsh łu anguilguilt łu lanilimigum? Zúti: Nkokéin chiluíze łu skozt. Zúti: Shéi kuént łu ankaimin, kúlkaintégu zilchłopen. łu chinaks séuis: Anú kuinsh łu anguilguilt? zúti: Nkokéin chiluíze spkéin. Zúntem: Gu kúlkaint hehénemłopen. łu tilimigum sisiszinem-entem néhi sisiús. Unégu łu kuáukot mil sisiús łu tel gesgest łu lnkólemis, łu lnakoémis. U kuieszúnem kólish taksellágt ié lstoligu, nkonnemint łu konkoint, nem chinshitemis łu chnkólegu stóligu (*in the next world.*)

LXII. LAZAR, U LU KOIÓLEGU.

Luc, XVI, 19.

Chinaks łu koiólegu łu pentich łu tgest i-tkuilgu (*red cloth*) u łu i-tpikálgú, i-tllak, i-tehechép (*soft*) esgaznúntem; agaláskat kolsinzút tgest łu kúšłen. Chinaks Lazar ngalzinémen lehehólzke tkochinélgú (*lying by the door,*) esmilko łu skéltich espóztí, u eskagniélsemis łu s'tuák, łu chulpizes łu snkolpó, łu s'ehmauáks (*wishing for the crumbs, the burnt crusts of the bread, the remnants of food*) łu sgoálks, u ta t'suét esguizshitem. Iu konkoint hói tlił, u kuéntem tepskapkapásel, u úkułtem goeuszútemtem łu Apláam. łu koiólegu négu tlił, u t'sgnelemén u nlákasentem. łu chgpugp-músem u uichis Apláam łu chlót goéusts ié Lazar. Chomistemis, konkonszinemís, zúis: Leéu, konkonnemint, aks'chkulstépilem, zkálsku, Lazar, m-lochistétikúis łu szókomis (*dip his index finger in water*) m-zgúí, m-kołúzełts (*moisten*) łu intiguzeh, néhi chinesnguzguzmélis ié lsolshizten. Zúntem: Skusée, lkokomint łu chńko łu chstóligu tgestshitemt, gest u kuemút, u Lazar tehestshitem: u ietelgóa znílz esnpielsi, u anú kuesnguzguzmélis. Négu ié lkaempilé kaesnłáiten u chanú asnłáiten esgakéus lkotéus (*there is a gap, are far apart,*) tilitlugt łu tel anú kaeks'ehizilít, u tilitlugt łu tel kaempilé łu ks'ehizents. Elzúntem: Leéu-mi aks'chkulsté-

pilem lu isinze t-Lazar; chinepl'u'sinze tehzilzil potu ezagalzuút tkoîé, niáials, niúmlámsh (*malign*) tízt lu spuúsz, kskollgáms géi cheé zgáí chnguzguzmè'sten. Zúntem: Tamá epl Mors, eplmíshzáten, eplzozgogonzáten, shéi lu kaescúnems. Elzúti; Tu, tasséune, shéi kupén suét lu tilil u elguilguilt u eluichis shéi kunéu noninguène, kuemí tiguspupuséneh. Hóí zúntem: Éu ne tasséunemis lu mienzúten, ze ku né négu tenteméi elguilguilt, shéi negu taksnoninguenémis.

LXIII. ÉU SLEÚÉLEMT, U LU SGECHZOGUÉPILE.

Lue, XVIII.

Kolkuélstem u zúntem: Ikuémtem pkaes'cháu', takaeskolshálemstgu. Éu Isniapkéinten, chinaks lu sgechzoguépíle tasngélemis Kolinzúten, ta suét esngélemis. T-chinaks shlélémt sméém chgúimis u zúis: Mi kokolkéigunt lu tel inameszúten (*my enemy*) U tas'chkaelsemis, u kasip. U ntels lu sgechzoguépíle: Ue tasngélemen Kolinzúten, u tas'chkaelsemen lu skéligu, u koesmezinems, gol shéi u tshéi ikskólltem lu i-tog.

LXIV. ÉU PALISÉ U LU SGEKAKANZÚT.

Lue, XVIII, 10.

Kolkuélstis lu t-Jesu Kli lu chinkanaks esgestésemisti, u estemásemiltámshi, kolsgumezinemis: Chesel lu gúi chsncháumen ks'chám: chinaks lu esgesgest'száti, chinaks sgugakanzút. Éu esgesgest'száti eelsuish es'cháu', egukánem: Kolinzúten, lemtemenzim tam íezagéil lu tkúilt skéligu: ta isnaokóemem, taiszuííigune, négu ta íezagéil hé t'sgugakanzút. Pentich luko s'chazéus aseláskat chinespóteem chines'chiskaméltén, esíá u iesnkolisusem lu inguilguilt, negu íesgakam lu sncháumen. Éu chinaks chlkot u eelsuish tasnusushelshúsem lu chnuíst, eszuzauuzút, u zúti: Kolinzúten, konkonnemint íé chinkonkonemúl Itéie. Kuieszánem íé konkoint lu elgúi kolgoélltem lu szkuéis lu teié, u pen íaszagéil

ie kagukégut. Neli lu suet esshitemkéin, esushizincmszut, nem shéi lu kaeftkólegum; pen lu chináks lu es'chitoikan, eskonkontelsemist, nem kutúnstem, shéi lu kaesmiskéligum.

LXV. LU ILMÍGUM ESKOLSINZÜT.

Mat. XXIII.

Négu e'chsemmozinemis lu Palisé: Chináks ilimígum guizshis k'nógonogs lu skusées, u kólzis, küttámsh ksgalitemis lu selágalágtis u lu t'sgálttumsh támsis tasutéls ks'chgúimis. Tzi ekültámsh, zúti: Tle chinniskolsinzüt: tle esuis'chitsil lu ksíilis, u zeagaluis; kuémt kómis lu sgukültámsh, shéi kuitlt komentém, shéi kuitlt nspélisentem. Lu séunemis lu tilimígum aimt, kúlsts lu sgotapenuégus, zúis: M-komentép lu espelskéligu, m-ulektép lu sniapkéintis. Zúis lu s'chaitéps (*his servants*;) Tle esuis'chitsil (*laid on the table*) lu kaksáilen; u pen hié tam potu shéi lu ksíilis: gúui, m-tlutluúsentep esia lu akszuich, m-zgalitentgu ksáilen. Gúu u zgalitis esia lu gest, u lu téie zgalitis, u lu zitgu potu kuez. Nólgu lu ilimígum, u nichem t'chináks ehkonkonize ehlikaze, i-ehpúlze, ta i-sgáku (*with a dress poor, torn, greasy, not clean,*) zúis: Sellágt ez's'cheni u kuznólgu ezagéil lu angaznámten? U choóp. U zúis lu sgunilems (*waiters*;) Lehlehéhsenti, lehlehishintép, (*tie his hands and feet,*) m-nólgustep lsulchminten: goeit lu iszgalit, u chlúet lu iszkoén.

LXVI. KAERKS'CHSGUZSHITUÉGUM LU KAEGUILGÜILT.

Mat. XVIII, 23.

Chináks ilimígum galitis esia lu sgukólems ks'chmiépilems. Chináks tel sgukólems ehsgúiltem (*reported to him*) u mipenúis open openchotakan ululim lu guilguilts. Lu mipenúntem ta kaepnikolisústen lu lguilguilts, u chzoguepiléntem kstomistem, ksgnizshementem zniz, lu nógonogs, lu skusigults, esia lu tee stem kstomistem klnkolisústis lu lguilguilts. U koikoishenem

(*went on his knees*) ié konkoint, u zúti: Niáulsish, kotnemtêsent, nem esiá m-nkolisúsen lu inguilguilt. U nkonmemintem, u chsguizltem, chsgoélemltem lu guilguilts. Lu eskolgoélltem lu guilguilt ózkae u tehizis chináks snkulagaluisz, snkulcolems nko ululim lu guilguilts lznilz, u kulpeeziis, u tkoléguis, tkomstés (*caught by the throat, threw him on the ground,*) u záis: Konéilt (*pay me*) lu anguilguilt. Zúntem teskulpeeziinem: Niáulsish, nem neéisen lu inguilguilt. U támists, u nelontém lsnlchemintem, potu uisneéisem m-ózkae. Uichentem lu t'snkusgukólems, pupusénch, u kuisnemépentem lu chilimígum. Zgalitentem, u zúntem: Psáie, ta knepspuús: t-koie esiá u kolgoéllzin lu anguilguilt lkóie, nêli kokonkonszinémentgu. U gol stem tasnkonnemintgu lu asnkulkólem? U aint guizshemis lu lsgulechim u tkontém lsnlchemintem tukacózkae m-shitlpúsis (*pay all*) lu guilguilts. Nem teé m-ageistems lu t-Kolinzáten, ne taur tel aspuús, taspuégustgu, u kolgoélltgu lu guilguilts lu asnkusigu.

LXVII. SAMALITAN.

Luc, X, 25.

Chináks sgukolkuélt (*lawyer*) téshilsh u séuis lu Jesu Kli: Lehen m-chinagéilem m-chinkolehitsh l-Kolinzáten lsulziitis? Zúti: Stem lu eskéi l-Kolinzáten lkaimintis? Stem lu esazgastgu lkaimintem? Zúti: Eskolkéi akaesgaménchem an-Kolinzáten tesmilko taspuús, tesmilko tasngapúus, tesiá tankulpagamintem; m-esgamenchstgu lu asnkuskéligu, m-nagulelshstgu tanní. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi: i-kuntógzin: lu ne lshéi m-kuagéilem, m-kugú chan-Kolinzáten. U nêli ntels ks'chgoz'zúnem (to surpass him) séuis lu Jesu Kli: Stem lu eszústgu lu is'chságam lu isnkuskéligu? U méieltem t-Jesu Kli, zúntem: Chináks skaltemigu tel Jerusalem zuélkup ch-Jericho, u z'hentés, zehenúis (*fill in*) lu nakoe-men, u chz'séliguntem (*stripped*) luluuntém, u chageilnéu til, u chuéushilshementem. Shiústementem tkoáialks, uichentem esnich (*all out*) u chgozntém. Chináks régu Levite cheé u shiústem,

u chgozuté. Pen chináks Samalitan esguiluisi ehiitemís, tuchís, u snkonnemiís, chguístemís (*went to him*) u chizís lu epslgutgúp (*had wounds*) nelchúts lu shuluás (*bandaged his wounds,*) u pótllts nsi-guúts lu t'skobót u tukuillku, u tkuéís, u chtkuéusís (*put him on horseback*) lu lnehemtéustís, úkuís lu chsnzizilisten (*hotel*) u gest u chitentém. U guízskementem lu sguchítim tesel ulúim [tehgapiléís] lu epslgúp, (*paid in advance for the care of the wounded man*) u zúís: Gest m-chitentégu, ne chineúzkolchítsh nem gest m-gákanzín lu asuigot'szút. Suúť ié tel chechéés u shúástemis ié espólstem lu ksául'tem shéi lu eps'chiságam? Zúti lu sgukolkuelť: I-chmish lu nkonnemenzátis. Zúís t-Jesu Kli: Gúish, agéilish tznílz.

LXVIII. GOETILSTEM LU SNKOLPÓ.

John, V, 2.

Q. Koméieť lehen u ageists t-Jesu Kli lu snkolpó, u goetilstshsts lu snkolpólegu.

A. Tehgoegoéit u chshintées lu Jesu Kli, u shallútem tsmóko, u lzi u fákshilsh. Lu chugpugpmúsem u goeit lu szuiehís lu skéligu, zúís lu Pilip: Nkonnemin ié skéligu shéi s'chaláskat u kos'chliímís, u ta apsilén, u lu kúitł u tel lkot u zgúí. Lehen m kaegéilem m-kaetéanzishtëm? (*we shall buy food for them*) Shéi egukúnem chmish eskoénełtem lu spuúsz, u pen estmistés ku néu lehen m agéilem. Zúntem t-Pilip: Shéi ku esel nkokém ululim lu klténzinten, shéi negu takspót hē lsgoeit skéligu. U zúti lu Antelé: Chináks titúit ié leé epstechel (*has traveling provisions*) tuzilehstólegu t'snkolpólegu i-nols (*barley*) u esél suéul: u kuemť shéi a nem pót? (*will that be enough*) taks'chichet lu shéi. U zúntem: Zúnti lsupúlegu m-lákaka: u upálegu. U lákaka, u chsin-zát tziłehłópenchstakan, tassiéntem lu pélpilkui, u lu sziziméłť. Kuéís lu snkolpó t-Jesu Kli lu lehelsh, u cheháupiléís u guízłtem lu sgumimúms, u zúntem: Milshui, milłti lu askusigult. U negu lzi u ageists lu suéul. Esia u iten u mkéinch. U lu uizín (*after*

they had done eating) lu skeligu, zàis : Iamstéku lu s'ehmauáks, lu steltélpáks, lu spkóko (*what is left, the broken pieces of bread, the crumbs*.) nes'ehéskui (*gather them in*) gei oóst. U iamstém lu sehmauáks, u kuzkuéztém open elesél es'ehkazize [*language*] (*baskets*) lu tel s'ehmauáks. Éu nichis ié s'keligu lu skolis Jesu Kli, p'spmántém, u sumuégú : Ié leé lu kaes'ehlutluástém lu ropiéut kszkolehízi, lu ksgutméiém ié lskéligu. Mipenáis u kshhemim kskóllilimágu, u telóko lu Jesu Kli chesmóko i-chináks.

LXIX. JESU KLI ESCHILGUSTÉTIKUL.

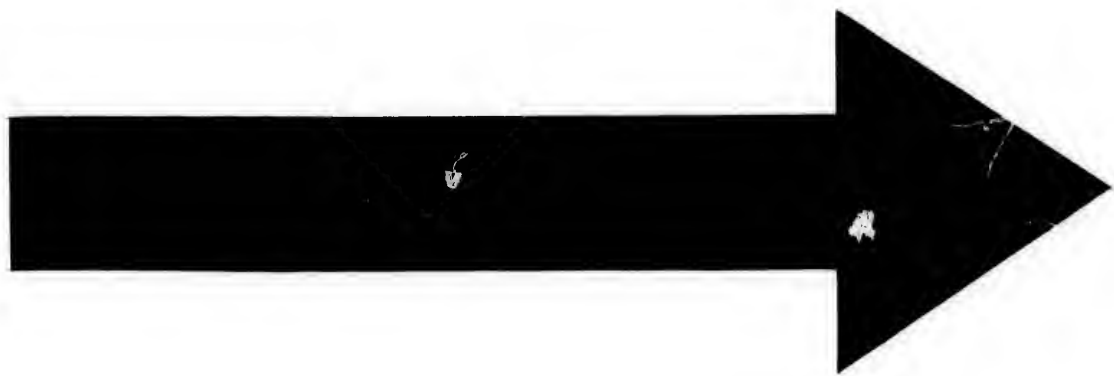
John, VI, 17.

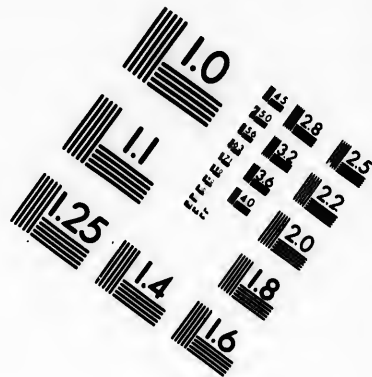
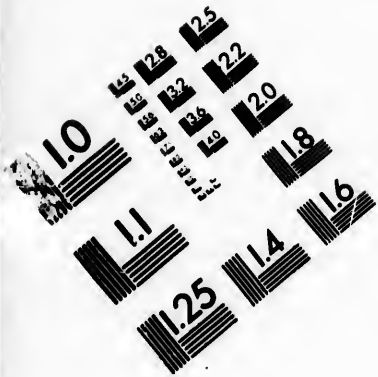
Éu ls'chelúg gúi lu sgumimim chsgaziis lu s'chilptlemetiku u tasnshéistém lu t-Jesu Kli. Chitnéukuntem : lu esioioszúti esúzelem (*pulling*), u tuichis lu Jesu Kli eszechilgustétiku lu ls'chilptlemétiku ; u t-Jesu Kli chguistemis lu thée (*they saw Jesus walking on the waters of the sea ; he walked up to the boat*.) chüitemiis u ngéel ntels t'skuskus'chaské [*spokani, toktokoniálegu*] (*ghost*), u zántém : Koielé, ta koksugelémentgu. Úe ntels ks'chilknénkum u ksnlákshilshem (*to take him up from above the water, and take him on board*) thées, u i-kuemt mipenáis lu lsgazin eszkaznétiku (*the boat was resting ashore.*)

LXX. ÉU SNKOLPÓLEGU LU NGUILGUILTEN.

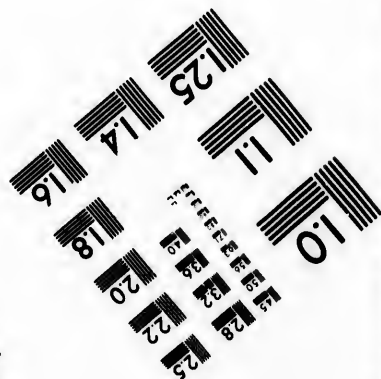
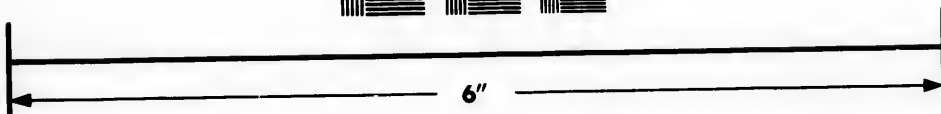
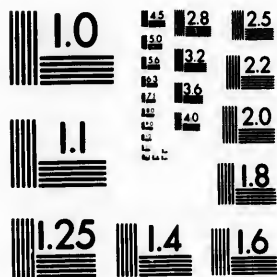
John, VI, 24.

Éu mipenáis t'skeligu choúsemis lu Jesu Kli (*they had lost sight of him*), u lesmilko lstólígu thutluásentém ; u uehehnáis (*found him after all*) u kuemt zántém : Koié konguilgúiltén lu snkolpólegu. Éu leléúmp ílis lu i-tish lu semmiis tel Kolinzáten (*fed to them by God*), lu i-tish lu i-pik ezagéil t'skéilégu, u kuemt komip. Ié lu snkolpó lu semminemp (*fed to you*) lu t-Kolinzáten. U lu tshéi u ílen ié t'snkolpólegu tapistém m-kestlil. Koié lu konguilgúiltén lu snkolpólegu (*I am the bread life-giving*) lu zgáil tel Kolinzáten.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25
28
32
36

18
20
22
25
28
32
36

Lu shéi lu né ilen ié tel isnkolpò, nem tshiéus kaesguilguilt. Lu snkolpó lu kuiksguizltem shéi lu iskéltich, lu nguilgalitis lu skeligu. Lu Suip i-nchesenémits (*took in bad part*) lu skolkuélts, i-ntemmanemis (*refused to hear it*) ieiezinemis (*grumbled*), zúti: Lehen m-agéilem hé skaltemigu m-ihlitem lu skéltichs, m-kaeem-hils lu t'skeltichs? U zúntem t-Jesu Kli: Uné, unégu piesuné-gum; lu ne ta kosihlitem lu iskéltich, u ta kosústlitem lu isngul, m-ta kuksguilguilt. Lu ne tshéi m-koihlits lu iskétlich, mkosústlts lu isngul, nem tshiéus m-esguilguilt, u nem t-koie m-téshilshitem (*he will be raised up*) lu tel tentomnéi ne lezént sgalgált. Néhi lu iskéltich unégu síiten, u lu isngúl unégu szsúst. Lu suét u koihlits lu iskéltich, kosústlts lu isngúl, koesntkuélzems (*remains inside of me*) u koie nem esntkuélzemsten (*I will remain inside of him*.) [Nem lkoie m-lzii, u koie lznilz m-chinlzi: nem péntich lznilz m-chin-lshéi, u lu znilz pentich lkoie m-kochlsheemis, mko choléleémis] Ezagéil u tingulguilten lu inlecu u kozkúlts u tinlecu u chnesguilguilt, u gol shéi lu tshéi m-koihlts, m-tkoie m-guilguilt.

LXXI. LU SMEEM TEL CANANEA.

Mat. XV, 21.

Chinaks smeem tel Cananea, lu tel szkáms lu s'chilptlemétiku (*from the interior, far from the sea*) u ezúcems lu Jesu Kli, eszúnems: Konkonnemint Kolinzáten skusées Tapit: lu istomecheélt esguzguzméchstem lu t'sgoclemen. Tasshuélenomentem, tassch-kaélsénementem (*did not say a word to her, did not mind to hear her*.) U zúntem lu Jesu Kli t'sgumimims: Meemint ié smeem kaesmezinemhils (*she vexes us crying*.) U zúti lu Jesu Kli: Tam kozkúlstem i-chimish gol lu skusigults Israel esooósti. U zgúí lu smeem lskolchemélsz chkoikoishénemis (*knelt before him*) zúis: Kochinshit, koolkshit. Zúis lu smeem: Tasió lu kskuéltem lu sílts lu skusigults u ksguizltem lu nkokosmé. U zúti lu smeem: Néhi ue lu stitichime lu schmaunks lu chéltichis estutuák lu tel

snehilientis, shéi es'zeszinemsts, es'chemzinemsts (*pick up the refused food.*) U zântem t-Jesu Kli: Smeem, kutunt lu asnoninguéne; kuksagilem taskupág. U i-kolkuelt lu Jesu Kli, u elpág lu stomcheelts.

LXXXII. LU SGOELEMEN ESNTKAU.

Luc, XI, 14.

Chináks skaltemigu esnoiguélem lu t'sgoelemen u t'sgoelemen kolentem esntkaum; teshilshtem l-Jesu Kli; u t-Jesu Kli ózkaests lu sgoelemen, u siz tiguskolkuelten. Kamkamilsh lu Palisé lu es'chlziimis; zúti: Ozkaeis ié sgoelemen néli lu tilimigums ié sgoelemen guiztem, lu ktniopiuten. U tkuitl zúis: Gu mi kaekakoshiilt (*show us something*) lu tel Kolinzúten. Pen Jesu Kli u uichtem lu szkulpágs zúis: Esiá lu ililimígum esgokous-zúti lzniilz, shéi lu s'ehhóinten (*if they are divided among themselves, that is their end.*) Lu zitgu lu estelpéus u eschémlene, sunlilt. Lu sgoelemen négu estiákoti lzniilz, negu es'ehhóitis. Shéi lu t-Koié ozkaesten lu sgoelemen, u t'sgoelemen koguizlts lu iktniopiuten, u lu taskusigult lehen u agéists u ózkaeists? Nem shéi lu aké-guchzoguépilé. Pen lu ne tzókomis Kolinzúten u ózkaesten lu sgoelemen, kuemt chizilems siz t-Kolinzúten. Lu suét lu skaltemigu lu ioiét ephigazélsten (*armed*) es'chitestés lu chmchinélgus (*his yard*), u esiá lu tee stem u kamkéint. Shéi ku tchináks lu mił ioiét chizentem, u chgútpmintem, u kómetem lu ngazélzes, kuemt guizshemelttem lu nchemélguutem (*gives away his ransacked goods.*) Lu t'suét takoesngaztústs, shéi koesóutúsemsts (*he that does not side with me, sides against me*) lu t'suét ta koesiamshits, shéi koespgomshits. Lu chechét sgoelemen lu ózkae tel chináks lu i-tgamlégu shéi guist estitlúsi tksnemélistis, u taslegués'chit (*finds no rest*) u zúti: Nem chikaélgúí lu tel shéi u koesozkaestem. Lu eltchizis lu tel shéi u ózkae, shéi i-ngúkulze (*clean room*), u elgúí, etkolsgazút t-sispel tel znilz u mił téie, u elgúí, u elnka-kélze (*sit themselves again inside*) lu lzitgus: kuemt tel zi m-éches'tahitem ié skéligu lu tel esshilt.

LXXIII. LU SMEEM LU ESPOKUNEEI.

John, IV, 42.

Lu Jesu Kli i-kuékust guí chsneháumen, u chgúimentem lu tgoeit, u mimishitem. U ezúkuitem chináks smeem potuspukunéi, u lnihéusems ié skéligu u téshilshtem, u zúntem lu Jesu Kli: Kolinzúten, potuspukunéis ié smeem, uichtem epsnkuúkolút t'skaltemigu (*nunc adulterium commisit haec mulier, visa est habere concubentem virum;*) kaeszúhils t-Mois kaeksteluuútem t'sshésh lu ezageil lu skéligu: u kuezint lshéi nem? Eskoénems lu Jesu Kli, ksminepúútom; [lu ks'chkoénemis u ksnemiépems.] Echsuish lu Jesu Kli, u chitoikanem, u kaiúlegum lgalélpe lu tzókomis. U es-suséuzinems lu shtemenzút (*raising himself up asked them,*) u zúuntem: Gu, lu suet tel empilé taskuíttéie shéi m-shiit m-teentés lu t'sshensh, m-chéizeis. U eléhtóikanem, u agatchim elékaintés lu galúleguten. Lu séunemis lu shéi egukúnem, kuemt eplóozkae chinanáksemis; zeésh, eskonkonús. (*holding their faces in their hands,*) esgóimist; lu tel pogpogót u estagolús. U ntels ksazpnúneme, u znílz u azip (*they wished to make him fall in the trap, they fell in the trap.*) U elshitemenzút lu Jesu Kli, elshitemkéin u uichis i-chmish chelesél (*only two left,*) u zúis lu smeem: Chen lu anmipenzúten? A tee t'suét u chzoguépilents? U zúti: Ta t'suét, in-Kolinzúten. U zúis lu t-Jesu Kli: Negu tkoie taks'chzoguepilénzin: Guísh ta négu akaekúnem tchestin.

Kuémt zúis lu eltelskéligu: Koié lu kospeégus lu t'stóligu: lu tshéi koes'chshisté tam i-tchim esguisti, u pen nem tespeegu lu znguulgulten. Koié lu chinunégu, chin shushué, koié lu chinnguulgulten.

I
T's
gur
zút
ms
kae
Jes
che
me.
Zú
tli
lu
zú
inf
tk
ch
Ze
lu
Zi
te
sh
K

sk
Z

LXXIV. ESSHÏT TEL APLAAM LU JESU KLI.

John, VIII, 46.

Inko sgalgált t-Jesu Kli, eskolkuéltis tu snkuéligus zúis: T'suét ié tel empilé m-konmiépełts u chinepskuítéie? Kuiezunégum, u gol stem ta koeznoninguénemstgu? Łu suét tu tel Kolin-zúten tshéi u koesséunemłts tu iskolkuéłt. Pen tu ta koesséunemstgu tam tel Kolinzúten u kuzgúi. U zúntem tu t'Suip: Tamà kaesunégui kueszustem kusgoélemen, kuepsgoélemen. Zúti tu Jesu Kli: Ta iepsgoélemen, esheestén tu inleéu, u tanui koesguém-chstemstgu, koesguémzinemstgu, koes'choinzútemstgu (*you insult me.*) Łu tshéi u koes'chiteltés tu iskolkuéłt taspistém m-kstlil. Zúti tu Suip: Hói ku mipenúzin kuepsgoélemen. Łu Aplaám tlil, u tu kaeleleu tlil u anui kukłsuet? A anui tu mił kukutiszút tu tel kaepogpogót? Zúti tu Jesu Kli: Shéi tu koié u chisilinguszút, kushéi i-tenemús. Łu suét tu eszústgu an-Kolinzúten, shéi tu inleéu, u tznilz u kokólıłts tu iksilimigum. Tanui tasmistégu; u tkoie pen esmistén. Ze ku chinzúti tassúgusten, ku neu chin kólist chinezageil tanui chinióikoe. U pen esmistén, u esséunemsten. Ze ku tanleéu t-Aplaam, ze ku néu lemt u koksuičhis tu isgalgált, tu inchkólilten; uichis kuemt, u negu lemt. Zúntem tu t-Suip: Ziúzi kusilełtopen smgóp, u uichentgu tu kaeléu Aplaam. Zúntem t-Jesu Kli: Unegu kuiesunégum tu ziúzi kolil tu leump shéi tle tu koié. Kuemt tkómem t'sshensh ksteluisems; u Jesu Kli uékuist, u ózkae tel snchaumen.

LXXV. ŁU ES'CHINEMKÉIN U KÓLIL.

John, IX.

Q. Komimishit tu eschinemkéin u kólil (*blind-born.*)

A. Jesu Kli esguist u uichis chináks tle es'chinemkéin u kólil.

T'sgumimiłms séuntem: Mienzúten, t'suét u chchesépilentem ié skaltemigu? A ié tznilz, a tpogpogpóts u es'chnomkéin u kolil? Zúti tu Jesu Kli: tam tpogpogóts u chtlepilentem, u tam

tznilz u chtleepilenzút (*neither his parents are the cause of his misfortune, nor himself*), u pen kslakomkém lu Kolinzúten lu siopieúts. U ptagoulegu imalt, mllòkoko, teñil lu malt, u chmtlemitlsls (*spread it over both eyes*) lu tmalt, u zúis iè es'chnemkèin: Gúish zéusish (*wash thy face*) lsnzozáulshnten Siloe. Gúí, zéusem, u ełgúí, tle uchskéligu. Zúti iè skéligu estpieúnt: Ez's'chéni? A tam shéi lu lsnsgamáks u tnamtáks (*by the road was waiting*) u esngalizim? Knitlt zúti, shéi; kuitlt zúti, tam shéi, pen ezagalús tkłznilz, pen tam znilz. U pen znilz eszúti: Koié. U séuntem: U lchen u ezagéil kutigusntlutlústen? (*you got your sight.*) Zúti: Lizi skaltemigu esaustem Jesu Kli, tshéi u kochmtlemitlsls tmalt, u kozúis zéuish chsnzozáulshnten. U chingúí, chinzéusem, u chintigus'chkutkutlústen. U zúntem: Chén? U zúti: Tauí, goá chechén. U potu ls'chazéus u kolis lu malt u chgalgásemis. Lu t-Palise séuntem: Lchen u kuagéilem u kuuchskéligu? U méieitem esia lshéi u ezagéil. U zúti: Tam tel Kolinzúten kúe u zgúí, néhi taspótests lu s'chazéus. U zúuti lu kuitlt: Lchen u kaezagéi nem kolnúis lu ezagéi tkonkonemúł lteie? U ezgokúeusi, ezshemenéus. U séuntem lu es'chnemkèin: Kuesnen'ntéls iè lskaltemigu? U zúti: Iopieúnt sgutméiem. U lu Suip ta ksoninguéne u es'chnemkèin. U zgalittem lu stemélis, u séuntem: A shéi lu es'chnemkèin lu skusigultemp u kóhıl? lchen u agéilem u tigus'chkutkutlústen? Zúntem tpogpógóts: Gest kaesmistém u shéi lu kaeskuséu u tle es'chnemkèin u kolil; ue ta kszúlemen lshéi u ezagéil u uchskéligu, takaesmistem: séunti, tamà tle tiguspuús. Lshéi u egukúnem ngélemis lu Suip, géi ne ózkaestem tel sneháumen: néhi tle uischkamkamélistem lu shéi, esia siispuúsem (*of one accord*) ne suét m-zúti Jesu Kli kaol-Kolinzúten m-ozkaestem. U ełgalitentem lu es'chinemkèin, u zúntem: Méient lu unegu: kaesmistém u teie ié skaltemigu. Zúti: Lu ne kuitteie iè skaltemigu, tasmikén, u pen esmistén chines'chnomkein u chinełuchskéligu. U tel zúntem: U lchen u agéistems? Zúti: Tamà tle zúłemen u méielemen, u gol stem u koesmezínemstgu? A negu anuí pezntéls pksgumeiméie? (*to be his disciples.*) U chestemiis, u

zúis: Noninguenément tanui: Mois shéi lu kaessèunem: kaes-
 mistém t-Kolinzúten u kolkuèlstem lu Mois; pen hié skaltémigu
 ta kaesmistém lu tel chen u zgúì. Zúti: Ié lu esnuilésem (it is
 queer :) esmistégu u tel zniz u chintigustlutluústen, u tasnistép lu
 tel chen u zgúì. A lu kuákot nem agéilem? Tapistém lu tel
 kólentem lu stoligu u uichtem chináks kólils uchakéligu lu kolil, u
 es'chnemkéin. Shéi lu hié tam tel Kolinzúten, ku neu ta pistém
 kskollis lu shéi. Zúntem: Tamá lu tel téie u kuzkólil, u kúnté
 tanui kaetzogzogólilt? U goéistem. Séunemis t-Jesu Kli, u
 zkamenchinélguntem tel snchaumen, shéi uichis u zúis: A esnonin-
 guenémstgu lu Kolinzúten lu skusées? Zúti: Suét lu shéi lu aks-
 noningueném? Zúis: Lu shéi tle uichentgu, u tshéi u kuéskol-
 kuélstémns iételgoá. Zúis: Unégu esnoninguenémstemen: U
 tkóko, chkoikoishénemis, póteests.

LXXVI. JESU KLI ESZOGZOGÓMS LU SGUMIMÍMS,

Luc, X, 1.

Lu t-Jesu Kli tp'pstés, zokois áuis lu chspelchtópen etchesél lu
 tkúlstem (sent ahead) es'chéseesél kaeshiiteminem [lu kssgushíits]
 lu ch-shéi u klnchizentis, u zúis: Goéit lu ksgoizlégu, u chhúet lu
 ksgukólem, ksgugoizlégu, kutenúlegu lu snkólkaten, u lu kich-
 goizléguten chehilit, u lu spkéin tle kualli. Cháui lu ch-Kolinzú-
 ten kaeszkulstem tksgukólem. Gúiu: shéi tkoie u piestkulstem
 piestkuléusem lu Instiizen: pkaes agéili lu kaelgolgoál lu chneizen.
 Ta pkaeptululim, ta pkaeptkaeshin, ta pkaeptstéhel, ta pksatip
 pksmimim. Lu lchen u pnógu, m-pzúti: kaesgestshitem, hié
 zitgu, gestshzútui. M-ne kutlip lzitgu, m-kúiten m-kusúst lu
 lakinz'zilshten. Gest m-ihentgu lu akssemmin (eat what they feed
 out to you,) néli lu sgukólem takstám kaepsgákai. Paugstégu lu
 es'chzaléisi, meeminti lu sgoétemen. Lu t'suét gest m-tazgánté,
 shéi koié gest kocságais. Lu ne t'suét m-chestemints, shéi koié u
 kocs'chestemiis. Ta pksnthumeluisi.

LXXVII. LU SISIÚS LU SGUCHIT'SKÁGAE.

John, X, 2.

Koié lu kochshiépiles, kochitenzütis tgołgoál. Lu unégu lu gest sguchit'skagae estkontés lu nguilguiltis lu lguigueiúls [estlilshitem, tlil lu gol guigieúls,] (*dies for his animals.*) Lu suét lu sguchit'skagae i-chmish gol esgáka, u tam znilz u eptguigreiúł, tam epsté, tutchems lu nsiizen zgúi, kuemt kułtelkomiis, kułgutpemiis (*runs away from*) hòists lu szchiites (*his charge*) lu szchiteskágae, néli i-páusts lu guigueiúł néli tam guigueiúls, tam stés. Shèi lu kochshiépiles lu tgołgoál [lu tmouton.] Esmistén lu iskusigult, lu ingolgoál, u koelmtistées lu tiskusigult. Zagèik tkoesmistés lu tinleéu, u esmistén lu inleeu, u estkostén, esguizshemsten lu inguilguiltén, lu inpopéulshsten lu gol ingolgoál. Negu chinépl-golgoál t'kuitlt; nem négu znółgusten m-nulústen lu tle lingolgoál; nem négu m-koséunetsts lu iskolkuelt: nem i-nkokòo, nem negu i-chináks lu kłohshiépiles.

LXXVIII. TÉSHILSHEM LU PIEL.

Mat. XVI, 13.

Séuis t-Jesu Kli lu sgumimüms, zúis: U koeskolsuétémsts, koes'cheezinemsts lu t'skeligu? (*whom do they take me for? what do they say of me*) U zúntem: Shèi kuitlt nté ku-John, kuitlt nte ku Elias, ku-Jeremy. U zúis lu t-Jesu Kli, lu skusigults: U tempilé pnte chissuét, koeskolsuétémentgu? Zúis lu t-Piel: Anui ku-Jesu Kli: lu tnguilguiltén Kolinzúten kuskusées. U zúntem t-Jesu Kli: Ma, kulemmeszút, kukutenchstemist, ku-Simon kael-Ionas, néli tas-ásgantgu lu iskeltich lu isngul; u néli tinleéu kolakomstés [łakomshishemis] lanui; u kozgałtgu lu inleéu lu ls'chchemáskat u lzii. Iételgoá koié kuieszúnem anui kukł Piel, kuéstemntgu lu sshensh, u ié lshensh iks'chkaeishshinem lu ikl'ncháumen u esia lu mił ioiót lu sgoélemen lu tel solip taksłkontés koksmáults ié ikl'ncháumen. Nem guizłzin lu kolinchegkuéptis lu kolincheméps lu snchzognepileten lu ls'chchemáskat: lu ne tee-

stem m-lchentegu, iè lstoligu, m-shéi m-ezagéil lu ls'chchemáskat. Eu ne toestèm m-talentégu tanuì iè stoligu, negu m-estal lu ls'chehemáskat. [Eu akszchzoguépilé iè lstoligu, nem kszchzoguépíles Kolinzúten. Eu akszkolkuelte iè lstoligu, negu ezagéil tikszkolkuelte, nem ktkoié. Kuiklnkshelpenzúten, kouksnzuzuéhssem, kuksgukolkuelte, kuiklnmizinzúten: m-kunagalelsemist t-koié: i-kaenkóo.] (*Thy judgment will be the judgment of God, thy words shall be my words like-wise, shall be mine. Thou art my Vicar; do as I do thou art my mouth piece, my ambassador; think thyself to be myself; we are but one thing.*)

LXXIX. TIGULEMŠHIÍZT LU JESU KLI.

Mat. XVII, 1.—Marc, IX,—Luc, IX, 28.

Komis t-Jesu Kli lu Piel, James u John, u nkułguimis chlkot chesmóko, u tigulemúsemstem, tigulemšhiízt lu ls'chkutkutlústis, u i-peégu ezageil t'spakani, u lu gaznúmtis ezageil t'smékot u pakalks, che i-pik, i-chpikalks. U lzi u laako lu Mois u Elias u eskamkamilsh, u es'chskolkuéltém lu kstlils. U zúis lu t-Piel: Io gest ie u ieleé u kacaiéut. Eu ne kuntels, m-kaekólem tztigutehelélgu, nkoélgu akłanuì, nkoélgu kł-Mois, nkoélgu kł-Elias. U psap tasmistéš lchen u egukúncem. Eu czkamkamilsh u laako i-pégu lu s'chitemip, u chitcheineéntem; u tel s'chitemip epłakozin zúntem: Shéi lu ingaménch lu iskuséé, séunementi. Eu lëshinmis, nkakailsh lu lskutlús łumenús, u kutunt ngel. Chgúimis t-Jesu Kli, chnguntém u zúntem: Telilshui, tpiui. U lu chugpugpmúsem ázgam shitlúsem, u ta suét uichis i-chináks Jesu Kli, che echsuish, u zúntem: Ta kuksmimiim m-chineltelskéligu lu tel tenteméi.

LXXX. MARTHA U MALY ZUPSEUS.

Luc, X, 38.

Gúi lu Jesu Kli, chsniapkéintem, u uichtem tehináks smeem esaustem Martha, u galitentem lu chzitgus. Eptzizuups esaustem Maly. Gúi lu Maly u Iszozórhíis Jesu Kli u chfákshilshemis, u esséunemists lu skolkuélts. Martha kuemt eskoimehstemist eskomkoimels kskólzinems Jesu Kli, kolchilshélshis lu Jesu Kli u zúis: A ta koks'chkaélsomentgu kogoélts t-Maly tinz'zuups i-chinchináks u chines kolsinzúti chines agaluisi? Zuntgu koks-olkshitem. Zúntem: Martha, Martha, mił esnkaélsentgu lu ié teé stem. I-chimish i-nko lu kaekskaélsentem, lu kaksntélsentem, lu takaekstámstem. Maly lu sznkoéis lu gest tapistém m-kstlékuitem.

LXXXI. LU ESPOOTILSHI OLIS T'SEULKU.

Luc, XIV, 1.

Nko s'chaz Jesu Kli chnólógumis chináks ilimígumu ksntog-kéini (*to dinner*) u esnenechnúnemis. U chináks estóko lu skolchemelsz u chzalels tespogtilshi lu oliis t'seulku, esnsigugulze lu séulku (*dropsical*.) T sáltumsh lié laiéut: A ku néu paagstén ié ls'chazéus? Tapsnkolkuelten. U zúis: Ze ku pepszútem u nloopúlegu lesnógúlegu, ku néu a taks nkułúleguntgu lu ls'chazéus? U paágstés.

Mipéndis es'chgoznuégu suét kshhitemi kschfákshilshemis ié snchikíntem, u zúis: Lu ne teé m-galíttemt lu lskolsinzut pksíténi, ta kuelshíit m-kułákshilsh, tam lu lptlmáks lu snítentem m-kułákshilsh, (*sit not at the upper-end of the table*;) géi teé suét nem mił kutunt tel anui m-galítumsh m-shéi nem shéi kaepsnchítémúten. Nem lu tshéi u esgalítumsh m-shéi zúnts: Sellagt, tlékush, lzì kslákshilshi lié. M-shéi m-kuzeesh lu lehgoe-goeit né tlekustemt. Né galitentst teskolsinzúti, ne kugúi m-shéi

nem kuezéut m-kułákshilsh, m-lezéut snchíemúten m-kuchłákshilsh. M-shéi łú t-shéi u gallitents m-uichents, m-zúnts: Zgúish, ié lesshiit m-kułákshilsh: m-shéi nem kutúnstomt nem kolismiskéli-guntat.

LXXXII. ZACHEUS.

Luc, XIX, 1.

Łu Jesu Kli esnshiistéusems (*passing in the middle*) łú sniapkéintem Jericho, u chináks esáustem Zacheus esnuchmélsems łú Jesu Kli, u taksłnúis [taksuchéhnúis] łú. ksulchis, néti skúkui-málakoi. Tchkezelshemis (*ran ahead to him*) u chiulsh łú lesshite ksulichems łú ne teé kshíúst. U potu lshéi chtgogomintem (*came straight in front*) u ázgais chnuist łú Jesu Kli, u uichis zúis: Zachéus, goetléchstsh elzuélkupsh néti chinezgúí chanzitgu chiksnogkéini. U i-goetlé u zuélkup gest u ázgasts, tlémtemis, u guiúsis chzitgus. Kuémť iezinmist (*grumbled*) łú skéligu néti łú chkonkonemúť ltéie u nółgu. Koltshilshilshis łú Jesu Kli łú t-Zacheus, (*stood before him*) zúis: Łu tislémť nem tgoéus łú tee istémť (*my things shall be divided in two equal parts*) m-guizłten łú konkoińť: ne łú teé epłńákomen, ne łú teé epłkollen, nem neéisen tel zi mus ksgoztús, tel zi ks'chgoézt łú tel isnáko. Zúńtem t-Jesu Kli: Ietelgoá lsgalgált u chnółgments tnguillguilten. Néti négu ié kael-Aplaam, u chinzgúí iéslłtłúúsem łú soósti, iksguillguiltem: łú esóósti.

LXXXIII. ŁU KLEZÉUT SGALGALT.

Mat. XXIV, 15.—Luc, XI.

Łu esłákshilsh Jesu Kli lesmóko Olívet zúis łú sgumimiłms: Ne uichtep łú lńcháumen: łú la'heesnúlegu (*in the holy place*) łú eskuiłchechéti, shéi łú kłóhmántis: łú kłóhńhóitis: łú sncháumen. (*committing fornications which are the cause of its destruction, of its end,*) m-shéi łú tesmistémť łú kaimin^o kńsugunems. M-lshéi łú

tesaiáéutí ò ò l-Judea m-kschgutpminems ò esmkomòko, u ne ò lchemkanélgú (*on top of the house*) m-epílzii, takaeígúí chzitgus kskuiskuílsízem tel eskeikéí. Nem gut'miszùt (*woe*;) ò kstkuélt, ò kskaeémélt ne lshéí ò lsgalgált. M-poháum ta pkestelòko ò ne isteh, u ò ne lkutunt sgalgált. Ta pistém t'shéí ezagalskutúnt epínguzguzmélsten, ezageil tkoksguzguzmélts ò lshéí lsgalgált, m-ta pistem m-kaezagéil kaesnguzguzmélts. U ò ne ta ksgoizentem (*cut short*) ò zi sgalgált, nem ta kaepílguiltguilt ié skéligu. U pen ò gol isznoén pagpágt skéligu, m-goizentem ò zi sgalgált. M-ne zúntsít: Heé, ié leé ò ksgulgáltúmsh, goà shéé lshéí, ta ksnoninguenémentep. M-epítèshilsh ò t'skamílguiltzúten (*false saviour*) u tkotégugúkúitúmsh (*seducers*;) m-ps'chstémítómsh tkúskust (*shall astound people with wonders*) m-geil néu m-kstakaknúis ò gesgést négu skéligu, ò ne kskkontes. M-ne ue zúnzit, lzitgus u esuékuisti, ta ksnoninguenémentep. Neki zagéil t'suéchemt ztièchh ò tel sntlechtsin u òakomenzút u chsnehlgutin, lshéí m-kaezagéil ò kaetzgúitis ò Jesu Kli. M-ne ié lesmilko lstóligu ne teé lchen m-kaepskeltich t'tentemnèí, m-chshéí m-chiaamintem ò tmelkanùps.

Ne i-chgoézt zi téie sgalgált, m-kolchilùg ò spakani, m-takaep-spaàka [ta kaetokém] (*the moon shall shine no more*) ò spakani ò lskukuéz: m-ztouák ò kukúsem; m-iuiuilsh (*shaking*) ò s'chchemáskat, m-chzkokomist esia ò skalkéligu. Nem tuichentem ò Jesu Kli eszgui es'chtkalshénei ò l's'chitemip, m-òakomenzút kutunt, sisiús. M-zkúlsts ò Anges m-kúitpógumen, m-esntlagzin, m-iamstés ò sznkoéis ò tel muslégu ò tel sznnèutis (*the four places where the wind comes from*) ò stoligu, u tel chmchmágais (*from both opposite sides*) ò s'chchemáskat [ò tel es'chshemenéus ò esnptlptlmúsi ò s'chchemáskat u tel s'chuistems ò s'chchemáskat u chnishút] (*from both opposite ends of the heavens, from the upper part to the lower part of the heavens.*)

Mùlish ò akłchnsugunéten akłchnpagatin (*a cotton tree will make you understand.*) ò ne kaetitiimuilsh ò chszlzlèchsts ne kua-kuaál ò pizchls, mipenúntgu ku tle ksaanòkaulsh, chhitemintgu ò sánka. Lshéí m-ezagéil ne uichentgu esia ò tzúzín, m-mipenúnt-

gu tle chzkolintshelshép (*come to stand at your door*) lu lankolin-chemép. Kuesunégum, ta kszsip lu skèligu m-lshéi m-kaezagéil. Emué ksaámt lu s'chchemáskat, emué ksaámt ié stoligu, pen lu iszkoikuélt takaasaámti.

LXXXIV. LAZAR ELTELSKÉLIGUNTEM.

John, XI.

Chináks lu skuénts Lazar lu tkákazes t-Maly u t-Martha shéi chzaléls. Kultúmsh ié z'zudpsz kszúnems, es'chzalélsi lu asellágt. Zúti lu Jesu Kli: Tas'chzalélsi gol knteliltiis, pen gol kskutúnstem Kolinzúten. U lzii t-aseláskat, tasiúmíst lu tel snlziitis. Kuemt zúis lu sgumímíms? Gu kaes'chgúiem lu isellágt. Zúti Thomá: Tama kukspóstem lu chshéi; u golstem: u kuesnguíelsi? Siz zúis: Lu kaeslágt esítshí, kaesguiskélinem. Zúntem: Ne lu esítsh, mshéi gést. U siz lakomtém: Estlilemi, pen io gest aklanui lu tuislzií: kaeks'chgúiem. Zúti Thomá: Gest kaeskapentém, nem kaksnkutellemintem (*we will stick to him unto death, we will die with him.*) Lu kolchitsh lu Jesu Kli, mipenúis ku tle móskat u lákantem. Goeit lu Suip [ngéigezin] lu chgúimis Maly u Martha lu ksnlemésem gol s'chtellépiles lu tkákazes. Martha lu lëshinmís chehiit lu Jesu Kli, shéi tchgúimis; u lu Maly emút lzitgus. Martha zúis lu Kolinzúten: Kolinzúten, shéi ku anuí kuleé, ku néu ta kstlil lu inlkákaze; ue ezmistèn lu tee stem m-galitentgu tel Kolinzúten, nem guizkts. Zúntem t-Jesu Kli: Nem elgutlilsh lu anlkákaze. Zúti lu Martha: Esmistèn ne chezeut sgalgalt m-elgutlilsh. Zúis t-Jesu Kli: Shéi koié kochshiépiles lu tntehltn (*I am the master of death.*) Lu tshéi u koesnoninguenémists ta pistém m-ktlil. A kononinguenémentgu? Zúti lu Martha: Oné, chinnoninguéne, chintéls kuskusées t-Kolinzúten, kuzgúi ié lstòligu. U guisgalitems lu lzizuúps. Nkukuíizinemis u zúis: Kuesgalitem. U ózkae. Lu stelskéligu ntéls m-chzoótemis lu sgutlils, u chshintées. U lu koltshilshilshis lu Jesu Kli négu egukánem lu tchichsis. Lu uichis t-Jesu Kli, lu smeém lu eszoót, kuemt chtpiéute-

mentem lu t'skèligu, u meels, nigupèls, u zùis: Lchen u ntkolèguntep? Zùntem: Zgúish asázgam. U chauaupús lu Jesu Kli, u zùti lu Suip: Ku unégu gaménchis. Kuitlt zùti: Lu tshéi u kòlis lu ksuchskèligum lu es'chnemkéin u kolil, ku nèu ta kskolnúis ta kstlil? Hói chizis lu sntentemnèiten: esnlgoulegu, u eskolíncheép t'sshensh. Zùti lu Jesu Kli: Tlèkuskui lu sshensh. Lu Martha zùti: Tle naáka, tamá shei smòskat ntkolèguntem, tle chestuilsh. U zùntem t-Jesu Kli: A tamá tle zùnzin nem esiá lu uiluilt lu kutunt nem uíhentgu. U tle kustem lu sshensh. U chazgáskatem lu Jesu Kli; cháum, zùti: Leèu, lèntemenzin lu pentich koesséunemstgu, u kuies'chaum i-chmish klnzgoèltis ié skèligu, ikskoènetem koksoninguènems u tanuí u kozkúlstgu. Lu choóp u ntlagziszút, zùti: Lazar, zngutelshúlegush (*come out rising from the grave.*) I-choóp, u gutelshúlegu lu estlilemi, eslchelchéchst, eslchelchshin, i-tpikalgu u esiligús t-épsten (*kerchief,*) u zùis: Chtalizeènti, m-ptlèchstementep. Chgoegoeit lu lzi tpiéut lu uchis lu szkols Jesu Kli, u noninguenémentem.

LXXXV. ES'CHKONNMÈPILEM LU JESU KLI.

John, XI, 47.

Chsguítlem ié szkols Jesu Kli ch-Palisé, u lu ilimigums koikoáialks u lu Palisé iamszút ks'chkamkamèlisem lu Jesu Kli, u zùti: Lchen m-kaeksagèili kuém? kaespsáchstemhils lu kaeskèligu (*he makes our people wonder:*) lu ne kaelziistem, lu ne ta kaes'chkaélsstem, lu Lomèn nem kaekómhils lu kaeskuèligu, m-kaekómhils lu kaestoligu. U chináks esaustem Caiphas potusilimígums lu koikoáialks, zùti: Ta stem u esmistép. Mił gest lu chináks lu kstlil lu gol skèligu, kuemt ta kskoàngantem esiá lu kaeskusigult lu tkaeshemèn. U tam tznilz u epskolkuelt, pen estméiems gol Jesu Kli kstlilemi gol esia lu skèligu. U tel shéi sgalgalt chzgon-tém (*decided*) kspolstem lu Jesu Kli. Golshei Jesu Kli che taslakomenzút lu lskeligu, pen kúmshilsh, chuèushilsh lu chkùm (*went into a desert,*) u chshintém t'sgumimíms.

LXXXVI. KOTIZEN, PÓNELP.

Mat. XXII, 1—Marc, XI, 1—Luc, XIX, 29.

Che tzilchstá m-pôteem u chesél u kulsts lu tel sgumimiims, zúuntem: Gàish chsiapkein i-tog lu chaskolshízinem, lu lasmeltòg (*right in front of you*) nem ku uichem t'stòt'lze (*jack-ass*) es'chaz-minálko epłkokomuskágae tastgog, chetasnchłkalsheusmstem, m-koezgułtep; ne kaeplezintems, m-shéi m-zúntep: T-Kolinzúten u esiapzinems, tkoie u iesgalitem, ikłnchenatéusten, m-siz guizkems. U gài u tuichits lu smúmshin u lu skokomuskágae esaaz ls'chiságam lkołinchemép lehólzkae lnasláks, u talintés. Lu tchshie-piles zúntem lu potu kstalims: *Pez's'chéni?* U zúuis: Néli t-Kolinzúten esiapzinems [*estéems.*] U zúti: A. U tkéiguttem lu stolzskágae u lu skokomuskágae. U lu ehgoegoeit lu guigúi lkutunt sgalgalt, lu lëshin zenés Jesu Kli ch-Jerusalem chsniapkeinten, chkòmis, chmáuis punelp, koelzen sz'lz'léchst, u tchgúimis. Lu chizis lu Jesu Kli, chkapéusts lu gaznúmtis lkłnchemtéustis, u chtkuéusentem (*put him on horseback.*) Lu shushuél nguápksanten t'sizem; esiá u nptlálks u guepílégushtem lu tshéi m-kashiúst lu Jesu Kli. Kuitlt nichelísem t'sz'lz'léchst, u nkamnáksis lu lshushuél. U chshemnéusentem u tkoót lu skéligu (*the people would walk at both sides.*) U lu t'szizimélts, tesiá lu skéligu u chshistéts nkułgúimis Jesu Kli, eskuests púnelp sz'lz'léchst, kuélzen. U potu ksuélkupi lu tel esmóko esaustem Olivet zehitagoléchst ksnkuénzinems, u aitzínemís gol esiá lu kutunt lu szuichis, u esuéeis: Kaeskutúnstem kaestlézmzinemstem lu sogueps Tapit. Sznkuén lu ilimigum lu szgúi lskuests Kolinzúten: ksnkuném lu Kolinzúten lu ls'chehemáskat. U lu tezgolshitústem, u ezeutépstem túeéis: Lémtemenzin kuskukusées Kolinzúten kaenkonnemiłt: Kaessisizinemstem lu Kolinzúten skusées lu kaechizinzúten. Lshéi u egukúnem néli nichits eltelskéliguis lu Lazar lu tel sntentomnéitis. Lu Palise lu aimenzútis Jesu Kli kamkamilsh, u zúti: Ma, i-tenemús u (*useless are our efforts*)

kaesioioszùti, shée esia ù skeligu eschshinim. U zùis ù Jesu Kli ù t-chinàks: Òu kumienzùten, akslemòmlehém, aksgeenzinem ù askusigult, esnmemezini. U zùntem t-Jesu Kli: Pieszùnem, ù ne choòp fìshèi t'sshensh m-kozuèeis.

LXXXVI. ÒU KLNKOLGOEL'LTIS LU JERUSALEM.

Luc, XIX, 41.

Q. Komimishit lshèi u ezageil t-Jesu Kli tméicis ù klnkolgoel'ltis, klnhóitis ù Jerusalem.

A. Òu chütemiis ù sniapkéinten, Jerusalem, ù t-Jesu Kli u chzkoákómis u zùis: Ze ku ù mipenúntgu iételgoà lsgalgalt ù akluúút, ku anni nèu kùzkoáko. Iételgoà lsgalgalt u chgúimenzin kuiksguizltem ù ksgéstemp. Ku ta; nèfi kuesuékuitem tel as'chkutkutlústen. Nem zkolchitsh ù aksgalgált u tesntelùlegu nem kuítelinzit tesmilko, m-silchemints m-elshít'teséus; nem chièlenzit, nem etchilièlenzit, nem chializenzit. Chselchize nem zánemstemt, m-koìogonzit, nem nspemenùlegu-menzit, u ù askusigult ù lanui esnaiaiéut nem nspemenùlegu-mentem; nem teltelinzit, nem tkolégunzt; m-ta che inko sshensh ne ksntkoéus, taks'chkazéusem, nèfi takomipenúntgu chgúimenzin. [Nem ù annògonog ù askusigult m-chizentem t'skamelten, nem etchnuégú, m-elilists ù skusigults nem koàngaítemt, nem kùmshilshément, u guiútemt ù chlkot ù chstoligu, nem lesmilko m-pgoùélemt kuskéligu; nem tesia m-chémenzsit, m-aimenzit, nem kuktehgogauaitin ù lesiá ù lskéligu.]

Jerusalem, Jerusalem kupelszútis ù tanzogzogonzuten, shéi tle kuinsh chintéls piksiaamim lkoié, ezageil t'skuiskus eskuíamstés ù skusigults ù l's'chuágais, u kotámentgu?

LXXXVII. JESU KLI ESZUZÈUSHINÈMS LU SGUMIMIÈMS.

Luc, XXII, 7.

Eu lispizé lu klèhpólstis lu Jesu Kli (*before he should be killed*) chitshilshementem lu t'sgumimièms u zùntem : Lchen m-kaekolsinzùt? Chesèl u kulstem, John u Piel, zùntem : Guiui t-kolinzùtu Kolzim guiuui lniapkeinten, ne ipksukasèigu m-uichentep chinàks skaltemígu eskuiñmùlemen (*carrying a bucket,*) chshintép, m-zùntep : Chen lu zitgu lu iksniñnten? Nem koèntems kutenèlgu ges eskóli lu zitgu, m-lzi m-kutkolem. Eu chlúg gui epsgazùt topen ełchesèl sgumimièms, chlákakamis lu snchiñnten, u zùntem : Eu t'skasip chinesntels shéi kumi chñeskolsinzùti hié, m-siz m-chintlil. [Polsts lu kaetgolgoal, (*lamb*) kułtuágantem, u chizeuñtem lu skeltichs, kolpeelzèntem, u chiñtkontèm u iñis,] (*they wounded him under the arms through and through, roasted him, served him on the table, and ate him.*)

[John, XIII, 1.] Eu t-Jesu Kli esgamènichists lu skusigults, kutunt sgamènichis; ietelgoa estmistès (*fore-knew*) u galip m-tlil, u kslakomłtèms lu skusigults u kutunt u gamènichis, u teshilsh, ptlentès lu chlkaltechàłks kuèis lu èpsten, u nelcheuszùtemis (*girded himself with it,*) kuèis lu snzéusten, u nsiguis, u chgùimis, koltshilshélshis lu skusigults, u zuzèushis (*washed the feet*) lu sgumimièms. Chgùimis lu Piel, u zùntem : Kolinzùten kuez's'chèni? a tanui u koakaèlzuzèushinem? Zùntem t-Jesu Kli : Tasmistègu lu kskolshtemen, pen nem guì, m-mipenùntgu. Zùti lu Piel : Ta pistèm m-kslziistemem koksuzèushintgu (*I will never permit you to wash my feet.*) Zùntem t-Jesu Kli : Eu ne taszuzèushinzin, tapistèm m-kokolstèmmèntgu [ta pistèm m-kuisellágt, m-koksnkuèmutementgu lu ls'chchemàskat.] Kuemt zùti lu Piel : M-ne lu kaezagèil ta i-chmish lu iszoshin, m-kozeuñtgu, negu lu isplkéin, m-inchelchélsh. Ełzùntem t-Jesu Kli : Eu suét lu i-guku i-chmish lu szozoshiis kszèuñtem, néli tle esmilko chgùikuze. Tesiá u i-pgùku, u tam potu esiá : néli tle ostmistès lu klguzshemenzùtis. Eu

uiszuzéushis łu sgumimilms, u ełnıgupenzútemis (*put on himself again his overcoat*) łu chıłkaltchalks, ełłakshilsh u kolkuéelstem: A ezmistégu łu kólshłemen? Guizshłemen tanzgoéłten (*I gave you an example, a lecture,*) nem pagéilem łu t-kólshłemen. Koés-áustgu koanilimigum koan-Kolinzúten, koanmienzúten; shéi chinshéi. Ku zuzéushłemen, u ko-Kolinzútenemp, komienzútenemp, u pen negu anui negu tel zi pkszozeushinuégui. Łu s'chemtép tasmit kutánt łu tel ilimigums. Shéi ku esmistep tié łu zúłemen, ku néu gest łu kółentép.

LXXXVIII. ŁU SNKAEZIN.

Mat. XXVI, 26;—I Cor. XI, 23.

Łu ełchıłemút (*re-taking his seat*) łu Jesu Kli, u kuném t'snkolpo łu tel suchıłłentem łu lchélshis u chchaupléis (*blessed*) eiméusts, u teltelintes, u miliłts (*distributed it to*) łu skusigults, u zúis: Kuéni m-łłentep, shéi łu iskeltich łu ksguizshłemen. Shéi łu kskólem łu koksnlkokominemp. [Znılz esshıit u nkaezinemis łu skeltichis, u sir nkaezılts łu sgumimilms.] Chsnagéil (*in like manner*) u kuéis łu snsústen łu lsncháumen esnsigu łu tkuılku u chchaupiléis eiméusts, u guizłtem u zúntem: Kuéni sústenti ié eznsigu, shéi łu isngúl, łu sir kłchiamenzutenuégutis łu skeligu l-Kolinzúten [kłihemtuégutis łu skéligu l-Kolinzúten,] (*the reciprocal re-union, reconciliation of man with God*) shéi łu singul łu ikssıgumłten łu skeligu, łu kssıgumłzin kłnkolgoeltis łu teie. U esia u epszsúst.

LXXXVIII. ZOKONTEM ŁU KLGUZSHEMENZÚTEN.

John, XIII, 22.

Kuemt łu Jesu Kli nmeéls, mée u zúti: Pieszúnem chináks tel paiéut m-koguizshemis (*will give me away.*) Azganuégú, u tasmistées suét u es'chtgozinems (*whom his words pointed to.*) Chłakéinemis t-John łu Jesu Kli, kolsúgumshtem t-Piel ksséum suét łu es'chkolkuéelstems: u zúntem t-John łu Jesu Kli: T'suét łu ksguiz-

shements? Zàti lu Jesu Kli : Lu shéi m-guizlten snkolpò iksznkué! (*soaked*) lu Inzòlku. U nkuélis (*dipped*) lu snkolpè, u guizlts lu Judas. I-chnguntés lu spelimenzis, kuemt nolguelzeentem lu t'sgoelemen. U t-Jesu Kli züntem : Lu stem lu kuntels akskòlem goetlè m-kòlentgu. Ta sùet lu tel aiéut u nsugunémis gol stem egnkùistem lu Judas. Lu uisilis ié ozkae Judas : tle skukuez.

XC. SNONINGUENETEN.

John, XIV, 1.

Pupusench lu sgumimüims, u züntem t-Jesu Kli : Ta pkspupu-sench : esnoninguenémstgu lu Kolinzüten, nègu koie m-ko noninguenémentep. Lu lzitgus inleèu ngoélze. Shéi ku ta ezageil, ku néu zünzin, néli chiksgüi l'atkòlshlemen taklnziiten. A tasnoninguenémstep koie linleèu u chin nemtélze, u konemtélzeis t'inleèu? Lu t'suèt u kokutenésemis u kononinguenémis, nem kokonúts lu iszkol, u nem tel zi lu kskolnúis (*can do my work and do more.*)

XCI. LU NCHAUMEN.

John, XVI, 23.

Kuesunegum, he kuesunégum, lu ne kuespszgalitsh lu tel inleèu lu liskuést, nem guizshtems. U ziu kuesgalitshi lu tel iskuést. Galitshui, m-kuéntep, nem i-kunpiéls. Tam i-uinuintgu lu iszkolkuelt lanü, kuies'chsgumezinem. Pen che tam kaezagéili, pen i-láko m-chsméielzin lu inleèu. Ne shéi lu sgalgált m-epgalitshitgu lu tel iskuést u ta ikszúti u nem cháushlemen lu linleèu, néli kugaménchis lu tinleèu néli koangaménch, u kosnoninguenémstep lu tel Kolinzüten u chinzòzkae. Chinzòzkae lu tel inleèu, u chinzgüi ié l'atoligu ; u potu chikaelgüi ié tel stòligu, u chikaelgüi lu chinléu. Züntem lu t'sgumimüims : Shéi siz kuntakozin, siz mipenúnzit esia u osmistègu lu teestem ue ta susèustemt. Shéi lu kaklèhnoninguenéten lu tel Kolinzüten u kuzòzkae.

XCII. EU NGAMENCHÉLISTEN.

John, XIV, 15.

Eu ne koangaménch m-kochitéktégu lu iskolkuélt, nem zun lu inleéu m-guizléms lu Sent Spagágt kłtemmszútenemp (*your comforter,*) m-nem lanuí m-emút tshiéus: Pagpágt kłoneguisten. Ta ksgoéłtemen, tam pks'chtemplauálshi m-goéłtemen; nem ełszchgúimłemen. Chechiehet m-hói lu koksuičem lu t'skélięu, u tanuí kouiehontgu chinezguilęult. Eu t'suét u kogaménchis, nem gaménchis lu tinleéu, nem gaménchen t-koie, m-shéi m-chintakomenzút lznilz. Nem lu inleeu kaechesél m-kaelchguimentem, m-kaechłakakamentem, m-kaechaiéutementem.

XCIII. PIESGUİZELTEM LU ISGEST.

John, XIV, 26.

Eu Sent Spagpágt lu nem zkúlstem lu tinleéu nem esiá m-meicłems lu kłzuútemp. Nem esiá m-nłkokomłulems lu méiesłtemen. Eu isgest u piesguizłtem, tam ezagéil lu t'skélięu esguizshem lu ksgéstem. Ta kuezngél koséunementgu zútemen nem elgoéłtemen u nem elchguimłemen. Eu ne unegu koangaménch, m-shéi ku néu kulémt, néli chguimen lu inleéu. Néti lu inleéu tel Koié u esshiit. Shéi kuiestzúłtem, néli koaksoninguenem.

XCIV. JESU KLI LU SLÓKOLKO.

John, XV, 1.

Koié kosłókolkomp, u pis'chlchłsheméchstén, (*I am your trunk, you my branches,*) lu piskusigult: lu ne s'chlchłsheméchstén es'chzápka lu slókolkos m-epspiikálk. M-ne lu ne tas'chzápka lu lesshite slókolkos, lu ne chkaupéchstém (*if the branch breaks off*) tel slókolko ta kaepspikálk. Eu ne chkaupéchstém i-chmish gest ks'chkamin ksuil. Shéi lu ne ompile peschzápka lu l-Koié lu

liskeltich, nem kutunt gèst lu akskolem. M-ne kugokòm lu tel Koié, m-kui-tenemús kuskeligu. Ne kuchnichpelenzùt lu tel Koié (*if you cut yourself from me*) m-kui-tenemús.

XCV. KAEKSGAMENCHÉLISI.

John, XV, 12.

Shéi lu iskolkuelt, pkgamenchélis ezagéil tesgaménchstemen. Ta suèt ezagéil tksgaménchis zagéil tesguizełts lu spupeulsh lu gol sgamenchéusuz. Kuiseilágt, lu né kolentep lu zútemen kskólemp. Ta kszútemen kuis'chaitép (*my servants.*) Lu t'seemtép tasmistès lu kskólems lu tilimigus. Piesáum pisellágt, néti méiełemen esia lu tee stem u esmistén. Tam kosznkoènemp, u piznkoén, u lu t-Koié nkoèłemen, u téshilshłemen lu kskólemp lu gest. Lu stelskéligu aiméłems, néti kosaàimes. Shéi ku lu kutéie kuskéligu, shéi ku néu esgaménchstemt.

XCVI. GETHSEMANI.

John, XVIII—Mat. XXVI, 36,—Luc, XXII, 39.

Lu t-Jesu Kli estmistes u kspolstem, u tchgúimis tehizis, tchgutpmlis lu kstlils, tastkokomiis. Uélkup esgazútems t'sgumimiis, u niéko lu tnshietiku Cedron, u shalútem chesmòko lu chskuamùlegusncháumis (*to his favorite praying spot.*) Lshéi u epsnkòłkaten, u zúis: Ié plákaka m-pcháum, nem chlkokomíłemen (*I go far from you*) m-chincháum. Chechelés kómis lu ksgazúts lu szkutenéłsz, Piel, James u John, u npipilsh lsnkòłkaten. Potu sláako lu kngel, tasió, ksnigupéłs, ezagéil tehshkanemist (*discouraged*) ta aps'chzehém, esia u chestemiis lu tee stem (*nothing would go to his taste, disliked everything,*) i-páu, chint, kussùs, i-ssésh lu skeltich, chs'shpize (*frowning,*) ntagéłs, u zúis ié chechelés: Lu isngapéus nigupéłs u ntagéłs chageilnéu m-chintlil tismigupéłs. I-pleé, kaes'chitemi (*be on the look-out watching.*) U koltelinzútemis (*snatched himself from them*) lu chechelés u chuéushilshemis ezágals-

lkot tkuéntgu lu sshensh u zkamintgu, lshéi u ezagalslkot u gúi. U lshéi koikoishénem, u chtóikan u tkontès lu skutlusz lu lmalt, łumnússem lu lmalt.

XCVII. JESU KLI ESPUPUSÈNCHI, ESKONKONSZINEMISTI.

Lshéi lu lskułpágs ezagéil t-uichis esia lu stelskeligu lu szkuéis lu iéie, u nishilshem lu skeligu lu lnishtéusz lnechestin, ezageil tehítákakene tnechestin, esia u innaáka tnechestin (*sinking down in the midst of malice, buried all over in sin, rotten,*) u uichis esia es'chnmenchinems Kolinzúten, esia u es'cheszinems, es'cheszinemístems, gnémchstemis, chguasánemis, esnkultiákotems. Esia lu skeligu n niezagéili, ta kaoplgest. U lu Jesu Kli azgam chnuist, uichis lu leéus, nechestemiis lu skeligu, chemis, nehéselsemis, nguasásemis, koeshemiis lu gol nkólemis; kuéis lu tapemin, ntels kstapim, kskolgoélem lu skeligu esia gol stéie.

Łu uichis lu leeus, ntagéls lu Jesu Kli spuúsz, u konkonszimemis zúis: Koié lu kotapentegu, Koié lu kolzint; nkonnemint ié skéligu, tamá estakakanúnems lu t'sgoélemen. Leeu, a kaelgoélem lu gest lu aszkol lu stóligu? Tamá askusigult? Kuemt u kszłitem lu sgoélemen lu szkols, a kaekstlegúpłilt? Geil néu kagumenzút lu sgoélemen ne lu chszłitgu kukskómłtem esia lu askusigult.

XCVIII. ŁU SNSUSTEN—CHSKUILTEMIS LU SNGÚL.

Łu t'sncháumis lu skusées chnguktém lu spuúsz, nkonnenemis (*he mercifully heard him*) lu skuseés, u gol szcháus u zkulstelt tepskapkápúsel l-Jesu Kli esłumenús lstoligu. Chizentem lu t'skulstelts eskuném i-tgal t'snsústen (*glass chalice*.) Łu lsnústen esnes'chélze lu kutunt eseiméus, lu łpłpgomin ululim, lu pítkumen ululim (*nails*), sguegueenchélp, kéigumen, lchminten, lu ululim es-

kalguélis, sptágo, lu guémchsten, (*insults*) lu snaimelsten, s'chiókom, esiá lu i-tag, kolin, esiá lu tee stem lu chélchelt (*provoking vomit.*) U koénkem lu snsústen, u zúis : Shéi lu akszsúst aksguilguiltem lu skeligu, aksnlemésem lu anleéu (*to appease,*) shéi lu akknkolisústen lu l'téie szkneís lu skeligu.

Kussús lu Jesu Kl, u zagéil tnuéup (*backed out*) lu spuúsz. Ézi u esél lu spuúsz : ntels lu nko lu spuúsz : Hoi iksústem, ksguilguilti lu skeligu. Nko spuúsz ntels : Géi chinnguzguzmélis ne susten. Hoi ioioszút lu spuúsz, lechementés, iommstés (*made violence to his heart*) lu spuúsz, u chgutpmiis lu snsústen, nuákanemis (*turned down the top of the chalice*) u sústis che i-noól, nsopenúis, u tasnlázp (*drank it all, there remained not a drop attached inside.*) Éu lechemstés u sústemis ié snsigu, ezageíl tkolchlúg lu spuúsz, u chskuiltemis lu sngúls (*sweated blood.*) Lesmilko lu skeltich u chaupizémis lu sngúls (*he was dropping blood all around ;*) lu gahnúmtis lu chikaltchálsz ezageíl tesnkométiku lu isngúls, i-tlómalks (*his clothes all blood-stained :*) aúp lu snguls lu tel skeltichs ezageíl tnsiétiku aúp moóp lu l'stoligu. Jesu Kli estkolégu zagéil t-tentemnéi, zagéil che ta epsngul. Éu skutlúsz che i-pik, lu s'chkutkutlústis chteltellús, (*his eyes looked dead,*) u neteélzémis lu spuúsz ioiód (*felt his heart inside beating strong.*) Lshéi u tnuéimís (*offered in advance the sacrifice of his blood*) lu snguls chleéus, u zúis : Leéu, tlekusku ié snsústen, pen tam koié ikszntéls pen anuí m-kukaepzntéls.

XCIX. A NEM KOLSTÈMMENTEM LU ISNGUL?

Ntels lu Jesu Kli : Éu t-koié u sigumen lu isngul ; pen stem lu t'skéligu m-kokaetguizl'tems gol ié sigumen isngúl? Nem ta kokesázgasts, nem kokaluétefts lu isngul, m-kochkaluténefts ; nem eznguiélsi lu skeligu chsgoélemen. Ma ue sigumen lu isngul, m-ta koksgaménchis. U zkoáko lu spuúsz lu gol spsáie, ngumclsemíst (*felt sad,*) u nagaléls : ezageíl i-t-tenemús u sigumen lu isngul.

C. T-JESU KLI NKULPUPUSÈNCHEMIS LU SELAGALÀGTS.

Lu ch's'chut lu skeligu uichis lu skois, lu sgumimiims, lu goeit lu gol znilz golzùt, kunguzshemist, komentém, lu kapenzùtis (*his friends to death, martyrs*) lu gest lu skéligu, lu pagpagt lu gol znilz m-goélsts lu nchestin, lu pagpagt smeém, lu szizimélt lu ne gàménhentem tesmilko lu t'spuúsz. Tuichítts lu knguzguzmélstis ié skeligu gol znilz. Tuichis, tmóigais (*foresaw*) goeit lu kaesnichsi (*beheaded*,) kuitlt lu kaes'milchptptkominálkoi leseiméus, lu kuitlt lu kaeskolim (*roasted*,) lu kaesulim m-tlil, kuitlt lu ksnshítusem, ks'chtakèinem t'sshensh m-tlil kaesntkétiku m-tlil, kaesnichùs, kaestelélisi (*saved in two, quartered*) ksamákágeiem lu lguigueiúú (*fed out to beasts*,) knguzguzméchstem t'skamélten m-tlil, kaes'chazéusi (*hung*,) ttapmin m-kstlil, nem esguilguilti m-eslákastem (*buried alive*) kslchemím kseutúsem lu Jesu Kli. Enuéúts lu lpuúsz lu knguzguzmelsi ié selagalàgts, i-ezagéil lshèi m-ksagéilem. Enuéúis lu lpuúsz ezagalsguéit komentém lu skusi-gults.

CI. ESETISHI LU SGUMIMIIMS.

Mat. XXII, 40.

U tésihilsh lu Jesu Kli, u chgúimis lu sgumimiims, u elchizis, u uichis esíá u esetishi, u zúis lu Piel: A shéi títtilugt lu pkáeskéilkalt nko selicheh lu sp'pakani t-koie? Esguusemistui (*keep awake*) es'cháuui, pes'chint géi ne kaolzkukunútemt ehtèie (*lest you be dragged into sin*.) Iopieút lu spagpagt, u i-zégu (*weak*) lu skeltich. U elguist elcháuim nko silicheh, u negu nkosilicheh lu spakani. U potu kspotlem lu lehelés elchgúimis u zúis: Shéi etitshui u méléui (*rest yourselves*.) Tle nloopús lu iknguzguzmélts, hoi potu zkolchitsh lu shéi m-koguizshementem lu lmiúkonkonemúú lteie. Gutelilshui, kaesguí, shéi tle kaechiitemikils lu tikúguzshement-zúten.

CII. LU JESU KLI NTAMZANTEM T-JUDAS.

Mat. XXVI, 14—47.

Güi lu Judas chináks lu tel chopen elchesel sguminiims, kuemt ehgúimis lu ilimígums koikoáialks, zúis: Kuinshtopen ululim m-koguzítép, u t-koié m-guizshemen lu Jesu Kli lantú? Lu uskamkamísh, zúis: Chetopen ululim m-guizlzín. U shiésemis ié chetopen.

[John, 18, 2.] Judas esmiulégusts lu sgamenchólegusneháumis lu Jesu Kli, lu s'hécsnúlogu (*the place where Christ loved to pray, the holy spot*), kuemt komem t'sgupelstuégu eskómstem lu suzékushin, i-tgal (*lamps*) t-olústeu (*torches*) kómentem lu láku, ululim eskalguelis, u spézen spkoitép (*chains, ropes*) eskomsmúlemen, eskomtgazélsten (*arms*), chtkoótemis lu sukkókolkatén, lu skoammúlegusneháumis Jesu Kli. Judas lu golshitenzútis, lu sgushít. [Marc, XIV, 44.] Zúis lu sgulchím: Gest m-ko kaesázgustep: lu shéi lu iksntamzánem, shéi lu akszlieh, m-zánemstep m-lchentép gei m-kaetgupenúntem (*lest we let him escape*.) I-chtgcmenzútemis lu Jesu Kli, u nehelshúsis, u utamzáis (*went straight to him, embraced and kissed his mouth*) zúis: Lémlém, Mienzúten. Lu t-Jesu Kli esmítém lu spuász, tas ménzemis, tás-támíts lu chéshis ks'chinéshis, tasgoléshis, esmistes, shentamzáis u zúis: Judas, sellágt, stem lu aschgúiem ié leé? A t'sntamzán m-koaksguizshem? u elchuéshilshementem.

CIII. KUENTEM LU JESU KLI.

John, XVIII, 3—Mat. XXVI, 36—Luc, XXII, 47.

Lu t-Jesu Kli ue estmistès lshéi m-ézagéil ehguístemis lu sgulchim, u chtéshilshemis, séuis: Suét lu estlutluúsem? Zúntem: Jesu Kli lu tel Nazareth lu kaestlutluúsem. Ełzúis t-Jesu Kli: Koié lu ehinshéi. Lu i-aunzút Jesu Kli, nuéupem, zkakalilsh esia lu sgulchim, che i-tlagtlág u eskaminiéut, tilgumist lu ksiu-mist (*to stir*) i-nkozinemis t-Jesu Kli u kamménstès lu sóltis. U tzi elséuntem: Suét lu astlutluúsem? Ezagéil t-háustem u

ektpip (*as if they had been let free, they got up again,*) u esiá zúti: Jesu Kli łu kaestlutluúsem. Kolkuonguzis t-Jesu Kli: Zúnzin koie chinshéi. Ne łu kokuéntep, ta teé kses'chestep iè iskusigult. [Mat. XXVI, 55.] Agalá u chinesmimiim lnschàumen, u ta pistém łu kotakastègu (*lay your hand on me*) łu tanchèlsh, nehi ziúzi esnlopús łu ikłchnguzguzimelsten (*did not yet come my time to suffer,*) u ietelgoà koas'chgúiem koasagéilem tehinnakoemen. Pen shéi ietelgoà nlopús łu chen m-konagalelsemntgu lshéi m-kougéist-gu. Ma ietelgoà mipenuntgu ta kokstlegúpentgu, ta kokskontègu u pen tkoie tispuds u chinchguzshzút (*I give myself up*) Kuemt chgutpmiis, u komiutitests, tkomstès u lchentées (*took him by hand, threw him, tied him.*)

CIV. MALCHUS.

Mat. XXV I, 51—John, XVIII, 10.

Eu Piel lzi esnazagépests, chazgépilem łu Jesu Kli, lshéi agéistem, chkokoéuchstemstem, gutpnúnt, nzokantés łu nspústis (*sword,*) zúis łu Jesu Kli: Kolziisku iknsnpèusem (*let me strike in their midst.*) I-choóp u spélze łu tnspústen, u chgotènes łu chináks esàustem Malchus. Geentém t-Jesu Kli: I-tlilsh, ełnzàkont łu anspústen. U ełkuéis łu tene, u ełchzpakaltém u ełpaág. Kuemt zúti łu Jesu Kli: A ta ikssústem łu tinleéu koguizłts łu ikssust? Ichen m-ezagéil m-guilguilt łu skeligu, łu ne ta isnguzguzmél's? A kuntels ku pen ta iksgalitshitem łu tel inleéu topen ełeselopench-stakan tepskapkapúsel tikłkolkéigunzúten? Pen koie iszhzógo, chinepsztels chiksnnguzguzmél'si. Chines chzogopilemist gol em-pile, (*of my free will I give myself for you.*) Eu uichis t'sgunimiims u lchentém łu Jesu Kli, u kułtelkomintem, néhi sngalémeni (*cowards.*) Kuentem łu chináks u t-sizem u konnúntem; ptlèchstemis łu sizem, u nptlalks u gutip; néhi chzkuizèntem.

CV. ANNAS.

John, XVIII, 13

Eu Jesu Kli zkontem tesulkupás eszkulégustem, (*was dragged down hill on the ground,*) niéko lu tel nshietiku, nzkueতিকুন্তেম (*dragged in the water,*) esshátemus (*up hill*) elzkustém, gústem ch-Annas. U Ishéi u íamenzut lu ílimigum u koikoaialks lu Suip, T-Piel tel lkot u ezentépists ks'chazgaépílem, lehen m-ozageil lu ks'chzutéehsts (*how they would treat him.*) Kotnechsushép lkolínchemép (*stood at the door.*) Tle nóngu lu John lu lzitgu, néli sellágtis ié sguchitím lkolínchemép, u kolkueltsats lu sguchitim lkolínchemép, u nóngustem lu Piel. Chsuseúpíléntem (*questioned*) lu Jesu Kli u zántom lu t-Annas: Stem lu asméíeltem lu skeligu? Suét lu asshemenuégu? Zúti lu Jesu Kli: Eu koié chinezmiim ísneháumen tesiá koesséunomists: tapistém lessuékum u chines kolkuelts: seunt lu ínsunemenzúten, koesmítés lu íszkolkuelt. Chináks lu tel sgukolems lu Annas lu séunemis lu skolkuelts u tkousúsís (*gave him a slap,*) gutzinemis, zúis: A leé u kuezegukú-nem lu ílimigum koikoaialks? Jesu Kli ta tee snen'ntéls (*did not feel disturbed*) u kolkueúnguzis: Eu ne tee t'téie chinopskolkuelt, m-nemléptgu. U lu gest lu ískolkuelts, u gol stem u kotkousús-entgu?

CVI. CAIPHAS.

Mat. XXVI, 57.—Marc, XIV, 53.—Luc, XXII, 34.

John, XVIII, 24.

U tel zi guizshonontem lu ch-Caiphas ezlich u gústem ch-Cai-phas. Nkulgúimís esíá lu ílimígums néti ks'chkamkamélisems, u ks'chzoguépílems. Esátlúásem tshéi m-kenemiépem lu Jesu Kli lu tklmishzútis, (*those that knew anything about him, witnesses.*) Eu tasuichem t-klmishzútis, hoi tlutlúsem lu tikoistemen m-chiokopí-léntem, tklchikopílénzútis (*false witnesses.*) U goeít lu tpiip lu ks'chiókopílems lu Jesu Kli, u tashiispuásem, tashiistuégú (*they did*

not accord with one another,) pen esia u ntogtigulzin. Chesél lu tpip, u zúti : Kaesèunementem eszúti : Ne u máun iè snycháumen, u kunéu i-chmish pusemin m-chinèkolem tnko snycháumen, tam tehelsh m-kolem. U lu esnmipálka eskoltenemúsemíttem.

Eu Caiphas lu ls'chihéusems lu zitgus u téshilsh u sèuis lu Jesu Kli: Tamá kuks ezinti i-Inmiépenzt? U tasshulzenmist lu Jesu Kli. Etzúntem t-Caiphas : Golstem u kaesléchstemílt? Eu ne unegu kukael-Kolinzúten, kaezúílt. Kolkuénguzis, zúis : Tshèi ku ue ne zúnzin, ku neu shèi ta ksnoninguenémentgu, negu ku neu ta kokstalintégu. U gol koguémchstatementgu, m-koel-lichtgu lu ls'chitemip m-chin chitémút m-zehgúimlémen ne lezéut sgalgált. Zúntem t-Caiphas : Eu lskuésts kae-Kolinzúten koméi-elt a unegu kukael-Kolinzúten? U Jesu Kli nèli pòteests lu skuests Kolinzúten, zúis : Ezageil lu taskolkuel. Ngumèsemist (*horrified*) chtelzeenzútemis lu gaznúmtis, lu npotéten gaznúmtis, zúis lu esaiéuti t-Caiphas : A séunementep lu kutiszút? guémzinemis, chguaszanemis, cheszinemis Kolinzuten. Ez's'chen lu spuúsemp iè lskaltemigu? Esiá u i-nkozin, zúti : I-tog m-kstlilemi : gol stem kaestlutluúsem tklnmipenzúti? kaesèunementem lu tel znilz lu tasgést. Iaaspuús u chzoguepiléis lu lkstlil, u chtlapilentem, (*condemned him to death.*)

CVII. SKUKUÉTS.

John, XVIII, 63.—Mat. XXVI, 67.—Marc, XIV, 65.

U lshèi kuéntem lu Jesu Kli t'sóltis, u ptagousúsentem, ehiligúsentem, chzokèintem, zuuktém splkéis, esttkkousésemis lkaltém lu supziis, m-ichsgalip melméchstatementem.

CVIII. PIEL ESZKOÁKO.

John, XVIII, 16.—Mat. XXVI, 69.—Luc, XXII, 55.

Eu lchmchinélgú epsolshizt, lzi nemtús (*sat by the fire*) lu Piel. Tchináks uichtem t'smeém lu Piel, u zúntem : Ha, kuanui, sùgun-
-an, ku smeméiems t-Jesu Kli. Ngel lu Piel, lkukuimetuilsh lu apuúsz, kolkuénguzis : Ta, tassùgusten zi skaltemigu. Eluichtem

Piel lu tchináks, u zúntem : Tamá uichenzin lankókołkaten, anui lu kuchináks lu tel skusigulta. Telzi ngel lu Piel, gutzinemist, zúti : Unegu tassúgusten. Zúntem tchináks : Shéi ku essúgustemen, tle nsúguzinzin (*I know thee by thy voice.*) Kuemt cheszinemist lu Piel, u łenemt (*denied.*) zúti : Tasmisten tassúgusten. I-choóp u kolkuelł lu skuiskus, u elnkokomitts lu zúntem t-Jesu Kli : Nem chełés m-kochłenemtgu, m-kolkuelł lu skuiskus ietelgoà lskukuéz. Lu t-Jesu Kli chitazgaenis (*looked down on him*) lu Piel, u guist, ózkae, kuemt zkoáko esntagéls. U pentich tel shéi lu tel skukuéz lshéi u eguđnem. Kuemt agal kolkuelł lu skuiskus shéi zkoáko, u gol es'chauptus, kulłkotkokús lu t's'chauptus.

CIX. JUDAS CHMSHKANEMIST.

Mat. XXVII, 3.—Act, I, 19.

Lu galip kuékust eliamenzút lu ilimigum koikoáialks, elchkamkamélisementem, elchtlapiléntem. U telzi u lehentem, u gústem, ch-Pons Pilat. Judas lu uichis lehen u agéistem, lu chtlapiléntem, kutunt pupusénch, elchgut'telsemist (*mad at himself*) gol skonéchstemis lu chshiépile, kómis lu ululim, úkuis lu lsncháumen, u chitpkumiis (*scattered them on the floor*) eszkoáko, zúti : Kuén lu kutunt téie, guizshemen lu inehshiépile. Chingutemmszút (*I am a wretch.*) hoi chinóat. Tu t'suet kokskolgnúłts (*can forgive me*) lu iszkuén lu téie. Zúntem t-koikoáialks : I-tene-mús lu lkaempilé, anui kulpaganzútsb. Lu uichis choinzútementem lu tesia, u kuéis lu spokoiép (*rope*) u chiskamnéusis lu lehlchsheméchstén, u chazuuszút kulazzinzút (*hung himself*) gol s'chmshkanemist (*out of despair.*) U lu est'shaltéus, u chtelpéus lu olłis, ptáta lu stgénchs.

CX. PONS PILAT.

John, XVIII, 28.—Mat. XXVII, 2.

Eu chehòlzkæ u chtpieutchinîgu lu Suip (*stood outside*), lchoòzkaementem t-Pons Pilat (*went to meet them*) u zûis: Stem lu chsnemiépltem (*found out about him*) ié skaltemîgu? Zûti: Shéi ku tastéie skaltemîgu kunéu takaeksguístem ié lœt. Zûis t-Pilat: Kuéntep, tempilé m-chzoguèpiléntp. Zûti lu Suip: Tiltilugt lu kaespelskèligu, [néi kaespôtee ietelgoà lsgalgalt.] Kuémnt es'chio-kopiléstem tesià lu t'teie, zûti: Eszusts lu skelîgu takaes'chgakapilem tee stem (*not to pay taxes*), u eszunems kaes'chsueichkanem, kaestmâsem lu ilimîgum Sesar. Mipenûis t-Pilat i-chmish esko-
 læemisti u ezegukûnem. Chnòlgumis lu Jesu Kli, zûis: A anuí lu kuilimîgum t'Suip? Zûti lu Jesu Kli: A tanuí taspkèin u kos'ehitêm, a tkuitlt u koesnâukanems? Zûti lu Pilat: Ku zntels a chin Suip? Tamá lu tasnkuéligu, lu tankoáialks u guiszhements l-koiè; kuez's'chèn? U kolkuénguzis t-Jesu Kli, zûis: Tam lu isilimîgum ié tel stóligu. Shéi ku lu koguizktem lu isilimîgum ié tel skelîgu, kunéu kokolkéiguntem ié tel inshemén. Pen tam ié teleé lu isilimîgum. Pilat zûti: Ne kuilimîgum kuémnt? Zûti lu Jesu Kli: Unè chinilimîgum, ta ikslénemtem. Chinzgûi i-chmish lu anegu lu iksmèiektem. Zûti Pilat: Stem lu unégu? I-kolkuélt u ôzkae, zûis lu Suip: Ta iesuichem lu gol stem ks'chzoguèpilem ié skaltemîgu; chsuseupilen, u ta iepsuich tkèhtlepi-lenzûtis (*reason to condemn him*.) U goeit lu lshèi esuéi u es'chiòkopilests. Pilat etkolkuélt l-Jesu Kli: Tam a assénnem ié eguekukûnem? Eu Jesu Kli ta epñshulzenmisten, u nuilelsemis t-Pilat lu Jesu Kli (*did not say a word, and Pilate did not know what to think of him.*)

CXI. JESU KLI UKUNTEM CH-HELOD.

Luc, XXIII 6.

Pilat łu sèune Jesu Kli tel Galilea u łu snkòliltis, ch-Herod u gùistem, nèli Helod zgùì tel stoligus zgùì lespòte (*to the feast.*) Helod uichis łu Jesu Kli, lèmtemis, nèli t'skasip u chsèuneméltis łu zuúts, u esnuchemésemis (*wished to see him.*) Goeit łu tee stem u chsuséupilekts, u esntéls kskoènektem łu snp'sptí ntem. U ta eplnshulzenmist Jesu Kli, u ageistem łu tpsaie, kolpsáiemis .tesia łu t'schaitéps; nlgupentém i-tpikalgu, nèli shéi chzútechstem łu eskokueni : u ełkúlstem ch-Pilat.

CXII. JESU KLI KOLLEZÈUTEMSTEM TEL BARABBAS.

Mat. XXVII, 16.—John, XVIII, 40.—Luc, XXIII, 18.

Pilat ełzúis łu skéligu : Ma uichentgu negu ta tee stem chsuichłtem iè lee. Ié leé chinepslich Barabbas : esmistép goéit łu spelskéligus, eskołeguegukúnems łu skéligu ks'chsuichkanem łu ilimigum. U shéi łu inkolemen łu teè suét ié potu lspòte, shéi ełozkaèstem : Shée eslichemp (*your prisoner*) Jesu Kli, iè Barabbas eslich : suét iè tel chesèl ikaestalm ? Esiá uèe : Barabbas shéi łu ksòzkaei. Zúti łu Pilat : U kuent nem kses'chèsten łu Jesu Kli ? Esiá u shiispuùsem, uèeis : Łu leseiméus m-ełmilchptptkominálkomentgu. Ma łu guémchstatementem łu Kolinzúten, chshiméusemstem (*placed at par*) łu lnakoémen, u chpuusentém łu tpsaie (*compared to*) u kolezèutemstem łu tel Barabbas, (*postponed to*;) koltemótemstem (*treated as good for nothing.*)

CXIII. CHSPIZEÈNTEM LU JESU KLI.

Zúis t-Pilat łu skéligu : Ta stem uichen ié lskaltemígu łu szkueis łu teie; ichmish gol kuiksnémésem (*to please you*) m-lzentém, m-ektalintém. T'soltis kuèntem, chzseliguntem (*stripped*) i-chtemélgu łu Jesu Kli tesia łu t'skeligu u uichtem, u chgoagoaimintem.

Eu chcholtchinélgü esnshitölegü lu sshensh (*stone pillar*), u lzi es'chpitkomnéshin lu ial ululim (*an iron ring stuck in the stone column.*) Eu chsnchemichis u azèntem (*bound together his hands at his back*) lu chelchêlsh Jesu Kli, kuemt lululim u chazaztém lu chelchêlis. T-chopen shemshemnêustem (*had on both sides*) lu Jesu Kli, chopen lu ls'chizikues u ttip, u chopen lu chszch'héchsts: kómem lu tkéigumen, kuemt lzentém. Eu lzentém lu snchemñniuts (*sides*), millzêlsentem (*breast*), nlzichentem (*back*), lzulzuusùsentem (*face*) esmilko lu skéltichs u spltém. U i-koaimenzót (*turned black*) lu skéltichs t'snguls, u chskuize (*swelled all around*), chtelize (*torn all around*) kukteltelip lu skeltichs eslzttém. Chhikatze, chtemgèizèntem (*all cut, torn all around.*) Kuemt lu snguls hint ilil, lu lesmilko chiúsze, u i-chtlúmze (*all around covered with blood*) ezageil t'sznchniche lu tkéigumen.

Eu lzenzútis áigot, kuemt etkuitlt ett-tpip kolisnuégu. Kuentem lu ululim eskalguélis, u tshéi gui u chspizéis lu tululim. Hoi negu aiáigut lu sgulzim, kuitlt ettpemenzut, etkolisnuégu u kómem t'sguegneenchélp lu tkézminten. Esia ésázga, u chgoagoaimiis, u chnpiélsemis lu gol esnguzguzméchstemis. Eu tepskapkapùsel tel nuist zázgais lu Jesu Kli, u nigupélsémentem, u zeeshshitem lu gol kutunt teie lu eskólems, u iligúsem. Negu Maly lu skois lu leskoée esntaktakasinzút (*in a corner covered her face with her hands.*) U es'chspizeestem lu Jesu Kli esázga chléus, u zúis: Ta ikaelmsghanemist, tle lzi chicksniáulsi kaenéisem esia lu suiùgunes lu skeligu. U zúis lu skeligu: Ma uichontgu lu sukutenáksem iesneéisem lu aspsáie.

Chináks ilimígums lu soltis lshèi u esguisti, uichis lu skusigults es'chspizems lu Jesu Kli, zúis: Pez's'chèni? A kspòlstemp ié skaltemígu? a ta kuepspuús? U nzokantés lu snspústis, u chnichepiléis (*cut the chains.*) Kuemt lu Jesu Kli kolchlguspuús u ntkokoétiku lsníguls. U lu uichis i-chemélgü lu skeltichs, zeeshshemist, kuemt chtiešhemis (*crawled to*) lu gaznúmtis.

CXIV. JESU KLI LKOKÉINTEM TEPFLULUÉLZE.

John, XIX, 2.

Eu t'soltis kunem i-tkuillgu, u nġupentem, u chiġkalsħésħistem ħu lsshensħ, kólisħtem t'sgugueenchelp ħu tkġkoāzkans, u ħkokéin-tem. Kuemt kunem tpūsten (*reed*) u nspapkéiltem ksnóósi (*struck his head to make it sink in*) ħu lsplkéis ks'chsosoóskani ħu lsplkéis. Nishilħ (*they went down*) ħu lsplkéis, kuemt chzomkéis. Goéit ħu chs'chkutkutlusten u zózkao, ħu goéit ħu tel s'chilchem-mēshis u chizozkeēsshinemis (*went out of the forehead.*) U guizħtem ħu pūsten ħu lchelsh, chkoishēnemis u uéis: Hoi koāzkanementgu, ħkokéinentem ħu ħilimigums ħu koāzkais; shéi ħu eskuéstgu pūsten, shéi ħu chilimīgumtis ħu ħilimīgum.

CXV. IÈ LU SKALTEMIGU.

John, XIX, 4.

T-Pons Pilat kuéis ħu Jesu Kli u koéntem ħu skeligu, u zúntem: Iè ħu skaltomigu. Shéi esħkokéinems t-Jesu Kli ħu ħu sgugueenchelp (*having on his head the thorns*) u essizems ħu i-kuillgu. U ħu tgoéit ueéntem: Polsku, polsku. Zúti ħu Pilat: Stem ħu szkols? Zúti: Tama zúti znilz ħu ħilimīgum: ħu suét egu-kunem es'cheutúsems ħu kaēilimīgum. Ēu ne talentegu, che tam asngaztúsem ħu anilimīgum. Hoi, kuġagemist Pilat, zúis ħu Jesu Kli: A kuilimīgum kuemt? Tassħulzenmist. Zúntem t-Pilat: Ta kusntéls kokskolkuélstgu? Tasmistėgu a tkoie m-pólstemt, u tkoie m-guilguilt'stem? Zúis t-Jesu Kli: Ta kokskġnuntgu tanui teé ħstem, u pon néħi zntésements t-Kolinzúten m-kokġnuntgu (*you can do something to me.*)

CXVI. JESU KLI ČHTLAPILÉNTĚM.

John, XIX.—Mat. XXVII.

U elózkæe lu Pilat, zúis: Shée lu ilimigump. A pikspóltom lu ilimigump? Zúti esiá: Ta suét kaeilimigum, i-chináks Sesar. Shiéls, shispuúsís lu skeligu t-Pilat, hoi ýákshilsh kaintés lu kntel-iltiís lu Jesu Kli, chzoguepiléís. Kuném tnzéusten, u lu lsmilch-mélsz lu skéligu u zuzéuchstem, zúti: Tam i-tkoié kstlemtlumeh-stemen lu singuls Jesu Kli, ta ikaepstluméchst t'snguls (*I do not want to stain my hands with his blood, I want no stain of his blood.*) Úée lu Suip: Kuént lu snguls kaechsígukéihlt lu singuls, negu lu kaeskusígult m-kaechsígukan t'singuls. Kaeks'chaupáákan lu t'snguls u lu kae skusígult kaes'chaupáákan.

CXVII. JESU KLI ESNCHIZLKÉITEMS LU ESEIMÉUS.

Luc, XXIII, 27.

Tlatluúsem lu tkutunt lu teiméus, u zuúkultem, u chizlkéiten-tem lu Jesu Kli lu teimeus. Elchzkuizeéntem (*pull from round his body*) lu t'sizem lu i-tkuil, u elgaznúmtentem lu tgaznumtis. T-kuéis lu eiméus u piimíís (*rejoiced at it*), ózkæe u lié lchesélem nakoóemen u lnihéusem u guíst chshemshemnénus tnaoóemen. U lu soltis goeit nkósem lilimigum tshèi u nkułgúimentem. Zu nptleméus lu tel sniapkéintem (*out of the city*) esgaméchnmists lu eiméus u tehizis lu skois. Zu chiznuégu u azganuégu, es'chesélem u nigupéls, chigupspuús, łgułgupspuús. U guí negu chizis skeligu tpélpilkui es'chzkokopilemístemsts, u zúis: Tam koié koks-chzoótemntgu, anuí m-pks'chzkokomist u lu askusígult. Zu tshèi lu kalálko lshèi u agéistem, lehen m-agéistem lu spapálko? (*dry wood*) 'izúnems: Shèi koié chin Kolinzúten u lshèi u koagéis-stem gol kolstémmen lu teie szkuenemp, lehen m-agéistemt lu anuí lu kukonkonemúł lteie?

CXVIII. VERONICA.

Eu ishushuel tchizis chináks smeem u tchkoikoishénemis (*knelt before him*) u kuéis zu skaléps zu i-pikalgu u kseep'sems (*to wipe his face*.) Tiligús zu t'skaléps zu Jesu Kli, Izi u kolkaii zu skutlústs Jesu Kli.

CXIX. SIMON CILEN.

Luc, XXIII, 26.

Esnehizkèitemis zu eselméus teshaltemús (*up hill*) néli tle kszpmi zu snguls, shéi es'ehemchemip zu spuusz (*his heart grew dark, fainted*.) che tasioiôt, es'chlguspuús, shéi ntkokoáks (*fell in the road*) es'chihch'zène teseiméus. Shéi telkaluisentem kaeltéshilsh, zu tlúku ilentém, nilil'ehentem (*struck on his back with the point of the sticks*.) Kultunèsemis kul'pemiis ta kskákalt zu eiméus taksakáltús; shéi chomistemis Simon ks'ehinshitemis ksknkuchizkèitemis zu teiméus. Hoi kákalt zu tesmóko. Hoi chizentém, chizùleguntem zu eiméus zu lstóligu, kuém t guizshitem zu tnkuilku kssusti, u tasns'stemésemis.

CXX. ES'MILCHPTTKOMINALKOM.

Luc, XXIII, 23.

Hoi chz'séliguntem nptlálksentem, chtkolkonzút, chzkalshálko zu leiméus, gupgupmáganem, gupgupmshinim (*laid himself on the cross, stretched his hands and feet*.) hoi guzshemist, chnuimist gol kaempile, guizshemis, nuemistemis zu skéltichis (*gave himself, gave and sacrificed his body*.) Eu tkápelzútis kuéis zu l'pgomin ululim, u ntakéintem (*hammered on the head of the nail*.) Chzpeús zu chelsh. Eu s'chzhéchst eshiit u chptkominálkomtem (*the right hand first was crucified*.) Eu ululim chpláť cłplák zu tchélshs. Kuemt

gupomágaltem łu s'chizíkues u agéistem. Chzpélis łu chelchélshs, łągoehinéhsentem, łąpoguéchsentem. Gupemltem łu szozoshiis, chkatéusomltem, chkatemonuégultem, chkatusemenuégultem (*placed one on the other*) łągołgoshintém, łąpogshintém, łągołgomúse t'szozoshiis łu łąpgomin, chzpélis, shéi chptptkominálkoltem łu szozoshiis.¹ Ntélis kołgołgoéultem łu inchołchelsh, kołgołgoéultem łu iszozoshin, kosiéltem łu iszmzom esia.

İöi nuissshelshtem, shtemistém łu eseiméus, u shit'temilsh, u nshitoléguntem (*the cross was raised straight, became straight; and was planted in the ground,*) u łu Jesu Kli chznáp, chznpálko łu loimeus (*got fastened on.*) Łu nshitoléguntem, kuemt nemlkosélis (*disjointed*) esia łu szmzoms Jesu Kli. I-chshaltéus, u cháum: Leéu ekłokoéłtgu, tasmistéus es's'cheni: koes'chselpéchstem.

CXXI. ŁU NAKOÈMEN LU LSCHZ'HECHSTS.

Luc, XXIII, 39.

Es'chshemnéus tułnakoemen es'chazazminálko, es'ehlchlehmínálko (*tied on*) leseiméus, u tchináks ié tel nakoèmen ezchazazminálko es'chchesépilems łu Kolinzúten, esguémzinems. Łu chs'chz'héchsts esuichis łu Jesu Kli golsniáuióls, golsnkamkaméls, i-golstish eskolknuelti łu lpelszútis, esnehéneis (*did not like to hear*) łu chináks łu ls'chizíkue es'chazminálko, chshenepiléis łu Jesu Kli (*took the part of our Lord,*) u zúis: Ta kaesegukúistgu ié skaltemígu; néhi pen łu kaeskol, kaesmiskól (*we receive our dues, we are treated as we deserve*) łu kaempilé. U híe stem łu teie szkuéis? i-gol tenemús u agéistem. U zúis łu Jesu Kli: Kolinzúten, nem koesnlkolkotemístgu ne kukolehítsh lasnilimigumten. I-choóp u zúntem: Iételgoà lsgalgált nem kaenpilsh łu ls'chchemáskat kaechesélem, nem konkulziimentgu łu liksnlziiten.

CXXII. MALY ES'ECHSUSHÉP.

Taslakót łu skóis esia łu ntakèintem łu łuþþgomin enuèntem łu lpuðsz. Ẽu enuéis ezagéil tznilz u ełmlehpptkominálkom iè leseimeus. Kuemt łu shtemistém łu eiméus [John, XIX, 25] łu ls'chemeps (*at the foot of*) łu escimeús u echsushép (*stood at the foot,*) chechsushemis łu Kolinzúten, negu John, Maly Matalen, u kuitlt, u tpiutépis łu escimeus, u chtpiutépemis łu Jesu Kli (*stood at the foot of the cross, and stood by him.*) Konkonspuús łu stíich-mish, i-niúguls, ntakóetiku i-lntágku, i-lnehelku (*her heart was miserable, sad, soaked in bitterness, in things to make vomit,*) geilnèu u tliil. Nagaléls: Ze kumi koié tliishiten łu iskusée, u znilz łu guilguilt. Ntilsemist łu gol skusées, pen esmistés kaetliilshíils, u tznilz guizshemis, nuèimis łu skusées lkac-Kolinzúten kłnguzshústen, kłnguzshemisten lteie kaeszkuen (*she felt dying, but she knew he was dying for us, and that herself had given him, offered him a victim in atonement for our sins.*) Ma łu kaesgaménchíils. Shéi gazmenzút (*was ready*) kaes'chptptkominálkoms tznilz gol kaeks-guilguilshíils. Jesu Kli ázga chishút, u uichis łu skois, u uichis łu John łu szpalkogaménchis tel esia łu sgumimiims, zúis łu skois: Shéi łu askusée. Zúis łu John: Shéi łu akskói. U i-choopmintem u kolstkóimis, kolstémimis (*took her for his mother, for his own.*)

CXXIII. KOLCHILÚG LU SPAKANI.

Mat. XXVII, 45.

Ẽu shitemistem łu escimeús u kučhlúg łu spakani, kuemt chit-chempène łu skeligu, kučhemip łu stoligu. Potu stleech łu sokém koáp łu tel snlziitis, u sipshilsh łu chsnchlúgutin, kultekon-zútemis łu spakani, ngapeméus, i-lzi chelès slichch łu sp'pakani, (*the moon rose, and moved from her place, shifted to the West, placed herself under the sun, as lined together for three hours.*) Gualip,

iumist lu stoligu, lu sshensh toltelpélis; lu niligusélguten lu lanchaumnen tolpéus tel nuist lu chnishút.

CXXIV. LU SNAZLKÉITS LU SKAKÉITALKS.

Mat. XXVIII, 39.—John, XIX, 23.

Tesia lu lzi u tpiéut es'cholnzútems lu Jesu Kli, etkoakanéish-tem, etpkúshtem (*grinding their teeth, making faces at him, shaking their head,*) eszúnems: Lu ku unégu kael-Kolinzúten; m-shéi tel zi m-kugulguilt'szút; tanui elguilguiltgu lu tentemnéi lu suisláka, zti-pemenzútish zi tel eséiméus m-siz kaenoninguéne kuunegu Kolinzúten.

Lu kómitem lu gaznúmtis lu Jesu Kli, u pgomshituégumentem (*distributed it among themselves.*) Pen lu skuishstálks lu skakéitalks (*undergarments knitted*) lu t'skois u kólshitem lu potislogtélt, lié skakéitalks eskutentilshi zagéil t'skutentilsh lu Jesu Kli, nkułpogtilshemis lu Jesu Kli. Gol shéi zúti lu soltis shéi eh músem: Ta kaeksteltelikém, pen lzi kaeks'chgazgazminem, [kaeks'chłpogu-*mini*] (*bet on it, draw the sorts on it*), ne suét kstlegupis m-ktés.

CXXV. LU STLILS JESU KLI.

Mat. XXVII, 46.—John, XIX, 28.

U lu uichis t-Jesu Kli lu tesia t'skeligu u goelstem ueis lu leeus: In-Kolinzúten, in-Kolinzúten, gol stem u kogóelstgu? U enuéis lu sngampzin, u zúti: Chinesngampzini. Lu t'soltis kuois lu i-nsólku (*vinegar*) u kolin u nmétlis, nemllokéis lu skuskuspélu lu lluku (*made a bunch of sponge on a stick,*) u nkóelentem lu i-Insólku, u shéi ksguizktem lu kssust, u tkuéis, tkuénkuis (*accepted the beverage.*) Lu esia u kolis lu kaksguilguiltis, u ksntómélsis (*to appease*) lu Kolinzúten, zúti: Shéi hói, esia uiskólen lu ikszkol, chin uiechst, lu isznuéi ulip u chamús (*my sacrifice is burnt and consumed.*) Uéé ntlagziszút, zúti: Leéu, lu lancholsh kuies'chitelemétem lu isngapéus. Npnús, chitòikanem, u tzniz

ozkacists nkutlelzémis, nkutlelzeenzútemis lu sngapéus (*took out from his own body his soul.*) Lu sèunementem lu tilimigums lu soltis, u zúti: Ku unegu shéi kacl-Kolinzúten, u esia lu skoligu eszuzuunzáti (*striking their breasts*) lu etgui.

CXXVI. CHIZÉULTEM LU S'CHITELZES JESU KLI.

John, XIX, 32.

Chgùimentem lu nakoémen, u kaokaoktèm lu szozoshiis, u pen lu ohgùimis lu Jesu Kli taskaokaoktés lu szoms, néli mipenús tle tlil. U chináks tel soltis es'chinemkéin eskuilmúlemen, u ku-
luágais lu Jesu Kli, kołtgoéchstem lu stogtógts lu spuúsz, kultgoł-
tèm lu spuúsz, kułtuéchsentem, kułtuéultem lu spuúsz, chłgomúse
łgoéults, chizéults [chizeusis] lu s'chitelzes, u kołinchegkuépis lu
s'chitelzes, u nkutenús lu łgołniuts [łgołnéutis] (*passed through
and through his side, and opened it—the wound in the side was large.*)
U tel shéi ozkac sngul, u sèulku. Lu snguls ozkac chilimlempós
lu ls'chkutkutlústis, u etuchskéligu ié es'chnemkéin. Dimas lu
skuests lu soltis.

CXXVII. TIPEMISTÉM LU TEL ESEIMÉUS.

T-Susep lu nichis tlil lu Jesu Kli ehguimis Pilat, zúis: kogúizłt
lu skeltichs zi tentemnéi. Chsuplemistemis lu tentemnéi (*asked per-
mission to have the dead body.*) Kussús lu Pilat lu séune tle tlil.
Lu imiists tle tlil, zúis: Tipemistéku, u kuentgu akskolstéem
(*take it for yourself.*) Shalútem lu selagalagsts Jesu Kli, chiul-
shemis lu snchiulshnten, i-sgesgeséchstem zokantès lu łpłpgomin lu
tel chelehélshs, u tel zozoshiis, u i-gesgeséchstemis (*did it gently*)
u tipemisté. U lu ls'chmélpshis (*on her lap*) Maly u chtkuél-
pshiktem (*laid on her lap.*) Esià tmktàs, tomkts (*kissed his*) lu
słtuúusz, lu snłgołgoshis, lu snłgołgochinéchsis, u lu snłgołniuts
(*the wounds, the holes in the feet, hands and side,*) u chzéuzeis

i-chgúkuzo (*washed him clean all around.*) Kòlentem kaesnzìpzi,
négu lu spòhìmenzis imapòskaltèm (*closed his eyes and lips.*)

CXXVIII. LAKANTEM LU JÉSU KLI.

Mat. XXVIII, 57.—John, XIX, 38.

U lu i-lpikalgu lehilguèpòmen (*white cloth stretched on the ground*) u ntkuésentèm, kuéntèm, i-gesgesechstèm, u ùkuntèm lu ehksntkolégutis, u ehmilzèentèm lu t'sin'ku (*served, distributed all around perfumes.*) Lu lspèzen usshinèlgu u ehltkontém, u nprèusentèm, ehililguèentèm, ehplkuizeèentèm, pehkantém, iligùsentèm. (*On a long piece of linen cloth he was laid; folded in two, covered all over, wrapped all around, also the face was veiled.*) Lu zutùs lu szkuzutùs ezageil lspezen u ezagalemenzùt, tas'cho. Eskuzùu lu skeltichs lu spezen, potiszuzupiéut lu snguls lu lspèzen, es'ehntagòlkanemenuégu lu skolkais lu zuzùu, (*the imprint of his face left by himself in the linen is there yet as he made it himself. His body is imprinted on the linen cloth, there are yet imprints of his blood on the winding-sheet. The double imprints have the heads toward each other.*)

Lu ls'chisàgam lu snkokòlkatèn epshensh tkutenéssshen u nłgoèssshen (*a big rock, with a hole bored in it*) kntkòmintis lu Susèp. Tapistém lzi u che esntòko lshensh, u golshéi u guizltem kntkòttis Jesu Kli kuemìt ntkoléguntèm lu lsntentemnéiten. Lu pèlpilkui lzi ehàiùtèmentèm lu Jesu Kli, u chzoòtèmentèm.

CXXIX. JESU KLI UÈLKUP LU I-CHCHIM.

Lu i-tlil Jesu Kli u ózkae lu sngapèus, ehluèltem lu skeltich t'sngapèusz, u tas'chluèltem lu t'skolizuten lu skéltichs, nègu lu sngupèusz tas'chluèltem t-Kolinzuten skusèos, i-ehmish skeltich u sngapèus u talpèus. Chmeektéls lu sngapèus (*the soul felt relieved*) u npiéls, peègu, lu telzi ehgoz'znúis lu spakani lu t'spéégus, u

nélkup i-chelim, lu snlzáitis lu gost lu sngapéusz lu eshiit tel Jesu Kli u tlii. Ishéi u aicut Atam, etc. u lu golchemushis Jesu Kli, lu San Susép etc. estnemtêusems lu Jesu Kli. Lu gúi kolehitsh ié lehim, kuemt i-kulkulil i-chim, npoguélze, npégulzentem, ezageil lu t'snlzáitis Kollnzáten. Éakomenzútemis, tesia u nichentem, tesia u tlémententem, u tpiélsémentem, tuéentem lu skolchitsh. I-geil né u kolehitsh lu sngapéusz lu nakoémen lu nkułpòlstementem lu Jesu Kli, u npiels.

CXXX. LU CHITENZUTIS LU SNTENTEMNÉITEN.

Mat. XXVII, 62.

Lu ntkontém lu lsshensh u gòlkontem lu kutenésshén, kolincheépentem lu eslog. Lu galip lu t'Suip ehgüimentem lu Pilat, zúis: Lu kaetkakszúten (*our seducer*) zúti, ne u potu cháta m-chin eltelskéligu: mi kultámsh t'soltis ks'chitims lu sntentemnétis géi ehucushilshitem, u nákomis lu t'sgumimüms, kuemt tel zi mil ta, nem ehmeziinnist lu skeligu. Zúntem t-Pilat: Kómish t'soltis, gúiuí, ne tehen puagaléls Ishéi m-pagéil. Nkulgúimis lu soltis tzi u tpsétés (*set them*) lu soltis ks'chitemi (*to watch*), u chitochintés lu sshensh.

CXXXI. JESU KLI ELTELSKÉLIGUM.

Lu chátaskatísh, u esia u kómis ié i-telnchim ózkacis, u guiúsis ehstentemnétis potu skukutlip (*at day break*.) Chátaskat es'chpelkuize. Lu sngapéusz Jesu Kli, ehchnólgumis lu skéltichs, u ehchazenzutemis. I-ehnołgumis, i-nołguélzémis, u ehguilgult lu skéltichs, esia lu slgulgúps u ehpapág: ehchenzút, ehchúsem, ehchahkéin, u lziists estak lu ehpelkuizétis, lu iligústis, lu ehialkokais (*he uncovered himself, his face, his head, and left lying there the winding-sheet, the veil of his face, and of his head.*) U ehózkac lu tel sntentemnétén, znozkacésshis u tasmáut lu sshensh,

(*came out through the stone, without breaking it.*) Esia łu sngapëus lëmtemis łu Jesu Kli, nkuështem (*sang to him*) nkunems, npiël-sementem.

CXXXII. JESU KLI ESLAKOMENZÚTI LU L-MATALEN]

John, XX.—Mat. XXVIII.—Luc. XXIV.

Łu i-kuëkusts łu s'chazëus gui łu Matalen, gui chsntentemnëitis Jesu Kli potu i-s'chchim, u uichis pellicheh łu sshensh tel sntentemnëi. Elgutip, u mimishits Piel u John: Tle nakomentem łu Kolinzúten, u ta kaesmistëm lchen u tkontëm. I-seune, u kotlsh chsntentemnëiten. Esshiit u John kolchitsh, u tasnólgu; Piel kolchitsh u nólgu lsntentemnëiten, uichis łu chililguëtis (*the coverings*) u zniz i-cho. Łu iligústen łu skaleps ta łu lchililguizëten estákëus, chee u esták. Nëgu nólgu John u uichis łu chililguizëten, elgui chzitgus.

Maly łu lchólzkaeis łu sntentemnëiten esechsuish zkoako, chitóikan, u niakashilsh (*looked down, stooped*) łu lesnłgoesshen, uichis chesël skulkulstels Kolinzúten esnazlkëit essize łu i-tpikalgu: łu tchináks lspłkëis u emút u łu chináks łu lszozoshiis emút. Zúntem łu Maly: Smeém, gol stem kueszkoákoi? Zúti: Kaenákómilt łu kaë-Kolinzúten, u ta kaesmistëm lchen u kaekómilt. U pelchemenzut u uichis łu Jesu Kli techsuish (*standing before*) u tassúguis ku Jesu Kli. Zúntem: Smeém, gol stem kueszkoáko? Suët łu astlutluásem? Maly ntels łu sgukótka hizi, zúis: Łu ne kuentgu tanui, kozunt lchen, m-tkoie m-elzuëten. Jesu Kli zúti: Maly. Pelchemenzút u zúis: Io! ku Jesu Kli, kuin-Kolinzúten kuin-mienzúten. Zúntem: Ta koks'chnguntëgu, nél ziuzi elschizsten łu inleëu. Guiszunt łu isinze: I-kaelchguiem łu inleëu, u łu leeump; łu in-Kolinzúten, u Kolinzútenemp. Chgúimis łu sgumimimis u zúis: Uichen łu kaë-Kolinzúten, u ië łu kokolkuëlists.

CXXXIII. JESU KLI ŁAKOMENZUT LU LSGUMIMIMS.

John, XX, 19.

Łu ottelakeligu Łu Jesu Kli, tle chitichitús, tle lkèikal, u kolinznapenzòt lzi u njamilsh Łu sgumimims che open, esngelëm Łu Suip. Łu Jesu Kli Łu lniheusem u nt'shelshëus, u teshilsh, zántem: Pnkamëlsem lempilë. U kuënetem Łu snlgołgochinëchsts, u Łu snlgołniuts (*showed them the wounds in the hands and side.*) Lëmtemis u eluichis. Tzi elzántem: Pnkamëlsem lempilë: ezagëil tkokùlsts Łu inleëu, nègu kùllemen, u chpëvlshe-mentem, chpùgusentem, zántem: Tkuënti Łu St. Spagpagt: Łu suët Łu szkueis Łu teie m-kolgoëlltgu, m-shëi kolgoëlltem: Łu suët Łu kuëis Łu teie m-takskolgoëlltgu, m-takskolgoëlltem.

CXXXIV. JESU KLI ŁAKOMENZÜTEMIS LU THOMA.

John, XX, 24.

Thoma chináks Łu tel sgumimims tam i-lshëi, tasnshëi u lzi chizentem t-Jesu Kli. Tkuëllt zántem: Kaouichentem Łu Kolinzú-ten: Zúti Thoma: Ne tasuichltem Łu estogłog Łu tlpłpgomin Łu chelshis, Łu snłpogchinëchsts, Łu snłgochinëchsts, u nlochistútem Łu tinchëlsh, Łu ne tasuichlten Łu snłgołniuts, m-shëi ntkaúkten, ta iksoninguëne. Potu hanmáskat, u eljmonzút lzitgu, u lzi eanshëi Łu Thoma; eskolinznap; Łu kolinchemëp, u chizentem t-Jesu Kli. Łu lniheusem u teshilsh, u zúis: Pnkamëlsem, pğestem lempile: kuënt zúis Łu Thoma: nlochistúsent Łu anchelsh ië leë, u koázgalt Łu inchëlsh, m-zkuëntgu Łu anchëlah m-ko ntkaúlltgu Łu is'chitëlze; ta kaeskauillúms, pen kúksnoninguëne. Zúti Thoma: Ia t'in-Kolinzúten; Ia t'inillimigum! Zántem t-Jesu Kli: Nëi kouichentgu siz kunoninguëne. Lemmszút Łu suët tasuichem esnoninguëne.

CXXXV. JESU KLI ŁAKOMENZUT LU LESMŪLI.

John, XXI, 2.

Piel u Thoma eziamilsh esngaztuéus (*associated,*) nègu kuitl. Zúti Piél: Chiksmŭli (*I'll go a fishing with nets.*) U zúntem t'selagłágtš: Nem chsinzít. Nłákaka lkutunt tlié, u lskukuéz tu epszmŭl, tas'chnkué. Łu lskuékust uichis Jesu Kli lagazin esech-sushnétiku (*standing on the shore.*) Zúntem t-Jesu Kli: A ta teé pepstem tksillen? Zúti: 'Fa. Zúti Łu Jesu Kli: Zi chsz'hélzes tlieémp m-pmulem nem pepszmŭl. U neluátkuis Łu mŭlemen, u ełtiliguis Łu kaeknkutlétikuis Łu mŭlemen, néfi kuezť t'sueuť. T-John zúntem Łu Piel: He, ku Jesu Kli řizi, shee Łu Kolinzúten. I-mipenŭis ku shéi Łu Kolinzúten, Piel nazłkéitem, nłguponzút Łu t's'chitkaltchálks néhi nptłálks, u ntiptkumist ls'chitptlemétiku. Łu kuitl Łu lzii llié u zkuntés Łu mŭlemen kuezť t'sueuť. Łu ntéshilsh Łu lsgazin uichem Łu tzágozogť, u Łu sueuť es'chkamnŭs lzágozogť, u snkolpólegu lzí eskamin. Zúntem t-Jesu Kli: Zntéshilshskui Łu szmŭlemp Łu sueuť iételgoá. Gui Piél, u nzkuzinétikuis Łu mŭlemen u kuezť Łu tpishť t'sueuť. Ué gosit Łu sueuť tas-totuák Łu mŭlemen. T-Jesu Kli ełzúntem: Zgúui pksntogkėini (*come to dinner.*) T-Jesu Kli teltelintés Łu snkolpo, u guizłtem, negu t'sueuť u eémtem.

CXXXVI. TĚSHLSHTEN LU PIĚL.

John, XX, 15.

Shéi Łu uisntogkėinem zúis Łu Piél: A koanmitgaménch ié tel aiéuť? Zúti Piél: Uné esmistėgu ku ingaménch. Zúntem t-Jesu Kli: Shéi koeémłť Łu inkaelgolgoál. Ułéłť zúntem: Piél, u koan-gaménch? Zúti Piél: Esmistėgu kuingamench. U ełzúntem: Koeémłť Łu inkaelgolgoal. Zi potu ks'chełés zúntem Łu Piél: A koangaménch? Pupunench Łu Piél gol chelés scúntem u koan-gamench, u zúis: Kolinzúten esmistėgu esiá toe stem, u esmistėgu

kuingamèneh. Züntem: Koeëmít ò ingolgoál. Kuiesunégum, ò potu lastituit kum:chuuszút, u tehen kuntéls kuksgúí, shéi kugúí. Pen ne kumítchéulsh m-shéi guppupmáganemstemt leseiméus, m-tchináks m-elchuuszútemít ò asnlhéus; m-shéi ném chchiné-pilénsít ò chshéi u tam asntels kuksgúí, Estméieítémsh lohen m-ezageil m-tlil, U züntem: Gu kochshintéku,

CXXXVII. JESU KLI EL'UISSSELH CHS'CHCHEMÁSKAT.

Acts, I.

Jesu Kli ò kaenuissehsh u zúis ò sgazgazúts: Tapks'cho pen tnehtëusemp ò San Spagpágt ò zogshítemen. Néi John guizekts ò lbatém t'séulku; empilé m-tel kuinsháskat nem kuelpatem t'San Spagpágt. U kuemt ò teslzii séuntem: A ítelgoa anuí ò kukítchzòguepilénsítis ò Suip? T-Jesu Kli kolkuéngzis: Pumesmistèp, tam pes'chiságai ò inleeu kíznílz eskuésts. Nem tkuéntep ò ioiót tel San Spagpágt, ks'chgúí lempilé. Nem koesmeieshemítgu esiá ò skeligu ò iszkol kouichítgu tas'chkut-kutlústen. Ò shéi uiszúts, cheháupiléis, eñuissehsh tel smilchomélsz, t's'chitemip u kuítchelúg, u hoi esuichists. Kuemt ié skusi-gults esnazgaépems ehnuist. Ò nuichits chesél i-l-pík u esgazgaz-númt, u ehshemneéustem, u züntem: Stem ò esázgamp ehnuist? Ò lzi u ezagéil ò esuichstep u esnuissehsh, nem i-lzi i-ezagéil m-élgúí.

CXXXVIII. PENTECOST.

Acts, II.

Kuemt siz elgúí npíilsh lnkuélgu ò lshéi u aiéut Piel u ò sgumimúms Jesu Kli, u ò Maly ò skois Jesu Kli, kuemt tashói es'cháaui. Ò potu esiáa i-lnkolégu i-tel snkamkamtiis u léshinmis ntlagzin tel nuist, u chízentem ò zitgu ezagéil tioiót snéut. U háako tiguzeh ezagéil t'solshizten lesiá lsntguánskais u tkóko, u kuemt esiá ehkuézt t'San Spagpágt, u kuemt nsugunémis ò estog-tigulzin, kuemt tesiáligu u eskolkuelít, t'shéi tesiáligu u kolkuéelt.

Lu etchoóp ié ntlagzin, goeit lu skeligu lu lshéi u íaa, esiá u kussús néti esiá che esntigulzin [u tiguñnkolkuelten] lu séunemis ié eskamkamilsh tznilz nkolkuéltis. U lu Piel tëshilsh, aitzin: Tam eskoéui, potu snluis: pen t'San Spagpagt u tesia lu tankolkuelten u kaeskolkuélti. Tempilé pólstep Jesu Kli, u t-Kolinzúten u eltelskéhgu; u t-kaempile t-kaes'chkutkutlústen kaesuichentem. Noninguenémenti lu Jesu Kli, pupusénchui, m-kuéntep lu lbatém. Tgoeit t'skeligu noninguenémentem u guizts lu lbatém chełopench-stakan lu lshéi sgalgált.

CXXXIX. T-PIEL U PAAGSTÈM LU ESKANÉLISSHIN.

Acts, III.

Tle t'snois u kuis'cha. (*when the sun was high already they went to Church*) lu Piel u John. Lchòlzkae lkoñincheméps sncháumen u agalá tkontém, chtkochinélguntem chináks lu i-kòlil u tle estilguenzút eskanelishin (*lame, with contracted feet*) u agaláskat esngalizini tel eskuis'chaum. T'shéi u tuiehis lu Piel ksnólgui lsncháumen, u ngalizis. Climeisemis (*looked at him fixedly*) lu t-Piel, u zúis: Mi kaeazgáilit. Chkaspúsementem, u ntels.goa tee stem koks'chépenems (*give him a present.*) Zúntem t-Piel: Lu i-pik'ululim, i-kualiit ululim i-cho lkaempilé. I-nko lu koié tee istém m-guizelzin. Gol skuésts Jesu Kli m-kuelgútlsh, m-kuelguist. Chinéhsentem u tëshilshstem, ioiótuilsh lu szozoshiia u gup'pélishin, néti eskanelishin (*took him by the hand, made him stand up, his legs got strong, and stretched, being contracted-feet.*) Gut'tpenúmt, eskézlishi (*jumped up, was capering*) u tel shéi u kutenélsemis lu Kolinzúten. Tesia u nictem tesnólgui lsncháumen eskanelishin u elgusteluis. Ságuntem t'znilz shéi lu eskanelishin esngalizin. Pspmántem, kussusementem lehen u ezagéil es'chéstem. U es'chinágais chznpáchst lu l-Piel (*held fast to the hand of Peter.*) U chiámintem lu Piel, u i-chtúumentem, u tesia kussusementem. Uchiszut (*perceived*) lu Piel u geentés, u kolkuéltis: Snkusgusigu, gol stem u pkussús telgoa? u gol stem kaes'chkaspúsemhilt? a

kuntels gol kaesioiöt u ełgustleluis ië konkoint? T-Kolinzütenemp t-Kolinzütis pogpogotemp łakomstës kutünsts łu skusëes, łu Jesu Kli lsmilëhmësemp. Tempile u támstep łu Jesu Kli u guizshementep lsgupelstuegu lpelszütis uë nęels Pilat kaetalim, u galiten-
 tep łu espelskeligu łu i-kstalam. Ełtelskëliguntem łu Jesu Kli łu tlëëus, u tkaes'chkutkutlústen kaesuichstem ełtelskëligu; u gol shëi i-châułtem łu skuësts u paág hië. Esmistén gol spsàiemp eszagéil t-chselpëchstatementep, u pólstep łu Jesu Kli. Espupu-
 sënchui ełtgomenzútui pkaelkolgoëlłtem łu teie szkueńemp. Nëli i-chmish łu skuësts Jesu Kli łu kłnguılguıltenemp (*your salvation*) ta negu teë stem. Potus'choóp łu Piel chiaamintem łu tkoikoáiaks tililimigum, u zúntem: Gol stem auılıustep łu Jesu
 Kli u mimistëgu łu skuësts? (*why are you naming Jesus, and teaching his name.*) U kúntem, u nelontém. "Koén'mem łu lchen goá m-ageistem łu Piel; u łu lnihéusems tëshilshtem łu Piel, u suséun-
 tem: Telchen skuëst lshëi u pageilem? Nchitëchemistementem (*inspired, assisted*) t'San Spagpagt u ioiöt kolkuelł łu Piel zúis: A koks'chzoguëpilemp gol espaagstén ië konkoint? kaesmiłmp gol
 skuësts Jesu Kli łu szpólstep u elpaág ielee echsuish. Ta negu kaepskuest t'shëi kakaesguılguılł. U pspmáłtem łu skutispuús (*they wondered at his boldness*) u ta kslkontës kszúti ta. U kam-
 kamilsh tznłlz, sunuëgu: Kaeschëstem łu Piel? Tle mimilłtem szkols i-łakot łu szkols ta kaestámłtem. Pen gëi mellúkuku (*it becomes divulged*) łu szkols, kaeksz'mz'mzinem (*threaten*) ta kael-
 mimims łu skuësts Jesu Kli. Kolkuënguzis t-Piel: Chen łu kakaessëunem? a empilé, a ië Kolinzúten? Tempilé m-komëiöł-
 tep. Ta kaekslkontém łu ta kakaesmimim (*tell*) łu kaeszëune. U ełz'mzimzinementem, u ełguistementem. Nëli mslöpenchspén tich ezagéil łu eskanëlishin.

CXL. ŁU PIEL OZKAESTEM TEL SNI.CHEMÍNTEN.

Acts, XII.

T-Helod u nelontém łu Piel u t'sguilinuègu es'chitestém lsnlominten, u t'skusigults es'chaushitem. Helod potuntéls ks'chzoguèpilems, u łu lskukuez esitsh Piel es'chshemntustem t'sguilinuègu. Tesèl kalgnéls ululim eslichl łu Piel, u negu kolinchemèp epsguchgalèm (*watchmen.*) Shée chcchsuishmentem t-Ange, kupentem, u kéilentem; zúntem łu Piel: Guetle gutlsh. Shèi talip łu kalgnéls, tkak (*fell on the floor,*) u ułel zúntem: Nelcheuszútsh, kaeshiniish. Kuém t lshèi u agéilem. U zúntem: Sizish, m-kochshintègu. U ozkae u es'chshistéš łu Ange u tasgest esmistés ku unegu Ange. Kbiussenzut (*did not believe his own self,*) ntels chinuspsù. Ue ululim łu kolinchemèp, u kolinmaupenzút. Łu ózkae u choonzút łu Ange (*disappeared*) u kułmipenumt ku unegu t-Ange. Łu eluchszút łu Piel zúti: I-místen ietelgoà ku Ange łu szkúlstem t-Kolinzúten u koelguilguilts'ts tel Helod. Tlutluúsis łu klshushuel, u guí chul Maly lzitgus. lshèi u níaa łu skusigults u es'chaushitemš. Kolinzuzuèp (*knocked at the door,*) u t'skukui-melt smeém tgúí ksazgam goà suét, u séuis: Ku suét? Nságuzis (*knew him by the voice*) ku Piel, u npiéls taskolinchegkuépshits, u guismimishitemš łu toms. Ku Piel lchólzkae esechsuish es-kolinzuzuèp. U zúntem łu smeém: Kueskoéni. U aizist u zúti: Ku Piel. Chinkanàks zúti: Goà tentemnei, smelmełkoéis, skuskus'chaské (*a dead' a shadow, a ghost*) łu aszuich. Kuém Piel agatchim eskolinzuzuèp. Łu kolinchegkuépshitem u uichis ku unegu Piel, npiéls. Pen Piel tkalséchst (*made signs with the hand*) esgeenims, zúis: I-tlilui. U mimishíts łu lshèi u ezagéil u ózkaeúsentem tel mínsnloten.

Łu elcho tel snlominten łu Piel, Helod mipenúis ku cho łu Piel; t'shiumilgest łu gahnúmtis łu t'shèi u gahnumentem, u lchólzkae lnuist u chlkalshéus (*sat on high*) u kolkuéłts łu skusigults. Łu léshine-

mentem u zântem t'skeligu: Ta kuesnegukânzin t'skeligu (*your voice is not of a man,*) kunegukânzin t-Kolinzûten. I-potu uèe, u lzentém t-Ange, gol esnazalesemiat (*thought himself alike to*) l-Kolinzûten. U gamentâm t-gamalteni (*gnawed by worms*) uizinelementem tgamalteni u hói.

CXLI. TELÛISENTEM LU ECHÉN.

Acts, VI, VII.

Echén goeit lu psáchstemis lu skoligu, kutunt lu kolkuélsts. Goeit lu skéligu lu esmiiknamin (*learned in the books*) chgúimis kankulkolkolstuégums u taksknúis nëi siopiéuti. Kuém kúlstem lu ngusús (*mean fellows*) ks'chiokopilems, kszúti: Shèi es'cheszinmist eh-Kolinzûten. U gúistem lu Echen chsnkamkamélisten (*council hall,*) u ázgantem t'sgukamkaméish, u uichtem lu skutlúsz czagulús t-Ange. U nolguelzeentem t'San Spagpagt, zkamnéstem, ntechelzeentem t'San Spagpagt lu tkskolkuélts, zúis: Lu pulfizkan, lu pulfizene, lu pulfizspuús, (*ye hard-headed, hard-hearted, hard-eared,*) pontich aséizineni ascutúsem lu San Spagpagt, ózageil tlelémup eséizists lu estkomstém (*killing*) lu estméiems lu kléhkóiltis Jesu Kli, u tempilé chguzguzinéchstemp u tempilé u pólstep.

U lu seunemis lu skolkuélts chestemíttem, nchesenémíttem. U chnussulshelshúsem lu ls'chechemaskat u uichis lu snpiéltis Kolinzûten, u lshéi echsuish lu Jesu Kli, néis t-Echén: Uichen lu kóhincheméps lu s'chechemáskat eskóhinchegkuép, u Jesu Kli lu ls'chzhéchst Kolinzûten esechsuish. U zelzalképem (*halloed*) u ntkatkaneenzút (*put their hands on the ears,*) u ehgutpmiis, u ózkaeis lu tel sniapkéinten, u teluisists lu t'sshensh (*pounded him with stones*) u lu mishzútis (*witnesses*) nptlálksem lu tehikaltchálsk u lu lszozoshiis Paul tkontém. Lu estelunistem tshénsi cháum Echén u zúti: Kolinzûten Jesu Kli, ko tkuélt lu isngapéus. U koikoishénem, ntlagzin, zúti: Kolinzûten, ta kskultkailtégú lu

szkuéis ié teié (*do not write down to their account this sin.*) I-uis'-chaum tlil. U kuentem tchochomůł, u lăkantem, u tesiá u chzoć-tementem.

CXLII. ELPELCHMSTĚM PAUL.

Acts, IX.

Paul kuřkamentĚm komi esiá řu chochomůł (*christians*) u komentĚm. Potu nchemtĚus ksgůi ch-Damascus kskuiskommims esiá řu chochomůł. U lesgůi potu lchichiit lśniapkeġnten i-kuemt u richem t'speġgu, kuemt chsilchize t'speġgu, chpeguizġntem. Kuemt ntkoko lshushuġł, u sġune i-tpġu, pupuilsh (*a noise, make noise*) zůntem: Paul, Paul, golstĚm kochtkaluistgu, koes'chestemistgu? Zůti Paul: Kusuġł, Kolinzůten? U zůntem: Iġ koġiġ chin-Jesu Kli řu konkusġłtchinemstgu (*you torture me.*) Tiltilugt řu tanui kstelkaluisentgu řu iskuġnel (*to kick what I hold in my hands, my weapon.*) U řu ngġł gualip zůns: Kolinzůten, stem řu asztels řu kskġłshtemen? Zůntem: Tġshilsh m-kugůi řu chesiapkeġni u lzi m-zůłzt řn akszkol. řu sgazgazůts psáp ľġshinmentem řu i-tpġu, pen ta epluichists. U tġshilsh Paul, u tlutluġsem, tasuchskġligu. U chinġchsentem u guġstem chesiapkeġni. U lzi kolchġtshstem (*made him arrive*) u chařaskat tasilen, tassůst, tasuchskġligu. U lzi zůntem řu Ananias chináks řu tel chochomůł: Tġshilsh m-kugůi ľesngakġus (*street*) ľśniapkeġnten m-tlutluġsentgu řu Paul u lzi u es'chăui. Zůntem t-Ananias: Kolinzůten, chinez-sġune goġit řu espġstem řu chochomůł řu t-Paul, u zkułstem kslchchims řu t'suġł esăustemġ (*call your name.*) Zůntem: Gůish, tle uiskoġnelten řu koksmeġshemġts kokskuġłts řu iskuest řu ľesiá řu ľskġligu u řu ľilimigum. Nem koġłnten ľchen m-ezagġil koks'chnguzguzmġľsem. Chgũmentem t-Ananias u tkăiăkantem, u zůntem: Sinze, kozkũłts t-Jesu Kli řu ľakomenzut ľanui řu ľaszgũten, kuġks'chgũiem, u kuġksnkuġġelzem t'San Spagpagt. I-gukũistem u ezagġil tmăut řu t'shġi es'chililigus, u ġľuchskġligu, u lzi ľbatġmentem esmalġem. U lzi gusteluis ľesmilko u mimiťts řu Jesu Kli esiá řu skġligu.

CXLIII. PAUL NTĚSHILSH L-MALTA.
Acts, XXVIII.

Malta łu ls'chilihéusem u es'chisúnko (*it is an island in the sea.*) Paul guí ch-Malta, u lzi chzkakéshin u máuk (*the boat went on a rock and got wrecked*) u łu kolchítsh zkák łu l-Malta, u tesia łu t'skéligu u esázgam, u tolúktem (*prepared fire for him*) ks'chéguisti, u ta ks'chszléini tigumúsem. Paul chmchemméslkupem (*picking up sticks*) łu tks'chkamiis. Ǽu es'chmchemméslkupem mielkuéis (*took together*) łu geúlegu łu essúlti, u chkamiis. U łu ǽtoim (*unfroze*) u gut'tpenumt, eltipemenzut (*leaped up*) u koeéchsentesem łu Paul. U uichentem łu geúlegu es'chshalút es'chkoeém łu lchelsh, u zúti: Teie zi skaltemigu; i-potuntéshilsh łu tel s'chilptlemétiku, u koentém tgeúlegu: uichentgu saaimes t-Kolinzúten, tasntélssemstem komi guilguilt. U łu t-Paul zkamnéchstemis (*shook it off from his hands*) łu chsolshizt, u ntkokús łu geúlegu u tasgupéchsem łu Paul. Esázgastem łu t'skeligu, ntélsesmentem nem súkut m-tkoko m-tlil. Kasip u esazgastem, łu tasuichtem łu kassúkut u zúti: Ku shéi łu Kolinzúten. U potu tel shéi zi geulegu, s'cheuile taschesélse (*are not bad*) ue koeélze, shéi tasntellemíttem (*though they bite, one does not find it fatal.*) U elbatementem esia łu t-Paul.

CXLIV. SIMON PIEL, U SIMON LU ESTLEKUILSH.

Piel u Paul guí ch-Lome, u goeit łu pelchmistés ksntagolúsi łu l-Jesu Kli. Goeit łu szkólis łu kǽniopiéuten. Chináks Simon tlekuilsh (*magician*) łu ltenemús u pspmántem łu t-kuítlt. Tnko zúis Neron łu ilimigums: Pentich t-Piel u esmimistéš łu Jesu Kli, łu golskutunts, eskutenzinemstem, eszúti ǽnuisselsh chs'chchemáskat. Nem kouichentep nem nkosgalgált nem négu m-chinnuisselsh chs'chchemáskat: nem mipenúntgu łu koié łu mił chinkutunt tel Jesu Kli. Hoi luko sgalgált galitis esia łu skéligu lnkolegu, łu

ilimigum Inustàlegu (*high place*) u chlkalshéus, u lesmilko i-chmish skeligu u tpiéut. U téshilsh Simon lu Inihéusem lu skéligu zúti: Hoi m-kouichentop m-chinnuisselsh, nem ménzementop lu Jesu Kli. Hoi kólis lu křchtelkamintis (*his dances*) telkém, spentés lu pomintis (*beat his drum*) u esia lu toie u chsugumémis, kolsugumémis (*made every kind of signs,*) esnzuzuéchsem lu sguélemin (*played the devil.*) Esia lu sguelenin u galltis chinanáksémists (*one by one.*)

U lzi nemtéus lu Piel, chestemintem lu esguémzinemsts (*insulting*) lu Jesu Kli u cháum: Jesu Kli, ta kstlegápents lu t'sgoélelemen, ta kszliistgu ksnoninguénémentem Kolinzúten híe eskolkolteluisi (*this babbler.*) Łakomenzútish ksnoninguénem anui lu ku-Kolinzúten. Hoi Simon nuisselsh lu tel stoligu, i-kukuiet esnuisselsh; u nuisselsh géil nuist. Esia u uée: Shéi lu kac-Kolinzúten. Lu t-Kolinzúten séunemts lu szcháus Piel, u kolkuéls lu sgoélemen ksptléchstems Simon. U uichentem ztiip ezagéil tgémť lu sshensh lu lskolchemésshis lu kutunt ilimigum, u tkóko Simon lu lsshensh, u chtcésshin (*struck upon the rock*) u goitł, kaukaup lu szozoshiis u łikat lu skeltichs, łózt (*got smashed.*) Esmistéš t-Simon ku t-Piel tlegúpłtem lu somésh. Lu Neron lu t'szeésh u lu t's'chgut'tels u tlutluúsis lu Piel ks-polstem, u lu t-Piel mipenúis u telóko. Lu guist Piel tehizis Jesu Kli u zúis: Kolinzúten chechen lu kuksgú? Zúntem: Chinezgúí ch-Lome kokaéłmilchptkominálko leseimeus. U mipenúis t-Piel ku zniz lu kstlıł gol Jesu Kli, ksnłkalshélpems lu Jesu Kli, kstlełshitemš. U ółpelchúsem, u ółuichentem, u nółgustem lsnłchminten.

CXLV. ŁU KOMENTÉM LU PIEL U LU PAUL.

A. C. 67.

Łu snłchmintis lu Piel lu szhensh u esnłguésshin, lu lchnnist lu łcheltich esłóg lu t'shái u nółgustem lu esłich. Łu sgułchím lu lskukuez séune lu esnkunéi u lzi uíchem i-nkukul'łélze (*was bright inside as by sunlight,*) u npichélze, u npeguélze, u zúis lu Piel:

Mipenúnzin i-kutòg kuskéligu: koméiét lohen m-chinagéilem m-chinguilguilt. Ëu t-Piel meméientem goà kuinsháskat u meméientem. Kuemt uéksmaliéms, kslbatémms, u lsnlchimintem néhi taepsoulku, u òu t-Piel òu lsshensh u eiméusem òu t'chélish u lzi u zozkaétikum, u tel shéi kuentem òu seulku, u maliémentem, lbatémentem, u potu tel shéi pentich epsseulku lshéi lsshensh, u tasngamíp, tasnsuú.

Lzi chzoguepiléntem òu t-Neron òu Piel u òu Paul kskomiim. Tle ks'chptptkominalkomintem kaezagéili t-Jesu Kli òu kszutéchstem, u zúti Piel: Ta: ta iezagéil òu tin-Kolinzáten: kaesnauíákani òu ineiméus. U esmilchptptkominalko esnauíákan. I-tshéi negu ozkaéstem òu Paul tel sniapkéinten kspolstem. U chtóikaniem òu lsshensh u nspúsentem òu t'snspústen, u eltip òu splkéis (*bounded, his head made a bound*) a áuis: Jesu Kli. Tel zi eltip, tel zi áuis: Jesus: u tel zi eltip u etáuis Jesus. Lshéi u tkòko òu splkéis kuemt tigu séulku i-tntláka. Ëu lshéi u tel zi tkoko ózkae séulku i-nmal. Tel zi tkòko òu splkein, u ózkae seulku nzlatikv.

CXLVI. ËU SNCHAUMEN KATOLIK.

Jesu Kli òu soguéps òu snchaumen, u Piel òu s'cheméps, u l-Lom u nshitoléguntem; u tel zi chkualéchst, u mellúkuku òu snchäumen, u tel soguèp u eskualemi, òu sogueps òu nkualtiis òu snchäumen. Ëu tñl Piel u eltchináks u eltákshilshtem òu kñ-Pap, òu kñkalkshelpenzutis Jesu Kli. Shéi tñl hié, u eltchináks u eltákshilshtem, u tesiá òu tñ-Pap òu esnkalkshélpems òu Piel, shéi òu slòkolkos òu skaltchálkos (*the trunk of a tree*) òu snchaumis Jesu Kli tel zi eskualéchsti. Shéi tel esshite tel slòkolko tel skaltchálko u chkualechst, u mellúkuku. Lu potu tel stñlis òu Piel u iételgoá kuaál ie snchaumen, u tapistém kskoeèl, ta pistém ks'chéie, tapistém kstñil. Iételgoá telshéi u Prus u esnkalkshelpems òu Piel.

Esiá lu skeligu u epilbatem shei lu s'chlehlshemechst lu enchaumon. Esiá lu skeligu ta enkuersnchaumen lu l-Pap tasnkuepsnoningueneten lu l-Pap, ezageil t'schlehlshemechst tes'chkaupéchst, u ta ks'chkualéchst. Nem eitkuentgu ié es'chkaupéchst ne etnshiteséuseutgu (*if you graft them again in the trunk*) lu lslókolko, m-shei nem etchkualéchst, nem eitigu spialk.

(A. M. D. G.)

echsts tu
Pap tasn-
chst tes'-
es'chkau-
in in the
spiialk.

CONTENTS.

PART THE FIRST.

NARRATIVES FROM THE OLD TESTAMENT.

CHAPTER	PAGE
1.—Creation of the world,	1
2.—Creation of man,	1
3.—The sin of man,	2
4.—Cain and Abel,	3
5.—Noah,	3
6.—Diversification of tongues,	5
7.—Sodoma,	5
8.—Abraham and Isaac,	6
9.—Joseph is sold,	7
“ —Joseph is found out,	9
“ —The birth of Moses,	11
10.—Mission of Moses,	12
11.—The character of Pharaoh,	12
12.—The plagues of Egypt,	13
13.—The crossing in the sea,	15
14.—Sinai,	15

CHAPTER	PAGE
15.—Manna,	15
16.—Core,	16
17.—Mary, sister of Moses,	16
18.—Moses is charging the people,	17
19.—The canticle of Moses,	17
20.—Joshua,	18
21.—Sampson.	19
22.—David is made King,	21
23.—David and Goliath,	21
24.—David and Jonathas,	22
25.—David in the cavern,	23
26.—Death of Saul,	23
26.—Adultery of David,	24
27.—David and Natan,	25
28.—Absalom,	26
29.—Job,	27
30.—Tobias,	32
31.—Judith,	35

PART THE SECOND.

NARRATIVES FROM THE NEW TESTAMENT.

PAGE	CHAPTER	PAGE
15	1.—Conception of St. John,	39
16	2.—Gabriel's message to Mary,	40
16	3.—The visit to Elisabeth,	41
17	4.—Nativity of St. John,	42
17	5.—The trouble of St. Joseph,	42
18	6.—Nativity of our Lord,	43
19	7.—The three Kings,	44
21	8.—Our Lord is presented in the Temple,	45
21	9.—They fly with our Lord into Egypt,	46
22	10.—The children massacred,	46
23	11.—They lose our Lord,	47
23	12.—St. John preaching,	47
24	13.—Our Lord is baptized,	48
25	14.—Our Lord fasts,	49
26	15.—Who is St. John,	50
27	16.—He calls the Apostles,	50
32	17.—The feast of Cana,	51
35	18.—The Temple is avenged,	52
	19.—Nicodemus,	53
	20.—The Samaritan woman,	54
	21.—St. John is beheaded,	55
	22.—The Ruler whose son was sick,	56

CHAPTER	PAGE
23.—The great draught of fishes,	56
24.—The unclean devil,	57
25.—Peter's mother-in-law,	58
26.—The would-be followers of our Lord,	58
27.—He calms the tempest,	59
28.—Legion, many devils,	59
29.—The paralytic,	60
30.—Matthew is called,	61
31.—Jairus; the woman with an issue of blood,	64
32.—The two blind men,	62
33.—The Probatia,	63
34.—The man with a hand withered,	64
35.—The ten lepers,	64
36.—What belongs to Cæsar,	65
37.—Who is the son of David,	65
38.—The Beatitudes,	66
39.—The light of the world,	67
40.—How just we must be,	67
41.—Love thy enemy,	68
42.—That we must not be hypocrites,	69
43.—The man with two masters,	69
44.—That we must not judge,	70
45.—Prayer,—the narrow gate,	70
46.—False teachers,	71
47.—The wise house-builder,	71
48.—The servant of the Centurion,	72
49.—Naim,	72
50.—Our Lord speaks of St. John,	73

56

51.—Magdalen, the sinner, 73

57

52.—Parable of the seed, 74

58

53.—The bad seed; cockle, 75

58

54.—The hidden treasure, 77

59

55.—The grain of mustard, 77

59

56.—The workmen, 78

60

57.—The ten Virgins, 78

61

58.—The talents, 79

64

59.—The lost sheep, 80

62

60.—The Prodigal son, 80

63

61.—The smart steward, 81

64

62.—Lazarus and Dives, 82

64

63.—The Widow, and the Judge, 83

65

64.—The Pharisee, and the Publican, 83

65

65.—The King's wedding-feast, 84

66

66.—Forgiveness, 84

67

67.—The Samaritan, 85

67

68.—The bread is multiplied, 86

68

69.—Our Lord walks on the water, 87

69

70.—The bread of life, 87

69

71.—The woman of Canaan, 88

70

72.—The dumb Devil, 89

70

73.—The adulteress, 90

71

74.—That Christ was before Abraham, 91

71

75.—The blind-born, 91

72

76.—Our Lord instructs his Apostles, 93

72

77.—The good Shepherd, 94

73

78.—Peter's Primacy, 94

79.—Transfiguration of our Lord, 95

80.—Martha and Mary,—the two sisters, 96

81.—The man with the dropsy, 96

82.—Zacheus, 97

83.—The last day,	97
84.—Lazarus is resuscitated,	99
85.—They consult what to do with our Lord,	100
86.—Palm-Sunday,	101
“—The destruction of Jerusalem,	102
87.—Our Lord washes the feet,	103
88.—Holy Eucharist,	104
89.—The traitor is pointed out,	104
90.—Faith,	105
91.—Prayer,	105
92.—Charity,	106
93.—I give you my peace,	106
94.—I am the Vine,	106
95.—Fraternal charity,	107
96.—Gethsemani,	107
97.—Our Lord sorrowful and pleading,	108
98.—The chalice—sweats blood,	108
99.—What will be the use of my blood?	109
100.—Our Lord sympathizing with his friends,	110
101.—The Apostles sleeping,	110
102.—Our Lord kissed by Judas,	111
103.—Our Lord arrested,	111
104.—Malchus,	112
105.—Annas,	113
106.—Caiphas,	113
107.—The night,	114
108.—Peter weeps,	114
109.—Judas's despair,	115
110.—Pontius Pilate,	116
111.—Our Lord carried to Herod,	117
112.—Our Lord postponed to Barrabbas,	117
113.—Our Lord scourged,	117

CHAPTER

PAGE	CHAPTER	PAGE
97	114.—Our Lord crowned with thorns,	119
99	115.—Ecce Homo,	119
100	116.—Our Lord condemned to death,	120
101	117.—Our Lord carrying the Cross,	120
102	118.—Veronica,	121
103	119.—Simon of Cirene,	121
104	120.—He is crucified,	121
104	121.—The thief at the right hand,	122
105	122.—Mary stands at the foot of the Cross,	123
105	123.—The eclipse of the sun,	123
106	124.—The seamless coat,	124
106	125.—The death of our Lord,	124
106	126.—The side of our Lord is transfixed,	125
107	127.—He is taken down from the Cross,	125
107	128.—Our Lord is buried,	126
108	129.—He descends into the Limbo,	126
108	130.—The guards at the sepulchre,	127
109	131.—Our Lord rises again from the dead,	127
110	132.—Our Lord appears to Magdalen,	128
110	133.—He appears to his Apostles,	129
111	134.—He appears to Thomas,	129
111	135.—He appears to the Apostles fishing,	130
111	136.—Peter's Primacy,	130
112	137.—Our Lord ascending to heaven,	131
113	138.—Pentecost,	131
113	139.—Peter heals the lame man,	132
114	140.—Peter is delivered from prison,	134
114	141.—Stephen is stoned,	135
114	142.—Paul is converted,	136
115	143.—Paul lands at Malta,	137
116	144.—Simon Peter, and Simon the Magician,	137
117	145.—Peter and Paul are killed,	138
117	146.—The Catholic Church,	139

I N D E X

OF THE

GOSPELS OF THE SUNDAYS.

	PAGE
I.—Sunday of Advent.....	97
II. “ “	78
III. “ “	50
Christmas.....	48
The Innocents.....	46
Sunday after Christmas.....	45
Circumcision.....	44
Epiphany.....	44
I.—Sunday after the Epiphany.....	47
II. “ “	51
III. “ “	56
IV. “ “	59
V. “ “	75
VI. “ “	77
Septuagesima.....	78
Sexagesima.....	74
I.—Sunday in Lent.....	49
II. “ “	95
III. “ “	89
IV. “ “	86
V. “ “	91

Palm Sunday.....101
Easter Sunday.....127-128
I.--Sunday after Easter.....129
II. " " ".....
III.--Patronage of St. Joseph.....48
V.--Sunday.....105
Ascension Day.....131
Pentecost.....131
Trinity Sunday.....70
Corpus-Christi.....86-104
III.--Sunday after Pentecost.....80
IV. " " ".....57
V. " " ".....67
VI. " " ".....86
VII. " " ".....71
VIII. " " ".....81
IX. " " ".....102
X. " " ".....83
XII. " " ".....85
XIII. " " ".....64
XIV. " " ".....69
XV. " " ".....72
XVI. " " ".....96
XVII. " " ".....65
XVIII. " " ".....60
XIX. " " ".....84
XX. " " ".....56
XXI. " " ".....84
XXII. " " ".....65
XXIII. " " ".....61
XXIV. " " ".....97

Y.S.

PAGE
.....97
.....78
.....50
.....48
.....46
.....45
.....44
.....44
.....47
.....51
.....56
.....59
.....75
.....77
.....78
.....74
.....49
.....95
.....89
.....86
.....91

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
3.	11,	lkaelkolgoál	lkaelgolgoál
"	29,	kuankot	kuaukot
5.	16,	solchizten	solshizten
7.	16,	lznlz	lznilz
"	20,	lsugulssin zemp	lsnguls sinzemp
"	21,	Chi	Chit-
9.	9,	éekois	elkois
11.	1,	ł-eshin	lëshin
"	24,	szizemelk	szizemélt
12.	1,	Alkuikstlutluússtem	A kuikstlutluússtem
"	3,	koskakaemłegu	kokskakaemłtegu
"	4,	ełkakaemés	ełkakaemtés
"	5,	kolskusiligultemis	kolskusigultemis
"	12,	chizisehemis	chit'shilshemis
13.	5,	kasi	kais
"	6,	łsuét	lsuét
14.	12,	mpguigoa	m-pgui goa
"	22,	takaepłesilem	takaepłesuilem
15.	14,	chinquakomezut	chinquakomezut
"	19,	, lu	lu
"	22,	(Kaesgazmeuzuti)	(kaesgazmezuti)
16.	3,	zuti	zuis
"	22,	zúit	zútui
17.	8,	lsgsumeém	lsgsumeém
18.	27,	uègu	tuègu
"	31,	estłók	estók
19.	2,	chztzilzil	chzilzil
20.	24,	iszúti	ilszúti
21.	9,	lsmiulchmelsts	lsmilchmelsz

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
23.	1,	koesnkonnemuistgu	- koesnkonnemistgu
24.	8,	gutish	- gutish
"	10,	eszoaulshi	- eszoaúlshi
"	"	nkuletis'shemis	- nkuletit'shemis
"	ult	klnogonsogs	- klnógonogs
26.	3,	inkomkam	- inkòmkan
"	20,	mkokaefkonguis	- m-kokaefkoàngais
27.	8,	Joab	- Joab.
"	22,	kuesnge lems	- kuesngèlems
"	30,	chinguilguít	- chinguilguilt
28.	8,	nchesnels	- nchèsels
"	15,	guizets	- guizéts
"	18,	kokuèn	- kokuéu
"	19,	chánish	- cháuish
"	20,	tasknɔpagem. ɛu	- tasknɔpágém. ɛu
"		kakaeuéstem	- kaeskuéstem
"	35,	esgests zut	- esgest'szút
32.	8,	tapshòii	- taps'hòi
"	17,	leeus	- leèus :
"	25,	elzi	- lzii
33.	4,	elkont	-
"	8,	epɔstomcheelt	- epstomchèelt
"	9,	se'	- se-
"	12,	lesngengogueus	- lesngonoguèus
"	28,	lszich'hechsts	- ls'chz'héchsts
"	29,	U	- U
34.	34,	ueks-	- uéks-
"	35,	t'suél	- t'suèl
35.	2,	gest lu s'cháum	- Gest lu s'cháum

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
"	9,	chinchinksa . . .	chinchinaks
39.	7,	potlilmigum . . .	potilimigum
"	11,	epskapkapulse . . .	epskapkapusel
"	20,	chspel . . .	chsispel
"	22,	kuesthau . . .	kuestkau
40.	14,	t'gkaltemigu . . .	t'skaltemigu
"	25,	lskulgults . . .	lskusigults
"	32,	sguagoluiet . . .	sguagaluisz
"	33,	nkoegukuéistgu . . .	n koegukúistgu
41.	15,	nsnielsemists . . .	npéelsemists
"	20,	etngelemstema . . .	esngélemstems.
"	25,	koi ulegu . . .	koiulegu
"	30,	lchaeilés . . .	lchetés
42.	22,	zuuis . . .	zúis
"	24,	mgulgui tsta . . .	m-gulgult'tsta
43.	4,	Kaeschsizuti . . .	Kaes'chsizuti
"	8,	sniapkinten . . .	sniapkéinten
"	20,	tigushemenuégu . . .	tigushemenuégu
44.	19,	chséuplei . . .	chséupleis
"	24,	tentem . . .	entem
46.	16,	cha t oligu . . .	chastoligu
"	26,	sl u i . . .	skusi
"	28,	taepskupsigult . . .	taepskusigult
47.	4,	spagtilah . . .	spogtilah
"	16,	lniheusems lu . . .	lniheusems lu
"		sgukatpagém . . .	sgukatpagém
"	17,	lu kus . . .	lu ks-
"	18,	titut . . .	titut

PAGE
47.
"
"
"
"
48.
"
51.
52.
53
"
54
"
56
67
73
77
64
90
"
9
"
9
9
1
1
1

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
47.	21,	koestluthuustep	koestlutluustep
"	26,	sngu.lgu.tis	snguitguitis
"	27,	lochochoulegu	lchochoulegu
"	28,	eselèate'	eslbate-
"	29,	esmalieimis	esmallémis
48.	7,	kskolilosts	kskolilists
"	12,	meleatements	m-elbatements
51.	25,	kus'chehihet	kus'chchichet
52.	19,	teps	tep
53.	14,	nilésementgu	nuilésementgu
"	23,	mkoksnominguementgu	m-koksnoninguéné- } mentgu
54.	16,	słgose'ulku	słgoséulku
"	21,	ksgùi	kszgùi.
"	25,	kolsncháumenémis	kolsncháumenemis
56.	21,	Nominguène	Noninguène
67.	18,	máus	máuis
73.	26,	konkonemil	konkonemùł
77.	13,	płlemstem	pìłemstem
68.	8,	chinełzkolchits'h	chinełzkolchitsh
90.	1,	kaeksteluùtem	kaeksteluisem
"	10,	ksminepùłtem	ksnipenùłtem
91.	21,	kusilehłopen	kuzilehłopen
"	30,	es'chnomkéin	es'chnemkéin
93.	30,	koesagais	koesàzgais
95.	25,	uichis	uichis,
102.	23,	m-chemenzsit	m-chémenzít
103.	6,	ipksnkaséigu	i-pksnkaséłgu
105.	15,	kokonùłts	kokolnùłts

ERRATA

CORRIGE

PAGE	LINE		
107.	17,	tehlzis	tchizis
108.	11,	n uiezagèili	u i-ezagèili
110.	11,	ksamskageiem	ksamskágaom
112.	11,	komiutitests	komiútiests
113.	27,	eslutluusem	estlutluúsem
121.	24,	pelzutis	pelszútis
126.	26,	t'sKolizuten	t'Skolinzúten
134.	28,	minsnoten	snlominten

GE

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

